

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi arvopaperimarkkinalain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi arvopaperimarkkinalakia, Finanssivalvonnasta annettua lakia, rikoslakia, kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annettua lakia, vakuutusyhtiölakia, vakuutusedustuksesta annettua lakia sekä eräitä muita lakeja. Esityksen tarkoituksena on toteuttaa tarvittavat toimenpiteet markkinoiden väärinkäyttöasetuksen tiettyjen säännösten noudattamiseksi sekä panna täytäntöön markkinoiden väärinkäyttödirektiivin säännökset markkinoiden väärinkäytöstä määrättävistä rikosoikeudellisista seuraamuksista.

Asetus on suoraan sovellettavaa sääntelyä, jonka vuoksi nykyisin arvopaperimarkkinalakiin sisältyviä säännöksiä on tietyiltä osin kumottava. Tällaisia kumottavia säännöksiä sisältyy erityisesti arvopaperimarkkinalain jatkuvaa tiedonantovelvollisuutta, markkinoiden väärinkäyttöä ja hallinnollisia seuraamuksia koskeviin lukuihin.

Tietyistä asetuksen säännöksistä on jatkossakin säädettävä kansallisesti, asetuksen säännökset huomioiden. Tällaisia ovat Finanssivalvonnasta annettuun lakiin ehdotetut Finanssivalvonnan valtuudet määrätä asetuksen edellyttämiä hallinnollisia toimenpiteitä ja seuraamuksia. Seuraamusmaksun enimmäismääriä korotettaisiin huomattavasti nykyisestä. Oikeushenkilölle määrättävä seuraamusmaksu saisi olla sisäpiirikauppojen ja markkinoiden manipuloinnin osalta enintään joko 15 prosenttia oikeushenkilön tai konsernin vuotuisesta liikevaihdosta tai 15 miljoonaa euroa, sen mukaan kumpi olisi suurempi. Luonnolliselle henkilölle määrättävä seuraamusmaksu saisi olla enintään 5 miljoonaa euroa. Seuraamusmaksun enimmäismäärä voisi kuitenkin aina olla kolme kertaa suurempi kuin rikkomuksen johdosta saadut voitot tai vältetyt tappiot.

Direktiivin kansallinen voimaan saattaminen edellyttää muutoksia arvopaperimarkkinarikoksia koskevaan rikoslain 51 lukuun. Rikoslaisissa ehdotetaan kriminalisoitavan sisäpiirintiedon laiton ilmaiseminen. Laissa kriminalisoitaisiin lisäksi toimeksiantojen peruuttamiseen ja muuttamiseen liittyvä sisäpiirintiedon käyttö sekä sisäpiirintietoon perustuvan neuvon käyttö. Rikoslain rangaistussäännösten soveltamisala ehdotetaan myös laajennettavan direktiivin edellyttämällä tavalla asetuksen soveltamisalaa vastaavaksi. Lukuun ehdotetaan myös uutta, arvopaperimarkkinoita koskevan tiedottamisrikoksen törkeää tekemuotoa. Ehdotus on kansallinen.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 3 päivänä heinäkuuta 2016.

YLEISPERUSTELUT

1 JOHDANTO

Euroopan parlamentti ja neuvosto antoivat 16 päivänä huhtikuuta 2014 asetuksen (EU) N:o 596/2014 markkinoiden väärinkäytöstä (markkinoiden väärinkäyttöasetus) sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/6/EY ja komission direktiivien 2003/124/EY, 2003/125/EY ja 2004/72/EY kumoamisesta, jäljempänä *asetus tai MAR*. Asetuksella vahvistetaan sisäpiirikauppoja, sisäpiirintiedon laitonta ilmaisemista ja markkinoiden manipulointia koskeva yhtenäinen sääntelykehitys sekä toimenpiteet markkinoiden väärinkäytön estämiseksi.

Asetuksen tavoitteena on vahvistaa kumotun markkinoiden väärinkäyttödirektiivin 2003/6/EY, jäljempänä *markkinoiden väärinkäyttödirektiivi* tai *MAD*, täytäntöönpanoa. MAD:n voimaantulon jälkeen tapahtunut lainsäädännön, markkinoiden ja tekniikan kehitys on johtanut huomattaviin muutoksiin rahoitusalueella, minkä vuoksi kyseinen direktiivi on korvattu uudella asetuksella. Yhdenmukaisemman ja vahvemman sääntelykehityksen laatiminen on katsottu tarpeelliseksi, jotta voidaan säilyttää markkinoiden luotettavuus, välttää sääntelyn katvealueiden mahdollinen hyväksikäyttö ja varmistaa vastuu myös markkinoiden manipulointiyritysten yhteydessä. Tarkoituksena on myös tarjota markkinaosapuolille enemmän oikeusvarmuutta ja yksinkertaisempaa sääntelyä. Markkinoiden väärinkäyttöä koskevien vaatimusten esittämisellä asetuksessa on haluttu varmistaa, että vaatimukset ovat jäsenvaltioissa sellaisenaan sovellettavia ja yhdenmukaisia.

Asetus sisältää useita täytäntöönpanovaltuuksia komissiolle yksityiskohtaisempien teknisten standardien ja delegoitujen säädösten antamiseksi. Lähes kaikki kyseisistä komission alemman tason säädöksistä annetaan suoraan sitovina asetuksina. Kyseisiä komission säädöksiä ei kuitenkaan ole vielä hyväksytty. Komissio on kuitenkin antanut jo yhden täytäntöönpanodirektiivin (EU) 2015/2392, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 596/2014 täytäntöönpanemisesta siltä osin kuin on kyse toimivaltaisille viranomaisille mainitun asetuksen tosiasiallisesta tai mahdollisesta rikkomisesta tehtävistä ilmoituksista.

Asetuksen kanssa rinnakkainen Euroopan parlamentti ja neuvosto antoivat 16 päivänä huhtikuuta 2014 direktiivin 2014/57/EU markkinoiden väärinkäytöstä määrättävistä rikosoikeudellisista seuraamuksista (markkinoiden väärinkäyttödirektiivi), jäljempänä *direktiivi* tai *MAD II*. Direktiivi kattaa rikosoikeudelliset säännökset asetuksen vakavien markkinoiden väärinkäyttöä koskevien tekojen osalta.

Asetusta sovelletaan pääsääntöisesti 3 päivästä heinäkuuta 2016. Asetuksen 39 artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet asetuksen 22, 23 ja 30 artiklan, 31 artiklan 1 kohdan sekä 32 ja 34 artiklan noudattamiseksi viimeistään 3 päivänä heinäkuuta 2016. Kyseisissä artikloissa on asetettu jäsenvaltioille veloitteita säätää kansallisesti asetuksen edellyttämällä tavalla viranomaiselle annettavista valvonta- ja tutkintavaltuuksista sekä valtuuksista määrätä hallinnollisista seuraamuksista ja toimenpiteistä.

Asetus sisältää useita viittauksia uudistettuun rahoitusvälineiden markkinat direktiiviin 2014/65/EU, jäljempänä *MIFID II* ja EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetukseen (EU) N:o 600/2014, jäljempänä *MIFIR*. MIFID II:n ja MIFIR:n säännöksiä ei tule soveltaa asetuksen tavoitin 3 päivä heinäkuuta 2016 lukien, vaan vasta 3 päivä tammikuuta 2017. Tämän vuoksi asetuksen 39 artiklan 4 kohdan 1 alakohdan mukaan asetuksessa olevia viittauksia direktiiviin 2014/65/EU ja asetukseen (EU) N:o

600/2014 pidetään ennen 3 päivää tammikuuta 2017 viittauksina direktiiviin 2004/39/EY, jäljempänä *MIFID I*, direktiivin 2014/65/EU liitteessä IV olevan vastaavuustaulukon mukaisesti siltä osin kuin tämä vastaavuustaulukko sisältää direktiiviin 2004/39/EY viittaavia säännöksiä. Kyseistä päivämäärää edeltävän siirtymäajan on sovellettava MIFID I:n perusteella implementoituja kansallisia säännöksiä, jotka sisältyvät pääsoin sijoituspalvelulakiin sekä kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annettuun lakiin.

Asetuksen 39 artiklan 4 kohdan 2 alakohdan mukaan tilanteissa, joissa asetuksen säännöksissä viitataan organisoituihin kaupankäyntijärjestelmiin, pk-yritysten kasvumarkkinoihin, päästöoikeuksiin tai niihin perustuviin huutokauppatuotteisiin, näitä säännöksiä ei sovelleta organisoituihin kaupankäyntijärjestelmiin, pk-yritysten kasvumarkkinoihin, päästöoikeuksiin tai niihin perustuviin huutokauppatuotteisiin ennen 3 päivää tammikuuta 2017 [Huom. suomenkielisen asetuksen 39 artiklan 4 kohdassa on virheellisesti päivämääränä 3 päivä heinäkuuta 2017].

Komissio on kuitenkin antanut jälkikäteen 10 päivä helmikuuta 2016 direktiiviehdotuksen (KOM(2016) 56 lopullinen) ja asetusehdotuksen (KOM(2016) 57 lopullinen) MIFID II:n, MIFIR:n ja MAR:n muuttamiseksi niin, että MIFID II:n ja MIFIR:n soveltamisen määräaikoja lykättäisiin vuodella myöhemmäksi. Komission kyseiseen asetusehdotukseen sisältyy myös muutosehdotus MAR:n 39 artiklan 4 kohdan muuttamiseksi. Kyseisen muutosehdotuksen mukaan asetuksen 39 artiklan 4 tarkoitettuja säännöksiä olisi sovellettava vasta 3 päivä tammikuuta 2018.

Eduskuntaa on informoitu asetusehdotuksesta perustuslain 96 §:n 2 momentin perusteella valtioneuvoston kirjelmällä (U 59/2011 vp) ja direktiiviehdotuksesta valtioneuvoston kirjelmällä (U 58/2011 vp) sekä sitä koskeneella oikeusministeriön jatkokirjelmällä (5.12.2013).

2 NYKYTILA

2.1 Voimassa oleva lainsäädäntö

2.1.1 Arvopaperimarkkinalaki

Asetuksella kumotun markkinoiden väärinkäyttödirektiivin täytäntöönpanon yhteydessä vuonna 2004 tuolloin voimassa olleeseen arvopaperimarkkinalakiin (495/1989) sisällytettiin direktiivin edellyttämät säännökset markkinoiden väärinkäytöstä. Arvopaperimarkkinalainsäädännön kokonaisuudistuksen yhteydessä vuonna 2013 säädettiin uusi arvopaperimarkkinalaki (746/2012). Uudessa laissa lain rakennetta selkeytettiin ja tiettyjä markkinoiden väärinkäyttöä koskevia säännöksiä täsmennettiin.

Arvopaperimarkkinalaissa (AML) säädetään arvopaperien yleiseen liikkeeseen saattamisesta, tiedonantovelvollisuudesta arvopaperimarkkinoilla, julkisista ostotarjouksista sekä arvopaperimarkkinoiden väärinkäytön estämisestä ja valvonnasta. AML sisältää yleiset säännökset (I osa), esitesäännökset (II osa), tiedonantovelvollisuutta koskevat säännökset (III osa), julkista ostotarjousta ja tarjousvelvollisuutta koskevat säännökset (IV osa), markkinoiden väärinkäyttöä koskevat säännökset (V osa) sekä seuraamuksia, muutoksenhakua ja erinäisiä säännöksiä koskevat säännökset (VI osa).

Asetuksen kannalta keskeisimmät säännökset sisältyvät lain 6 lukuun jatkuvasta tiedonantovelvollisuudesta, lain 12 lukuun markkinoiden väärinkäyttöä koskevista yleisistä säännöksistä, lain 13 lukuun julkisesta ja yrityskohtaisesta sisäpiirirekisteristä, lain 14 lukuun markkinoiden väärinkäyttöä koskevista säännöksistä sekä lain 15 lukuun hallinnollisista seuraamuksista.

2.1.2 Laki Finanssivalvonnasta

Laki Finanssivalvonnasta sisältää säännökset muun muassa Finanssivalvonnan tehtävistä, valvontavaltuuksista, hallinnollisista seuraamuksista sekä yhteistyöstä ulkomaisten valvontaviranomaisten kanssa. Finanssivalvonnasta annetun lain sittemmin kumoaman Rahoitustarkastuksesta annetun lain (587/2003) säännöksiä muutettiin MAD:n täytäntöönpanon yhteydessä. Rahoitustarkastukselle säädettiin direktiivin edellyttämiä uusia valvontavaltuuksia markkinoiden väärinkäyttöön liittyvästä erityisestä tietojensaantioikeudesta ja kuulemisesta. Lisäksi Rahoitustarkastukselle annettiin valtuudet määrätä taloudellisia hallinnollisia seuraamuksia (rikemaksu ja seuraamusmaksu) tiettyjen AML:n säännösten rikkomisesta.

2.1.3 Rikoslaki

Rikoslain (39/1889) 51 luku sisältää säännökset arvopaperimarkkinarikoksista. Rikoslaisissa on kriminalisoitu vakavimmat arvopaperimarkkinoiden väärinkäytökset. Luku sisältää rangaistussäännökset sisäpiirintiedon väärinkäytöstä, törkeästä sisäpiirintiedon väärinkäytöstä, markkinoiden vääristämisestä, törkeästä markkinoiden vääristämisestä, arvopaperimarkkinoista koskevasta tiedottamisrikoksesta sekä oikeushenkilön rangaistusvastuusta. Lisäksi luku sisältää määritelmäsäännöksen ja rangaistussäännösten soveltamisalaa koskevan rajoitussäännöksen. Luvun säännöksiä täsmennettiin joiltain osin MAD:n täytäntöönpanon yhteydessä vuonna 2004 ja edelleen arvopaperimarkkinalainsäädännön kokonaisuudistuksen yhteydessä vuonna 2013.

2.2 Euroopan unionin lainsäädäntö

2.2.1 Asetuksen keskeinen sisältö

Soveltamisala ja määritelmät

Asetuksen 1-3 artiklassa säädetään asetuksen kohteesta, soveltamisalasta ja määritelmistä. Asetuksen 1 artiklan mukaan asetuksella vahvistetaan sisäpiirikauppoja, sisäpiirintiedon laitonta ilmaiseamista ja markkinoiden manipulointia koskeva yhtenäinen sääntelykehitys sekä toimenpiteet markkinoiden väärinkäytön estämiseksi, jotta voidaan varmistaa unionin rahoitusmarkkinoiden luotettavuus, parantaa sijoittajansuojaa ja lisätä luottamusta markkinoihin.

Asetusta sovelletaan 2 artiklan 1 kohdan mukaan rahoitusvälineisiin, jotka on otettu kaupankäynnin kohteeksi säännellyillä markkinoilla tai joiden ottamista kaupankäynnin kohteeksi on pyydetty. Asetusta sovelletaan myös sellaisiin rahoitusvälineisiin, joilla käydään kauppaa tai jotka on otettu kauppa kohteeksi monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä tai joiden ottamista kaupankäynnin kohteeksi kyseisessä kaupankäyntijärjestelmässä on pyydetty. Rahoitusvälineet, joilla käydään kauppaa organisoidussa kaupankäyntijärjestelmässä, kuuluvat myös asetuksen soveltamisalan piiriin. Asetusta sovelletaan lisäksi sellaisiin rahoitusvälineisiin, jotka eivät kuulu edellä mainittujen 2 artiklan 1 kohdan a, b tai c alakohdan piiriin, jos niiden hinta tai arvo määräytyy kyseisissä alakohdissa tarkoitetun rahoitusvälineen hinnan tai arvon perusteella tai vaikuttaa siihen. Edelleen asetusta sovelletaan asetuksen (EU) N:o 1031/2010 mukaiseen päästöoikeuksien ja muihin niihin perustuviin huutokauppatuotteiden huutokauppaan sellaisessa huutokauppapaikassa, jolle on annettu säännellyn markkinan toimilupa.

Asetuksen 2 artiklan 2 kohdassa on puolestaan laajennettu asetuksen markkinoiden manipulointia koskevien säännösten soveltamisala koskemaan myös tiettyjä hyödykkeitä koskevia spot-sopimuksia, jos niillä voidaan vaikuttaa 1 kohdassa tarkoitetun rahoitusvälineen hintaan tai arvoon. Lisäksi manipulointia koskevat säännökset on ulotettu koskemaan tiettyjä rahoitusvälinetyyppejä, kuten johdannaissopimuksia, jos niillä voidaan vaikuttaa hyödykettä koskevan spot-sopimuksen hintaan tai arvoon, kun hinta tai arvo määräytyy kyseisten rahoitusvälineiden hinnan tai arvon perusteella. Markkinoiden manipulointia koskevia säännöksiä sovelletaan myös viitearvoihin liittyvään toimintaan.

Asetusta sovelletaan kaikkiin artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja rahoitusvälineitä koskeviin liiketoimiin, toimeksiantoihin tai toimintaan riippumatta siitä, toteutetaanko ne kauppapaikalla. Lisäksi asetuksen mukaisia kieltoja ja vaatimuksia on sovellettava sekä unionissa että kolmannessa maassa toteutettaviin ja toteuttamatta jätettyihin toimiin (2 artiklan 3 ja 4 kohta).

Asetuksen 3 artikla sisältää asetuksessa käytetyt määritelmät.

Asetuksen 4 artiklassa säädetään rahoitusvälineistä tehtävistä ilmoituksista ja luetteloista. Säänneltyjen markkinoiden ylläpitäjien sekä monenkeskisiä tai organisoituja kaupankäyntijärjestelmiä ylläpitävien sijoituspalveluyritysten ja markkinoiden ylläpitäjien on tehtävä viipymättä toimivaltaiselle viranomaiselle ilmoitus rahoitusvälineestä, joiden ottamista kaupankäynnin kohteeksi niiden kaupapaikassa on pyydetty, jotka on otettu kaupankäynnin kohteeksi tai joilla on käyty kauppaa ensimmäistä kertaa. Samoin ilmoitus on tehtävä, kun rahoitusvälineellä ei enää käydä kauppaa tai sitä ei enää oteta kaupankäynnin kohteeksi. Kauppapaikan toimivaltaisen viranomaisen toimittaa viipymättä saamansa ilmoitukset arvopaperimarkkinaviranomaiselle, joka julkaisee ne välittömästi verkkosivustollaan luettelon muodossa. Luettelossa mainittavista tarkemmista tiedoista säädetään asetuksen 4 artiklan 3 kohdassa.

Asetuksen 5 artiklassa rajataan sisäpiirikauppoja ja sisäpiirintiedon laitonta ilmaisemista koskevan kiellon sekä markkinoiden manipulointia koskevan kiellon ulkopuolelle takaisinosto-ohjelmien mukainen kaupankäynti liikkeeseenlaskijoiden omilla osakkeilla sekä arvopaperin vakauttamiseksi toteutettu kaupankäynti arvopapereilla tai liitännäisvälineillä. Asetuksen 6 artiklassa puolestaan rajataan asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle eräät rahapolitiikan, valuuttakurssipolitiikan sekä julkisen velan hoitoon liittyvät toimet. Asetusta ei myöskään sovelleta tiettyihin toimiin, jotka toteutetaan osana unionin ilmastopolitiikkaa, yhteistä maatalouspolitiikkaa tai yhteistä kalastuspolitiikkaa.

Sisäpiirintieto

Asetuksen 7 artiklassa määritellään sisäpiirintieto liittyen erilaisiin rahoitusvälineisiin. Sisäpiirintiedolla tarkoitetaan asetuksessa luonteeltaan täsmällistä ja julkistamatonta tietoa, joka liittyy suoraan tai välillisesti yhteen tai useampaan liikkeeseenlaskijaan tai rahoitusvälineeseen ja jolla todennäköisesti olisi huomattava vaikutus kyseisen rahoitusvälineen tai siihen liittyvän rahoitusjohdannaisen hintaan, jos se julkistettaisiin (7 artiklan 1 kohdan a alakohta). Artikla sisältää lisäksi erityiset hyödykejohdannaisten sekä päästöoikeuksien ja niihin perustuvia huutokauppatuotteita koskevat sisäpiirintiedon määritelmät. Artiklassa määritellään myös sisäpiirintieto sellaisten henkilöiden osalta, joiden tehtävänä on rahoitusvälineitä koskevien toimeksiantojen toteuttaminen.

Asetuksen 7 artiklan 2 kohdassa määritellään tarkemmin tiedon täsmällisyys. Tiedon katsotaan olevan luonteeltaan täsmällistä, jos se viittaa ilmenneisiin olosuhteisiin tai sellaisiin olosuhteisiin, joi-

den voidaan kohtuudella olettaa ilmenevän, taikka toteutuneeseen tapahtumaan tai tapahtumaan, jonka voidaan kohtuudella olettaa toteutuvan. Lisäksi edellytetään, että tieto on riittävän tarkkaa, jotta sen perusteella voidaan tehdä johtopäätös edellä mainittujen olosuhteiden tai tapahtuman mahdollisesta vaikutuksesta rahoitusvälineiden tai niihin liittyvien rahoitusjohdannaisten, kyseisiin rahoitusvälineisiin liittyvien hyödykkeitä koskevien spot-sopimusten taikka päästöoikeuksiin perustuvien huutokauppatuotteiden hintoihin.

Pitkäkestoisissa menettelyissä, joilla pyritään tai jotka johtavat erityisten olosuhteiden ilmenemiseen tai erityisen tapahtuman toteutumiseen, täsmälliseksi tiedoksi voidaan katsoa myös kyseisen menettelyn sellaiset välivaiheet, jotka liittyvät kyseisten tulevien olosuhteiden tai tapahtumien ilmenemiseen. Pitkäkestoisen menettelyn välivaihetta on pidettävä sisäpiirintietona, jos se sellaiseen täyttää sisäpiirintiedon kriteerit (7 artiklan 2 ja 3 kohta).

Tiedolla, jolla todennäköisesti olisi huomattava vaikutus hintoihin, tarkoitetaan tietoa, jota järkevästi toimiva sijoittaja todennäköisesti käyttäisi yhtenä sijoituspäätöksensä perusteena. Päästöoikeuksien markkinoiden osalta asiasta on säädetty erikseen (7 artiklan 4 kohta).

Sisäpiirikaupat

Asetuksen 14 artiklan a kohdassa kielletään henkilöä tekemästä tai yrittämästä tehdä sisäpiirikauppoja. Lisäksi artiklan b kohdassa kielletään henkilöä suosittelemasta tai houkuttelemasta toista henkilöä tekemään sisäpiirikauppoja.

Sisäpiirikaupoilla tarkoitetaan asetuksen 8 artiklan mukaan tilannetta, jossa sisäpiirintietoa hallussaan pitävä henkilö käyttää kyseistä tietoa hyväkseen hankkimalla tai luovuttamalla omaan tai kolmannen osapuolen lukuun suoraan tai välillisesti rahoitusvälineitä, joihin kyseinen tieto liittyy. Sisäpiirikaupaksi katsotaan myös sisäpiirintiedon käyttäminen peruuttamalla tai muuttamalla rahoitusvälinettä koskeva toimeksianto, kun toimeksianto annettiin ennen kuin henkilöllä oli hallussaan kyseistä rahoitusvälinettä koskeva sisäpiirintieto. Päästöoikeuksien ja muiden niihin perustuvien huutokauppatuotteiden osalta sisäpiirintiedon käyttämiseksi katsotaan myös kyseisen tiedon käyttäminen tehdyn tarjouksen jättämiseksi, muuttamiseksi tai peruuttamiseksi.

Asetuksen 8 artiklan 3 kohdan mukaan sisäpiirikaupaksi katsotaan myös sisäpiirikauppojen tekemisen suosittelu toiselle henkilölle tai toisen henkilön houkuttelu sisäpiirikauppojen tekemiseen, kun suosittelu tai houkutteleva henkilö tietää tai hänen pitäisi tietää suosituksen tai houkuttelun perustuvan sisäpiirintietoon.

Sisäpiirikauppoja koskevaa 8 artiklaa sovelletaan kaikkiin henkilöihin, joilla on hallussaan sisäpiirintietoa siitä syystä, että he ovat liikkeeseenlaskijan tai päästöoikeuksien markkinoilla toimivan markkinaosapuolen hallinto-, johto-, tai valvontaelimen jäseniä, he omistavat osuuden liikkeeseenlaskijan tai päästöoikeuksien markkinoilla toimivan markkinaosapuolen pääomasta, heillä on pääsy kyseiseen tietoon osana työn, ammatin tai tehtävien suorittamista taikka he harjoittavat rikollista toimintaa. Artiklaa sovelletaan myös kaikkiin henkilöihin, joilla on hallussaan sisäpiirintietoa muissa olosuhteissa, kun henkilö tietää tai hänen pitäisi tietää sen olevan sisäpiirintietoa. Lisäksi jos henkilö on oikeushenkilö, artikla koskee kansallisen lainsäädännön mukaisesti myös niitä luonnollisia henkilöitä, jotka osallistuvat päätökseen toteuttaa kyseinen hankinta, luovutus tai toimeksiannon peruuttaminen taikka muuttaminen oikeushenkilön lukuun (8 artiklan 4 ja 5 kohta).

Lailliset toimintatavat

Asetuksen 9 artiklassa säädetään tietyistä laillisista toimintatavoista, jolloin pelkästään sillä perusteella, että henkilöllä on tai on ollut hallussaan sisäpiirintietoa, ei ole katsottava, että kyseinen henkilö on käyttänyt kyseistä sisäpiirintietoa ja siten tehnyt sisäpiirikauppoja. Nämä lailliset toimintatavat koskevat muun muassa päätöksentekomenettelyä oikeushenkilön puolesta, rahoitusvälineen markkinatakaajana tai vastapuolena toimista, toimeksiantojen suorittamista kolmansien osapuolien puolesta sekä julkisen ostotarjouksen tai sulautumisen toteuttamista. Sisäpiirintiedon käyttöä sellaisenaan ei myöskään ole se seikka, että henkilö käyttää omaa tietoaan siitä, että hän on päättänyt hankkia tai luovuttaa rahoitusvälineitä, kyseisten rahoitusvälineiden hankinta- ja luovutus päätöstä tehdessään. Sisäpiirikaupan kiellon rikkomisen voidaan silti katsoa tapahtuneen, jos toimivaltainen viranomaisen osoittaa, että kyseisiin toimeksiantoihin, liiketoimiin tai toimintaan oli oikeudeton peruste.

Sisäpiirintiedon laiton ilmaiseminen

Asetuksen 14 artiklan c kohdan mukaan sisäpiirintiedon hyväksikäytön lisäksi myös sisäpiirintiedon laiton ilmaiseminen on kiellettyä. Sisäpiirintiedon laittomalla ilmaisemisella tarkoitetaan asetuksessa tilannetta, jossa sisäpiirintietoa hallussaan pitävä henkilö ilmaisee kyseisen tiedon toiselle henkilölle, jollei tämä ilmaiseminen tapahdu osana työn, ammatin tai tehtävien tavanomaista suorittamista. Myös suosittelun tai houkuttelun edelleen ilmaiseminen katsotaan sisäpiirintiedon laittomaksi ilmaiseksi, jos suosittelun tai houkuttelun ilmaiseva henkilö tietää tai hänen pitäisi tietää sen perustuneen sisäpiirintietoon (10 artikla).

Markkinoiden tunnustelu

Asetuksen 11 artiklassa säädetään markkinoiden tunnustelusta (*market sounding*), jonka aikana tapahtunutta tietojen ilmaisemista ei pidetä sisäpiirintiedon ilmaisukiellon vastaisena, vaan ilmaisemisen katsotaan tapahtuneen osana henkilön työn, ammatin tai tehtävien tavanomaista suorittamista. Markkinoiden tunnustelulla tarkoitetaan asetuksessa ennen liiketoimesta ilmoittamista tapahtuvaa tietojen välittämistä yhdelle tai useammalle mahdolliselle sijoittajalle tarkoituksena kartoittaa sijoittajien kiinnostusta mahdolliseen liiketoimeen ja siihen liittyviä ehtoja. Markkinoiden tunnusteluksi katsotaan myös tietyin edellytyksin tilanne, jossa julkista ostotarjousta tai yhtiöön sulautumista suunnitteleva henkilö ilmaisee sisäpiirintietoa osapuolille, joilla on oikeus arvopapereihin.

Tiedon ilmaisevan markkinaosapuolen on ennen tiedon ilmaisemista saatava markkinoiden tunnustelun vastaanottavan henkilön suostumus siihen, että hänelle saa antaa sisäpiirintietoa, sekä ilmoitettava kyseiselle henkilölle sisäpiirintietoon liittyvistä käyttö-, neuvonta- ja ilmaisukielloista. Tiedon ilmaisevan markkinaosapuolen on lisäksi pidettävä kirjaa kaikesta markkinoiden tunnustelussa annetuista tiedoista, tiedot vastaanottaneen henkilön henkilöllisyydestä sekä ilmaisemisen ajankohdasta (11 artiklan 5 kohta).

Komissiolle on lisäksi siirretty valta hyväksyä arvopaperimarkkinaviranomaisen luonnostelemat tekniset sääntelystandardit, jotta voidaan määrittää asianmukaiset järjestelyt, menettelyt ja tietojen kirjaamista koskevat vaatimukset. Komissio hyväksyy myös tekniset täytäntöönpanostandardit, jotta voidaan määrittellä markkinoiden tunnustelua koskevat järjestelmät ja ilmoitusmallit (11 artiklan 9 ja 10 kohta).

Markkinoiden manipulointi

Asetuksen 15 artiklassa kielletään markkinoiden manipulointi ja sen yrittäminen.

Markkinoinnin manipuloinnilla tarkoitetaan asetuksen 12 artiklan mukaan ensinnäkin sellaista liiketoimeen ryhmistä, kauppaa koskevan toimeksiannon antamista tai muuta toiminta, joka antaa tai todennäköisesti antaisi vääriä tai harhaanjohtavia rahoitusvälineen tarjonnasta, kysynnästä tai hinnasta, taikka joka varmistaa tai todennäköisesti varmistaisi, että yhden tai useamman rahoitusvälineen hinta asettuu epätavalliselle tai keinotekoiselle tasolle. Rahoitusvälineiden lisäksi artiklaa sovelletaan myös rahoitusvälineeseen liittyvään hyödykettä koskevaan spot-sopimukseen ja päästöoi-keuksiin perustuvaan huutokauppatuotteeseen (12 artiklan 1 kohdan a alakohta).

Markkinoiden manipulaatiota on myös sellaiseen liiketoimeen ryhtyminen, kauppaa koskevan toimeksiannon antaminen tai muu toiminta tai toimintatapa, joka vaikuttaa tai todennäköisesti vaikuttaisi yhden tai useamman rahoitusvälineen hintaan ja jossa käytetään kuvitteellisia keinoja taikka muunlaisia vilpillistä menettelyä tai järjestelyä. Markkinoiden manipulaatioksi katsotaan myös tiedon levittäminen tiedotusvälineessä tai muulla tavoin, joka antaa tai todennäköisesti antaa vääriä tai harhaanjohtavia signaaleja rahoitusvälineen kysynnästä, tarjonnasta tai hinnasta taikka varmistaa tai todennäköisesti varmistaisi hinnan epätavalliselle tai keinotekoiselle tasolle. Tähän luetaan mukaan myös huhujen levittäminen, kun levittäjä tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää tiedon olevan väärä tai harhaanjohtava. Manipulaatiota on myös väärrien tai harhaanjohtavien tietojen toimittaminen tai väärrien tai harhaanjohtavien vastausten antaminen viitearvoon liittyen, kun tiedot toimittanut tai vastaukset antanut henkilö tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää tietojen olevan väärä tai harhaanjohtavia, tai muu toiminta, jolla manipuloidaan viitearvon laskentaa (12 artiklan 1 kohdan b, c ja d alakohta).

Mainitun artiklan 2 kohdassa on lisäksi esimerkkejä toiminnasta, joka katsotaan markkinoiden manipuloinniksi. Lisäksi liitteessä I määritellään esimerkinomaisesti joitakin valetoiimiin tai muiden vilpillisten menettelyjen tai järjestelyjen käyttöön liittyviä indikaattoreita sekä joitakin vääriin tai harhaanjohtaviin signaaleihin ja hinnan varmistamiseen liittyviä indikaattoreita. Komissiolle siirretään valta antaa delegoituja säännöksiä, joilla tarkennetaan näitä edellä mainitussa liitteessä vahvistettuja indikaattoreita (12 artiklan 3 ja 5 kohta).

Hyväksytyt markkinakäytännöt

Asetuksen 13 artiklassa säädetään hyväksytyistä markkinakäytännöistä. Markkinoiden manipulointia koskevaa kieltoa ei sovelleta edellä mainittuihin 12 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettuihin toimiin, jos liiketoimeen ryhtyvä, kaupankäyntiä koskevan toimeksiannon antava tai muuhun toimintaan osallistuva henkilö osoittaa, että se on toteutettu oikeutetuista perusteista ja 13 artiklan mukaisesti vahvistetun hyväksytyyn markkinakäytännön mukaisesti. Toimivaltainen viranomainen voi vahvistaa hyväksytyyn markkinakäytännön ottaen huomioon tietyt artiklan 2 kohdassa säädetyt perusteet, kuten sen lisäksi markkinakäytäntö merkittävästi markkinoiden läpinäkyvyyttä ja onko markkinakäytännöllä myönteinen vaikutus markkinoiden likviditeettiin ja tehokkuuteen.

Artiklan 3–7 kohta sisältää tarkemmat säännökset hyväksytyyn markkinakäytännön vahvistamista koskevasta menettelystä. Markkinakäytäntöä, jonka toimivaltainen viranomainen on vahvistanut hyväksytyksi markkinakäytännöksi tietyillä markkinoilla, ei voida soveltaa muihin markkinoihin, elleivät näiden muiden markkinoiden toimivaltaiset viranomaiset ole hyväksyneet sitä kyseinen artiklan nojalla. Komissio hyväksyy tekniset sääntelystandardit, joilla täsmennetään perusteet, me-

nettelyt ja vaatimukset, jotka koskevat hyväksytyin markkinakäytännön vahvistamista sekä sen säilyttämistä, lopettamista tai sen hyväksymistä koskevien ehtojen muuttamista koskevat vaatimukset (13 artiklan 2 ja 7 kohta).

Markkinoiden väärinkäytön estäminen ja havaitseminen

Asetuksen 16 artiklassa säädetään markkinoiden väärinkäytön estämisestä ja havaitsemisesta. Markkinoiden ylläpitäjät ja kauppapaikan ylläpitäjinä toimivat sijoituspalveluyritykset velvoitetaan ottamaan käyttöön tehokkaat järjestelyt, järjestelmät ja menettelyt, joilla pyritään estämään ja havaitsemaan sisäpiirikauppa, markkinoiden manipulointi sekä näiden yritykset. Toimivaltaiselle viranomaiselle on ilmoitettava viipymättä sellaisista toimeksiannoista ja liiketoimista, mukaan lukien niiden peruuttaminen ja muuttaminen, joissa voi olla kyse sisäpiirikaupoista, markkinoiden manipuloinnista tai yrityksestä harjoittaa sisäpiirikauppaa tai markkinoiden manipulointia.

Myös kaikkien ammattinsa puolesta liiketoimia järjestävien tai toteutettavien henkilöiden on otettava käyttöön tehokkaat järjestelyt, järjestelmät ja menettelyt epäilyttävien toimeksiantojen ja liiketoimien havaitsemiseksi ja niistä ilmoittamiseksi. Kyseisen henkilön on ilmoitettava toimivaltaiselle viranomaiselle viipymättä, jos henkilöllä on perusteltu syy epäillä, että rahoitusvälinettä koskevassa toimeksiannossa tai liiketoimessa voisi olla kyse edellä mainituista markkinoiden väärinkäytöksistä tai niiden yrityksistä.

Sisäpiirintiedon julkistaminen

Asetuksen 17 artiklan 1 kohdassa edellytetään, että liikkeeseenlaskija ilmoittaa yleisölle mahdollisimman pian sisäpiirintiedosta, joka koskee kyseistä liikkeeseenlaskijaa. Liikkeeseenlaskijan on varmistettava, että sisäpiirintieto julkistetaan siten, että yleisöllä on nopea pääsy kyseiseen tietoon ja että tieto voidaan arvioida perusteellisesti, asianmukaisesti ja oikea-aikaisesti yleisön keskuudessa ja soveltuvin osin Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/109/EY 21 artiklassa tarkoitettussa virallisesti nimetyssä järjestelmässä. Sisäpiirintiedon julkistamista ei saa yhdistää liikkeeseenlaskijan toiminnan markkinointiin. Liikkeeseenlaskijan on säilytettävä verkkosivullaan vähintään 5 vuoden ajan kaikki julkistettavat sisäpiirintiedot.

Asetuksen 17 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä alakohdassa on omat sisäpiirintiedon julkistamisvaatimukset päästöoikeuksien markkinoilla toimivalle markkinaosapuolelle. Päästöoikeuksien markkinoilla toimivan markkinaosapuolen edellytetään julkistettavan tehokkaalla tavalla ja oikea-aikaisesti sisäpiirintieto, joka koskee sen hallussa olevia päästöoikeuksia, jotka liittyvät sen liiketoimintaa. Kyseistä alakohtaa ei kuitenkaan sovelleta sellaiseen markkinaosapuoleen, jonka omistuksessa, määräysvallassa tai vastuulla olevien laitosten tai ilmailutoimintojen päästöt eivät edellisenä vuonna ylittäneet tiettyä komission delegoiduilla säädöksillä vahvistamia hiilidioksidiekvivalentin ja lämmöntuoton alarajaa.

Asetuksen 17 artiklan 4 kohdassa säädetään edellytyksistä, joiden täytyttyä liikkeeseenlaskija tai päästöoikeuksien markkinoilla toimiva osapuoli voi omalla vastuullaan lykätä sisäpiirintiedon julkistamista yleisölle. Ensinnäkin edellytetään, että sisäpiirintiedon välitön julkistaminen todennäköisesti vaarantaisi liikkeeseenlaskijan tai päästöoikeuksien markkinoilla toimivan markkinaosapuolen oikeutetut edut. Lisäksi edellytetään, ettei julkistamisen lykkääminen todennäköisesti johtaisi yleisöä harhaan ja että kyseisen tiedon säilymisen luottamuksellisena pystytään takaamaan. Vaiheittain tapahtuvassa pitkäkestoisessa menettelyssä tähän menettelyyn liittyvän sisäpiirintiedon julkistamista voidaan omalla vastuulla lykätä, jollei edellä mainitusta muuta johdu.

Kun sisäpiirintiedon julkistamista on lykätty, liikkeeseenlaskijan tai päästöoikeuksien markkinoilla toimivan osapuolen on ilmoitettava toimivaltaiselle viranomaiselle tiedon julkistamisen lykkäämisestä ja selvitettävä välittömästi tiedon julkistamisen jälkeen kirjallisesti, miten julkistamisen lykkäämiselle säädetyt ehdot on täytetty. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin säätää, että kyseinen selvitys on toimitettava ainoastaan toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä (17 artiklan 4 kohdan kolmas alakohta).

Asetuksen 17 artiklan 5 kohdassa säädetään luotto- ja rahoituslaitosten mahdollisuudesta omalla vastuullaan lykätä sisäpiirintiedon julkistamista, mukaan lukien tieto, joka liittyy tilapäiseen maksuvalmiusongelmaan ja erityisesti tarpeeseen saada tilapäistä maksuvalmiusapua keskuspankilta tai hätärahoittajalta, jos sisäpiirintiedon julkistaminen saattaisi vaarantaa liikkeeseenlaskijan ja rahoitusjärjestelmän rahoitusvakauden, tiedon julkistamisen lykkääminen on yleisen edun mukaista ja jos tiedon säilyminen luottamuksellisena voidaan taata. Lykkääminen edellyttää lisäksi, että toimivaltainen viranomaislainen on antanut hyväksyntänsä lykkäämiselle. Toimivaltaisen viranomaisen on varmistettava, ettei sisäpiirintiedon julkistamista lykätä pidempään kuin yleinen etu edellyttää. Jos toimivaltainen viranomaislainen ei anna hyväksyntäänsä lykkäämiselle, liikkeeseenlaskijan vaaditaan julkistavan tieto välittömästi.

Tieto, jonka julkistamista on lykätty, on julkistettava mahdollisimman pian, jos tiedon luottamuksellisuutta ei enää pystytä takaamaan (17 artiklan 7 kohta).

Kun liikkeeseenlaskija tai päästöoikeuksien markkinoilla toimiva osapuoli tai niiden puolesta tai lukuun toimiva henkilö ilmaisee sisäpiirintietoa kolmannelle osapuolelle osana työn, ammatin tai tehtävien tavanomaista suorittamista, sen on julkistettava kyseinen tieto kokonaan ja tehokkaasti; julkistamisen on tapahduttava samanaikaisesti, jos ilmainen on tarkoituksellista, ja viipymättä jos ilmaiseminen on tahatonta. Kyseistä kohtaa ei sovelleta, jos tiedon saavaa henkilöä koskee salassapitovelvollisuus (17 artiklan 8 kohta).

Komissiolle on siirretty valta hyväksyä arvopaperimarkkinaviranomaisen luonnostelemat tekniset täytäntöönpanostandardit, joissa määritetään tekniset keinot sisäpiirintiedon asianmukaista julkistamista ja sisäpiirintiedon lykkäämistä varten (17 artiklan 10 kohta).

Sisäpiiriluettelot

Asetuksen 18 artiklassa on säännökset velvollisuudesta ylläpitää sisäpiiriluetteloita. Liikkeeseenlaskijoiden tai niiden puolesta tai lukuun toimivien henkilöiden on laadittava luettelo kaikista sellaisista henkilöistä, joilla on pääsy sisäpiirintietoon ja jotka työskentelevät niille työsopimuksen perusteella tai muuten suorittavat tehtäviä, joiden kautta niillä on pääsy sisäpiirintietoon. Jos liikkeeseenlaskijan puolesta tai lukuun toimiva henkilö on ottanut tehtäväkseen sisäpiiriluettelon laatimisen ja ajan tasalle saattamisen, liikkeeseenlaskija on kaikilta osin vastuussa artiklan noudattamisesta. Mainitun artiklan 6 kohdassa säädetään lisäksi edellytyksistä, joiden täytyttyä pk-yritysten kasvumarkkinoilla kaupankäynnin kohteeksi otettujen rahoitusvälineiden liikkeeseenlaskijoiden ei tarvitse laatia sisäpiiriluetteloita. Kyseinen artiklan 6 kohta tulee sovellettavaksi vasta MIFID II soveltamisesta alkaen.

Artiklan 3 kohdassa luetellaan sisäpiiriluettelossa vaadittavat tiedot. Sisäpiiriluettelo on saatettava viipymättä ajan tasalle sekä toimitettava toimivaltaiselle viranomaiselle mahdollisimman pian tä-

män pyynnöstä. Sisäpiiriluettelo on lisäksi säilytettävä vähintään 5 vuoden ajan sen jälkeen, kun luettelo on laadittu tai saatettu ajan tasalle.

Komissiolle siirretään lisäksi valta hyväksyä arvopaperimarkkinaviranomaisen luonnostelemat tekniset täytäntöönpanostandardit, joilla määritellään sisäpiiriluettelon tarkka muoto ja tapa saattaa luettelo ajan tasalle (18 artiklan 1, 5 ja 9 kohta).

Johtohenkilöiden liiketoimet

Asetuksen 19 artiklassa säädetään johtohenkilöiden ja heidän lähipiirinsä liiketoimia koskevasta julkistamisvelvollisuudesta. Johtotehtävissä toimivat henkilöt sekä heidän lähipiiriinsä kuuluvat henkilöt ovat velvollisia ilmoittamaan liikkeeseenlaskijalle tai päästöoikeuksien markkinoilla toimivalle osapuolelle ja toimivaltaiselle viranomaiselle kaikki omaan lukuunsa tehdyt liiketoimet, jotka liittyvät kyseisen liikkeeseenlaskijan osakkeisiin tai vieraan pääoman ehtoihin välineisiin tai niihin liittyviin johdannaisiin tai muihin rahoitusvälineisiin. Päästöoikeuksien markkinoilla toimivien osapuolten osalta heidän on ilmoitettava omaan lukuunsa tehdyt päästöoikeuksiin, niihin perustuviin huutokauppatuotteisiin tai niihin liittyviin johdannaisiin liittyvät liiketoimet. Ilmoitukset on tehtävä viipymättä ja viimeistään kolme työpäivää liiketoimen toteuttamisen jälkeen (19 artiklan 1 kohta).

Liiketoimien julkistamisvelvollisuutta on sovellettava kaikkiin myöhempisiin liiketoimiin, kun 5 000 euron kokonaismäärä on saavutettu kalenterivuoden aikana. Tämä 5 000 euron raja-arvo lasketaan laskemalla yhteen nettouttamatta kaikki 1 kohdassa tarkoitetut liiketoimet. Toimivaltainen viranomainen voi kuitenkin päättää nostaa raja-arvon 20 000 euroon (19 artiklan 8 ja 9 kohta).

Liikkeeseenlaskijan tai päästöoikeuksien markkinoilla toimivan markkinaosapuolen on varmistettava, että ilmoitetut tiedot julkistetaan viipymättä ja viimeistään kolmen työpäivän kuluessa liiketoimesta siten, että tietoon voidaan tutustua nopeasti ja syrjimättömästi. Vaihtoehtoisesti kansallisessa lainsäädännössä on mahdollista säätää, että toimivaltainen viranomainen julkistaa tiedot itse (19 artiklan 3 kohta).

Asetuksen 19 artiklan 11 kohdassa säädetään 30 kalenteripäivän pituisesta suljetusta ajanjaksosta ennen liikkeeseenlaskijan osavuosisikatsauksen tai vuositilinpäätöksen julkistamista. Suljetun ajanjakson aikana liikkeeseenlaskijan palveluksessa johtotehtävissä toimiva henkilö ei saa toteuttaa omaan tai kolmannen osapuolen lukuun suoraan tai välillisesti sellaisia liiketoimia, jotka liittyvät liikkeeseenlaskijan osakkeisiin tai vieraan pääoman ehtoihin välineisiin tai niihin liittyviin johdannaisiin tai muihin rahoitusvälineisiin.

Liikkeeseenlaskija voi kuitenkin sallia kaupankäynnin suljetun ajanjakson aikana tapauskohtaisesti siksi, että poikkeukselliset olosuhteet edellyttävät osakkeiden myyntiä välittömästi. Lisäksi liikkeeseenlaskija voi sallia kaupankäynnin johtuen kaupankäynnin ominaispiirteistä, kun kyse on sellaisista liiketoimista, jotka tehdään osana työntekijöiden omistus- tai säästöjärjestelmää taikka osana johtoaseman edellytyksenä olevien osakkeiden tai osakkeensaantioikeuksien hankintaa tai näihin liittyen. Kyse voi olla myös sellaisista liiketoimista, joissa edunsaajan osuus arvopaperissa ei muutu (19 artiklan 12 kohta).

Artiklan 13–15 kohtien mukaan komissiolle siirretään valta antaa delegeoituja säännöksiä, joissa täsmennetään olosuhteet, joissa liikkeeseenlaskija voi sallia kaupankäynnin suljetun ajanjakson aikana. Lisäksi komissiolle siirretään valta antaa delegeoituja säännöksiä, joilla täsmennetään ne liiketoimintatyytit, jotka johtavat 1 kohdassa tarkoitettuun liiketoimien julkistamisvelvollisuuteen. Ko-

missio myös hyväksyy tekniset täytäntöönpanostandardit, jotka koskevat tietojen ilmoittamisen ja julkistamisen muotoa ja mallia.

Sijoitussuositukset ja tilastot sekä tietojen ilmaiseminen tiedotusvälineessä

Asetuksen 20 artiklassa on säännökset sijoitussuosituksen ja tilastojen tuottamisesta sekä levittämisestä yleisölle. Sellaisten henkilöiden, jotka tuottavat tai levittävät sijoitussuosituksia tai muuta tietoa, jolla suositellaan tai ehdotetaan investointistrategiaa, on pyrittävä kohtuudella varmistamaan tiedon esittäminen puolueettomasti. Näiden henkilöiden on lisäksi ilmoitettava tietoon liittyviä rahoitusvälineitä koskevat etunsa ja eturistiriitansa. Myös julkisten laitosten edellytetään levitettävän puolueettomasti ja avoimesti sellaisia tilastoja tai ennusteita, joilla voi olla huomattava vaikutus rahoitusmarkkinoihin.

Asetuksen 21 artiklassa säädetään tiedotusvälineitä koskevasta poikkeuksesta. Journalistisia tai tiedotusvälineissä tapahtuvan muunlaisen ilmaisun tarkoituksia varten tapahtuvaa tiedon ilmaisemisesta ja suositusten antamista arvioitaessa on otettava huomioon lehdistönvapautta ja ilmaisuvapautta muissa tiedotusvälineissä koskevat säännöt samoin kuin toimittajan ammattia koskevat säännöt. Edellä mainittua ei kuitenkaan sovelleta, jos kyseiset henkilöt tai heidän lähipiirinsä saavat hyötyä tai voittoa kyseisen tiedon ilmaisemisesta tai levittämisestä taikka jos sillä pyritään johtamaan markkinoita harhaan. Sama koskee sijoitussuosituksen ja tilastojen lisäksi myös asetuksen 10 artiklan mukaista sisäpiirintiedon laitonta ilmaisemista sekä 12 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaista markkinoiden manipulointia

Toimivaltaiset viranomaiset sekä arvopaperimarkkinaviranomainen

Jäsenvaltioiden on 22 artiklan mukaan nimettävä toimivaltainen hallintoviranomainen asetuksen soveltamista varten, rajoittamatta kuitenkaan oikeusviranomaisten toimivaltaa. Kyseisen viranomaisen on varmistettava, että asetuksen säännöksiä sovelletaan kaikkiin sen alueella toteutettuihin toimiin ja niihin ulkomailla toteutettuihin toimiin, jotka liittyvät sen alueella säännellyillä markkinoilla kaupankäynnin kohteena oleviin taikka kaupankäynnin kohteeksi haettuihin rahoitusvälineisiin tai rahoitusvälineisiin, jotka on huutokaupattu huutokauppapaikassa tai joilla käydään kauppaa sen alueella toimivassa monenkeskisessä tai organisoidussa kaupankäyntijärjestelmässä.

Asetuksen 23 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimivaltaisilla viranomaisilla on kaikki tehtäviensä hoitamisen edellyttämät valvonta- ja tutkintavaltuudet. Toimivaltaisille viranomaisille on ainakin annettava asetuksen 23 artiklan 2 kohdassa luetellut vähimmäisvaltuudet.

Asetuksen 24–26 artiklat sisältävät säännöksiä toimivaltaisten viranomaisten keskinäisestä yhteistyöstä sekä yhteistyöstä Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen ja kolmansien maiden kanssa. Toimivaltaisten viranomaisten on 25 artiklan mukaan tehtävä yhteistyötä keskenään sekä arvopaperimarkkinaviranomaisen kanssa, kun se on välttämätöntä asetuksen soveltamiseksi. Toimivaltaisten viranomaisten on avustettava muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisia viranomaisia ja arvopaperimarkkinaviranomaista. Niiden on vaihdettava tietoja ilman aiheutonta viivästystä sekä tehtävä yhteistyötä tutkinta-, valvonta- ja täytäntöönpanotoimissa. Toimivaltaisen viranomaisen voi kieltäytyä toimittamasta pyydettyjä tietoja tai tekemästä yhteistyötä tutkinnassa ainoastaan 25 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuissa poikkeuksellisissa olosuhteissa. Kyseisen artiklan 3 kohdassa säädetään lisäksi yhteistyöstä energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston (ACER) kanssa.

Jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on lisäksi tarvittaessa sovittava kolmansien maiden valvontaviranomaisten kanssa yhteistyöjärjestelyistä, jotka koskevat tietojenvaihtoa kolmansien maiden valvontaviranomaisten kanssa sekä asetuksesta johtuvien velvoitteiden täytäntöönpanoa kolmansissa maissa. Tietojenvaihtoa koskevien yhteistyöjärjestelyjen edellytyksenä on kuitenkin, että luovutettavien tietojen salassapito taataan vähintään asetuksen 27 artiklassa tarkoitettulla tavalla. Komissiolle siirretään valta hyväksyä arvopaperimarkkinaviranomaisen laatimat luonnokset tekniseksi sääntelystandardeiksi, joihin sisältyy yhteistyöjärjestelyä koskeva malliasiakirja (26 artikla).

Asetuksen 27 artiklassa säädetään asetuksen nojalla saatuja, vaihdettuja ja siirrettyjä koskevasta salassapitovelvollisuudesta. Asetuksen 28 ja 29 artiklat sisältävät lisäksi säännökset tietosuojasta ja henkilötietojen luovuttamisesta kolmansiin maihin. Toimivaltaisten viranomaisten on suoritettava asetuksessa vahvistetut tehtävänsä, jotka koskevat henkilötietojen käsittelyä, direktiivin 95/46/EY mukaisesti.

Hallinnolliset seuraamukset ja toimenpiteet

Asetuksen 30 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on säädettävä hallinnollisista seuraamuksista ja muista hallinnollisista toimenpiteistä ainakin kyseisen artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan a ja b alakohdassa lueteltujen rikkomisten osalta, rajoittamatta kuitenkaan rikosoikeudellisia seuraamuksia ja toimivaltaisen viranomaisen valvontavaltuuksia. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin päättää, etteivät ne vahvista hallinnollisia seuraamuksia koskevia sääntöjä, jos kyseisiin rikkomisiin sovelletaan jo rikosoikeudellisia seuraamuksia viimeistään 3 päivänä heinäkuuta 2016.

Asetuksen 30 artiklan 2 kohdassa on erikseen säädetty niistä hallinnollisista seuraamuksista ja toimenpiteistä, joita toimivaltaisella viranomaisella on vähintään oltava kansallisen lainsäädännön mukaan oikeus määrätä tai toteuttaa. Kyseisessä kohdassa säädetään muun muassa hallinnollisista taloudellisista seuraamuksista, joiden on oltava vähintään kolme kertaa suuremmat kuin rikkomisen johdosta saadut voitot tai vältetyt tappiot (h kohta). Lisäksi luonnollisille henkilöille määrättävien hallinnollisten taloudellisten seuraamusten enimmäismäärän tulee olla vähintään 5 miljoonaa euroa asetuksen 14 ja 15 artiklan rikkomisista, vähintään 1 miljoonaa euroa asetuksen 16 ja 17 artiklan rikkomisista sekä 500 000 euroa asetuksen 18–20 artiklan rikkomisista (i kohta).

Oikeushenkilöiden taloudellisten seuraamusten enimmäismäärän tulee olla vähintään 15 miljoonaa euroa tai 15 prosenttia oikeushenkilön vuotuisesta kokonaisliikevaihdosta viimeisimmän tilinpäätöksen mukaisesti asetuksen 14 ja 15 artiklan rikkomisista, 2,5 miljoonaa euroa tai 2 prosenttia sen vuotuisesta kokonaisliikevaihdosta asetuksen 16 ja 17 artiklan rikkomista sekä 1 miljoonaa euroa asetuksen 18–20 artiklan rikkomisista (j kohta).

Jäsenvaltiot voivat lisäksi säätää, että toimivaltaisella viranomaisella on myös muita valtuuksia ja että toimivaltaisen viranomaisilla on oikeus määrätä korkeampia taloudellisia seuraamuksia kuin ne, joita asetuksessa on ehdotettu vähimmäisseuraamuksina (30 artiklan 3 kohta). Hallinnollisten seuraamusten muotoa ja tasoa määritettäessä toimivaltaisten viranomaisten edellytetään ottavan huomioon vähintään 31 artiklassa luetellut merkitykselliset seikat, kuten esimerkiksi rikkomisen vakavuus ja kesto sekä rikkomisesta vastuussa olevien henkilöiden vastuun aste.

Jokaista hallinnollista seuraamusta tai toimenpidettä koskeva päätös on myös asetuksen 34 artiklan mukaan julkaistava toimivaltaisen viranomaisen verkkosivustolla, ellei kyseisen artiklan kolmannelta alakohdasta muuta johdu. Lisäksi arvopaperimarkkinaviranomaiselle on vuosittain toimitetta-

va yhdistetyt tiedot kaikista 30–32 artiklan mukaista toimivaltaisten viranomaisten määräämistä hallinnollista seuraamuksista ja toimenpiteistä (33 artikla).

Rikkomisesta ilmoittaminen

Asetuksen 32 artiklassa säädetään asetuksen säännösten rikkomisesta ilmoittamisesta. Artiklan mukaan jäsenvaltion on varmistettava, että toimivaltaiset viranomaiset luovat tehokkaat järjestelmät, joilla kannustetaan ilmoittamaan asetuksen tosiasiallisesta tai mahdollisesta rikkomisesta toimivaltaiselle viranomaiselle. Kyseisessä artiklassa on säädetty järjestelmälle asetettavista vähimmäisvaatimuksista. Jäsenvaltioiden on lisäksi edellytettävä, että työnantajilla, jotka harjoittavat toimintaa, jota säännellään rahoituspalveluita koskevalla sääntelyllä, on käytössään asianmukaiset sisäiset menettelyt työntekijöitään varten, jotta nämä voivat ilmoittaa rikkomisista. Artikla sisältää myös mahdollisuuden säätää kansallisesti rikkomusepäilystä ilmoittavalle henkilölle maksettavista palkkioista. Kyseisen säännöksen mukaan henkilöille, jotka antavat merkityksellisiä tietoja asetuksen mahdollisesta rikkomisesta, voidaan myöntää taloudellisia kannustimia kansallisen lainsäädännön mukaisesti ja asetuksessa säädetyn edellytyksin. Komissio hyväksyy täytäntöönpanosäännökset, joilla täsmennetään rikkomisesta ilmoittamista koskevat menettelyt.

2.2.2 Komission täytäntöönpanodirektiivi

Komissio on antanut täytäntöönpanodirektiivin (2015/2392) asetuksen 32 artiklan 1 kohdan täytäntöönpanemisesta. Direktiivissä annetaan säännöt ilmoitusten käsittelystä vastaavista henkilöstön jäsenistä (3 artikla), rikkomista koskevien ilmoitusten vastaanottamista ja jatkotoimia koskevista tiedoista (4 artikla), rikkomista koskeviin ilmoituksiin sovellettavista menettelyistä (5 artikla), erityisistä viestintäkanavista (6 artikla), vastaanotettujen ilmoitusten säilyttämisestä (7 artikla), menettelyistä työsopimusehtoisten henkilöiden suojaamiseksi (8 artikla), menettelyistä henkilötietojen suojaamiseksi (9 artikla), tietojen siirtämisestä toimivaltaisen viranomaisen sisällä ja sen ulkopuolella (10 artikla), menettelyistä ilmoituksen kohteena olevien henkilöiden suojaamiseksi (11 artikla) sekä toimivaltaisten viranomaisten toteuttamasta menettelyjen uudelleentarkastelusta (12 artikla).

2.2.3 Komission delegoidut asetukset ja täytäntöönpanoasetukset

Asetus sisältää useita valtuussäännöksiä komissiolle delegoitujen säännösten antamiseksi sekä teknisten täytäntöönpanostandardien hyväksymiseksi. Kyseisiä säädöksi ei vielä ole annettu.

2.2.4 Direktiivin keskeinen sisältö

Direktiivi sisältää vähimmäissäännöt rikosoikeudellisille seuraamuksille, jotka määrätään sisäpiirikaupoista, sisäpiirintiedon laittomasta ilmaisemisesta ja markkinoiden manipuloinnista. Direktiivin kriminalisointien sisältö määrittyy osin markkinoiden väärinkäyttöasetuksen määritelmien kautta.

Direktiivi sisältää säännökset direktiivin kohteesta, soveltamisesta ja määritelmistä (1-2 artikla), sisäpiirikaupoista, sisäpiirikauppojen suosittamisesta toiselle henkilölle ja toisen henkilön houkuttelusta tekemään sisäpiirikauppoja (3 artikla), sisäpiirintiedon laittomasta ilmaisemisesta (4 artikla), markkinoiden manipuloinnista (5 artikla), yllyttämisestä, avunannosta ja yrityksestä (6 artikla), luonnollisten henkilöiden rikosoikeudellisista seuraamuksista (7 artikla), oikeushenkilön vastuusta (8 artikla), oikeushenkilölle koituvista seuraamuksista (9 artikla), lainkäyttövallasta (10 artikla), koulutuksesta (11 artikla) ja komission kertomuksesta (12 artikla).

2.3 Nykytilan arviointi

2.3.1 Yleistä

Asetuksen ja direktiivin täytäntöön panemisen vuoksi on tarpeen tehdä muutoksia voimassa olevaan arvopaperimarkkinalakiin, lakiin Finanssivalvonnasta, rikoslakiin sekä tiettyihin muihin lakeihin. Asetus edellyttää, että useita kansalliseen lainsäädäntöön ja erityisesti arvopaperimarkkinalakiin nykyisin sisältyviä säännöksiä kumotaan. Esimerkiksi arvopaperimarkkinalakiin sisältyvät säännökset jatkuvasta tiedonantovelvollisuudesta ja markkinoiden väärinkäytöstä on suurilta osin kumottava. Jatkossa kyseiset säännökset perustuvat suoraan sovellettavaan asetukseen. Lisäksi asetus sisältää useita täytäntöönpanovaltuuksia komissiolle yksityiskohtaisempien teknisten standardien ja delegoitujen säädösten antamiseksi. Lähes kaikki kyseisistä komission alemman tason säädöksistä annetaan myös suoraan sitovina asetuksina.

Tietyistä asetuksen säännöksistä on jatkossakin säädettävä kansallisesti, asetuksen säännökset huomioiden. Tällaisia ovat muun muassa Finanssivalvonnasta annettuun lakiin ehdotetut Finanssivalvonnan valtuudet määrätä asetuksen edellyttämiä hallinnollisia toimenpiteitä ja seuraamuksia.

Direktiivin kansallinen voimaan saattaminen edellyttää muutoksia arvopaperimarkkinarikoksia koskevaan rikoslain 51 lukuun.

2.3.2 Kansalliset sääntelyvaihtoehdot

Asetus sisältää muutaman, jossain määrin kansallista liikkumavaraa jättävän säännöksen. Tällaista kansallista harkintaa sisältyy liikkeeseenlaskijoiden johdon ja heidän lähipiirinsä tekemien liiketoimien julkistamiseen. Asetus mahdollistaa sen, että kyseiset liiketoimet julkistetaan pörssitiedotteilla joko kunkin liikkeeseenlaskijan tai Finanssivalvonnan toimesta. Finanssivalvonnalle osoitettu julkistamisvelvollisuus edellyttäisi, että siitä nimenomaisesti säädettäisiin kansallisesti. Esityksessä ehdotetaan tältä osin sovellettavan suoraan asetuksen sisältämää lähtökohtaista julkistamismallia, jonka mukaan kukin liikkeeseenlaskija julkistaa liiketoimia koskevat tiedot.

Lisäksi asetus jättää Finanssivalvonnan päätettäväksi sen, kuinka suuren euromääräisen raja-arvon (5000 euroa tai 20 000 euroa) kalenterivuoden aikana ylittävät liiketoimet kuuluvat ilmoitus- ja julkistamisvelvollisuuden piiriin. Finanssivalvonta ei ole vielä tällaista päätöstä tehnyt.

Kansallista harkintavaltaa sisältyy myös sisäpiirintiedon julkistamisen lykkäämistä koskevaan prosessiin. Kun sisäpiirintiedon julkistamista on lykätty, liikkeeseenlaskijan tai päästöoikeuksien markkinoilla toimivan osapuolen on asetuksen mukaisesti ilmoitettava toimivaltaiselle viranomaiselle tiedon julkistamisen lykkäämisestä ja selvítettävä välittömästi tiedon julkistamisen jälkeen kirjallisesti, miten julkistamisen lykkäämiselle säädetyt ehdot on täytetty. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin vaihtoehtoisesti säätää, että kyseinen selvitys on toimitettava ainoastaan toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä. Ehdotuksessa esitetään säädettävän kyseisestä kansallisesta optiosta.

Kansallista liikkumavaraa sisältyy myös hallinnollisten seuraamusten enimmäismääriin, joiden osalta asetus asettaa ainoastaan vähimmäisvaatimukset. Tältä osin esityksessä ei ehdoteta kansallista asetuksen vähimmäisvaatimukset ylittävää lisäsääntelyä.

Asetus sisältää kansallisen option myös rikkomuksista ilmoittamista koskevan säännöksen (ns. *whistle-blowing ilmiäntojärjestelmä*) osalta. Jäsenvaltiot voivat säätää, että henkilöille, jotka antavat merkityksellisiä tietoja asetuksen mahdollisesta rikkomisesta, voidaan tietyin edellytyksin myöntää taloudellisia kannustimia kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Asetuksen mukaan edellytyksenä on, että kyseiset tiedot olisivat uusia ja johtaisivat hallinnollisen tai rikosoikeudellisen seuraamuksen taikka muun hallinnollisen toimenpiteen toteuttamiseen asetuksen rikkomisen johdosta. Lisäksi edellytyksenä olisi, että kyseisellä tietoa antavalla henkilöllä ei olisi jo entuudestaan oikeudellista tai sopimukseen perustuvaa velvollisuutta ilmoittaa kyseisiä tietoja. Esityksessä ei ehdoteta kyseistä kansallista sääntelyä.

2.3.3 Arvopaperimarkkinalaki

Liikkeeseenlaskijan jatkuva tiedonantovelvollisuus

Asetus edellyttää, että AML 6 lukuun sisältyvät säännökset liikkeeseenlaskijan jatkuvasta tiedonantovelvollisuudesta kumotaan. MAR 17 artikla ja sen nojalla annetut komission täytäntöönpanostandardit sääntelevät jatkossa liikkeeseenlaskijan sisäpiirintiedon julkistamisvaatimuksia.

Asetuksen 17 artikla vastaa suurelta osin AML:n nykyisen 6 luvun säännöksiä. Keskeisenä erona nykyisen AML 6 luvun 4 §:ään on, että asetus velvoittaa liikkeeseenlaskijan julkistamaan kyseistä liikkeeseenlaskijaa suoraan koskevan sisäpiirintiedon mahdollisimman pian, kun taas lain 4 §:ssä julkistamisvelvollisuuden kohteena ovat liikkeeseenlaskijan päätökset sekä liikkeeseenlaskijaa ja sen toimintaa koskevat olennaiset seikat. Asetuksen julkistamisvelvollisuus kohdistuu siten lähtökohtaisesti myös esimerkiksi valmisteilla oleviin päätöksiin. Julkistamisvelvollisuuden kohteena oleva sisäpiirintieto on määritelty asetuksen 7 artiklassa.

Asetus kuitenkin sallii jatkossakin sisäpiirintiedon julkistamisen lykkäämisen asetuksessa säädettyjen edellytysten täyttyessä. Kun sisäpiirintiedon julkistamista on lykätty, liikkeeseenlaskijan tai päästöoikeuksien markkinoilla toimivan osapuolen on ilmoitettava toimivaltaiselle viranomaiselle tiedon julkistamisen lykkäämisestä ja selvittävä välittömästi tiedon julkistamisen jälkeen kirjallisesti, miten julkistamisen lykkäämiselle säädetyt ehdot on täytetty. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin 17 artiklan 4 kohdan kolmannen alakohdan mukaan vaihtoehtoisesti säätää, että kyseinen selvitys on toimitettava ainoastaan toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä. Ehdotuksessa esitetään säädettävän kyseisestä kansallisesta optiosta. Tiedon julkistamisen lykkäämisen edellytyksiä koskevan selvityksen toimittamista Finanssivalvonnalle ainoastaan Finanssivalvonnan pyynnöstä voidaan perustella liikkeeseenlaskijoiden hallinnollisen taakan vähentämisellä. Tiedon julkistamisen lykkääminen tulee nykyistä huomattavasti useammin käytettäväksi ja selvityksen toimittaminen Finanssivalvonnalle tiedon julkistamisen lykkäämisen edellytyksistä automaattisesti jokaisen julkistamisen lykkäämisilmoituksen yhteydessä aiheuttaisi tarpeetonta lisätyötä listayhtiölle. Ehdotettu käytäntö olisi myös yhdenmukainen listayhtiöitä koskevan muun tiedonantovelvollisuuden valvonnan kanssa niin, että Finanssivalvonta voisi pyytää yhtiöltä selvitystä aina silloin, kun on tarpeen selvittää, onko tiedottaminen ollut asianmukaista.

Asetus ja komission tekninen täytäntöönpanostandardi sisältävät myös nykyistä yksityiskohtaisempia säännöksiä sisäpiirintiedon julkistamisesta, sitä koskevasta lykkäysprosessista sekä toimintavelvoitteista mahdollisissa tietovuototilanteissa.

Aiemmasta sääntelystä poiketen, jatkuvaa tiedonantovelvollisuutta koskevassa asetuksen 17 artiklassa säännellään myös päästöoikeusmarkkinoilla toimivia markkinaosapuolia koskevasta sisäpiirin-

tiedon julkistamisvelvollisuudesta. Komission delegoidussa asetuksessa vahvistetaan lisäksi kyseistä julkistamisvelvollisuutta koskevan poikkeussäännöksen alarajat. Kyseinen velvoite tulee kuitenkin sovellettavaksi vasta MIFID II:n implementoinnin seurauksena.

Markkinoiden väärinkäyttöä koskevat säännökset

Suurin osa voimassa olevan lain V osaan sisältyvistä markkinoiden väärinkäyttöä koskevista säännöksistä on kumottava MAR:n tullessa sovellettavaksi 3 päivänä heinäkuuta 2016 lukien. Markkinoiden väärinkäyttöä koskevista velvollisuuksista säädetään MAR:ssa, jolloin voimassa olevan lain 13—14 luvut on kumottava.. Voimaan jäävät kansalliset säännökset ehdotetaan koottavan yhteen lain 12 lukuun.

Keskeisenä muutoksen nykyiseen sääntelyyn on, että asetus laajentaa väärinkäytösäännösten soveltamisalaa nykyisestä. Asetusta sovelletaan 1 artiklan mukaisesti myös sellaisiin rahoitusvälineisiin, joilla käydään kauppaa tai jotka on otettu kaupankäynnin kohteeksi monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä tai joiden ottamista kaupankäynnin kohteeksi kyseisessä kaupankäyntijärjestelmässä on pyydetty. Tämän lisäksi uutta on se, että myös rahoitusvälineet, joilla käydään kauppaa organisoitussa kaupankäyntijärjestelmässä, kuuluvat asetuksen soveltamisalan piiriin. Edelleen asetusta sovelletaan asetuksen (EU) N:o 1031/2010 mukaiseen päästöoikeuksien ja muihin niihin perustuviin huutokauppatuotteiden huutokauppaan sellaisessa huutokaupapaikassa, jolle on annettu säännellyn markkinan toimilupa. Kaksi viimeksi mainittua soveltamisalasäännöstä tulevat kuitenkin sovellettaviksi vasta silloin, kun MIFID II saatetaan kansallisesti voimaan.

Erona nykyiseen on myös se, että asetuksen 2 artiklan 2 kohdassa on laajennettu markkinoiden manipulointia koskevien säännösten soveltamisala koskemaan myös sellaisia hyödykkeitä koskevia spot-sopimuksia, jotka eivät ole tukkukaupan energiatuotteita, jos niitä koskevilla toimilla voidaan vaikuttaa 1 kohdassa tarkoitettun rahoitusvälineen hintaan tai arvoon. Lisäksi manipulointia koskevat säännökset on ulotettu koskemaan tiettyjä rahoitusvälinetyyppejä, kuten esimerkiksi johdannais-sopimuksia, jos niitä koskevilla toimilla voidaan vaikuttaa hyödykettä koskevan spot-sopimuksen hintaan tai arvoon, kun hinta tai arvo määräytyy kyseisten rahoitusvälineiden hinnan tai arvon perusteella. Markkinoiden manipulointia koskevia säännöksiä sovelletaan myös viitearvoihin liittyvään toimintaan.

Asetuksen 7 artikla sisältää sisäpiirintiedon määritelmän, joka vastaa pääpiirteissään nykyisen lain 14 luvun 2 §:n sisäpiirintiedon määritelmää. Asetuksen 3 artiklan 1 kohdan 25 alakohdassa määritellään johtotehtävissä toimivat henkilöt ja 26 alakohdassa lähipiiriin kuuluvat henkilöt. Asetuksen säännökset vastaavat pääosin nykyisin voimassa olevia AML:n säännöksiä ilmoitusvelvollisista ja näiden lähipiiristä.

Lain 14 luku on kumottava lukuun ottamatta MIFID liitännäistä 7 §:ää kaupparaportoinnista sekä siihen osin liittyvää 8 §:ää Finanssivalvonnan määräystenantovaltuudesta. Kumottavaksi ehdotettujen säännösten sijasta sovelletaan jatkossa MAR:n 8-16 artiklan säännöksiä markkinoiden väärinkäytöstä sekä niitä koskevia 5 artiklan poikkeussäännöksiä. Kaupparaportointia koskeva, MIFID I:een perustuva nykyinen 7 §, tulee kumottavaksi myöhemmin MIFID II:n täytäntöönpanon yhteydessä. Jatkossa kaupparaportointia koskeva velvoite tulee sovellettavaksi suoraan MIFIR:stä.

Asetuksen 14 artiklassa säädetään sisäpiirikauppoja ja sisäpiirintiedon laittomuutta koskeva kielto. Asetuksen 8 ja 10 artikla sisältävät sisäpiirikauppojen ja sisäpiirintiedon laittoman ilmaisemisen teonkuvaukset. Aiempaan sääntelyyn verrattuna uutta on, että sisäpiirikaupoiksi kat-

sottaisiin nimenomaisesti myös sisäpiirintiedon käyttäminen peruuttamalla tai muuttamalla toimeksiantoa tai toisen henkilön suositteluun tekemään niin. Asetuksen 9 artikla sisältää kuvauksen niistä toimintatavoista, jotka katsotaan lähtökohtaisesti laillisiksi siitä riippumatta, että henkilöllä on ollut hallussaan sisäpiirintietoa. Säännökset vastaavat pääpiirteissään aiempaa sääntelyä mutta niitä on tietyiltä osin täydennetty muun muassa oikeushenkilöiden käytössä olevien ns. kiinanmuurien luoman suojan sekä ostotarjoustensa osalta. Lisäksi asetuksessa mainitaan lähtökohtaisesti laillisina toimintatapoina muun muassa ennen sisäpiirintiedon hallussapitoa tehdystä toimeksiannosta, sopimuksesta tai sääntelystä johtuvan velvoitteen täyttämisen. Asetuksen 11 artikla sisältää aiempaan sääntelyyn verrattuna täysin uuden säännöksen markkinoiden tunnustelusta (*market sounding*).

Markkinoiden manipulaatiosta ja sitä koskevista hyväksytyistä markkinakäytännöistä säädetään puolestaan asetuksen 12, 13 ja 15 artiklassa sekä asetuksen liitteessä I. Soveltamisalaa lukuun ottamatta, säännökset vastaavat pääasialliselta sisällöltään nykyisin voimassa olevaa sääntelyä.

Asetuksen 5 artikla sisältää säännökset omien osakkeiden takaisinosto-ohjelmia ja arvopapereiden vakauttamista koskevasta poikkeuksesta (ns. turvasatamasäännökset) sisäpiirikauppoja ja markkinoiden manipulointia koskevaan kieltoon. Asetuksen säännökset vastaavat pääpiirteissään komission kumotun takaisinostoasetuksen säännöksiä. Komission teknisessä täytäntöönpanostandardissa annetaan kuitenkin nykyisistä säännöksistä joissain määrin poikkeavia säännöksiä muun muassa volyyimirajojen, huutokauppamenettelyyn osallistumisen ja OTC-kauppojen osalta.

Asetuksen 16 artiklassa säädetään markkinoiden väärinkäytön estämisestä ja havaitsemisesta sekä epäilyttäviä toimeksiantoja ja liiketoimia koskevasta ilmoitusvelvollisuudesta toimivaltaiselle viranomaiselle. Artiklan 1 kohta koskee markkinoiden ylläpitäjiä ja kauppapaikkojen ylläpitäjinä toimivia sijoituspalveluyrityksiä, kun taas artiklan 2 kohta koskee ammattinsa puolesta liiketoimia järjestäviä tai toteuttavia henkilöitä. Lain nykyisen 14 luvun 5 §:ään verrattuna uutta on se, että ilmoitusvelvollisuuden kohteena ovat nimenomaisesti myös sellaiset toimeksiannot ja liiketoimet, joissa voi olla kyse yrityksestä harjoittaa sisäpiirikauppaa tai manipuloida markkinoita. Epäilyttäviä toimeksiannot sekä kauppapaikan ulkopuolella tehdyt liiketoimet ja toimeksiannot kuuluvat myös ilmoitusvelvollisuuden piiriin.

Asetuksen 18 artiklassa säädetään jatkossa liikkeeseenlaskijoiden tai niiden puolesta tai lukuun toimivien henkilöiden velvollisuudesta laatia ja ylläpitää sisäpiirilueteloita. Asetus vastaa pääpiirteiltään nykyisin voimassa olevaa AML:n sääntelyä mutta asetus ja erityisesti sen nojalla annettava komission täytäntöönpanoasetus sisältää nykyistä yksityiskohtaisempia säännöksiä sisäpiirilueteloiden sisällöstä, muodosta ja niiden ylläpidosta. Lisäksi asetus sääntelee aiemmasta poiketen erikseen pk-yritysten kasvumarkkinoilla listattujen liikkeeseenlaskijoiden, kuten myös päästöoikeusmarkkinoilla toimivien markkinaosapuolten ja huutokauppaosapuolten velvollisuutta laatia sisäpiirilueteloita. Kyseinen artiklan 6 kohta tulee sovellettavaksi vasta MIFID II:n nojalla täytäntöönpanon seurauksena.

Asetuksen 19 artiklan 11 kohdassa säädetään lisäksi uudesta 30 kalenteripäivän pituisesta suljetusta ajanjaksosta ennen liikkeeseenlaskijan osavuositarkastuksen tai vuositilinpäätöksen julkistamista. Suljetun ajanjakson aikana liikkeeseenlaskijan palveluksessa johtotehtävissä toimiva henkilö ei saa toteuttaa omaan tai kolmannen osapuolen lukuun suoraan tai välillisesti sellaisia liiketoimia, jotka liittyvät liikkeeseenlaskijan osakkeisiin tai vieraan pääoman ehtoihin välineisiin tai niihin liittyviin johdannaisiin tai muihin rahoitusvälineisiin. Liikkeeseenlaskija voi kuitenkin tietyissä tilanteissa sallia kaupankäynnin suljetun ajanjakson aikana tapauskohtaisesti.

Sijoitussuosituksista ja tilastoista säännellään asetuksen 20 artiklassa sekä tietojen ilmaisemisesta tai levittämisestä tiedotusvälineissä asetuksen 21 artiklassa.

Johtohenkilöiden liiketoimien ilmoittaminen ja julkistaminen

Asetus

Asetuksen 19 artiklassa säännellään johtohenkilöiden ja heidän lähipiirin liiketoimien ilmoittamisesta ja julkistamisesta. MAR 19 artiklan mukaan johtotehtävissä toimivien sekä heidän lähipiiriin kuuluvien henkilöiden on ilmoitettava liikkeeseenlaskijalle ja toimivaltaiselle viranomaiselle kaikki heidän omaan lukuunsa tehdyt kyseisen liikkeeseenlaskijan osakkeisiin tai vieraan pääoman ehtoihin välineisiin tai niihin liittyviin johdannaisiin tai muihin rahoitusvälineisiin liittyvät liiketoimet. Ilmoitukset on tehtävä viipymättä ja viimeistään kolme työpäivää liiketoimen toteuttamisen jälkeen.

MAR 19 artiklan mukaan liikkeeseenlaskijan on varmistettava, että ilmoitetut tiedot julkistetaan viipymättä ja viimeistään kolmen työpäivän kuluessa liiketoimesta siten, että tietoon voidaan tutustua nopeasti ja syrjimättömästi 17 artiklan 10 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen teknisten täytäntöönpanostandardien mukaisesti. Liikkeeseenlaskijan on käytettävä sellaista tiedotusvälinettä, jonka voidaan kohtuudella luottaa levittävän tietoja tehokkaasti yleisölle kaikkialla unionissa, ja tapauksen mukaan sen on käytettävä direktiivin 2004/109/EY (ns. avoimuusdirektiivi) 21 artiklassa tarkoitettua virallisesti nimettyä järjestelmää.

Avoimuusdirektiivin 21 artiklan 1 kohdan mukaan kotijäsenvaltion on varmistettava, että liikkeeseenlaskija tai henkilö, joka on liikkeeseenlaskijan suostumuksesta hakenut rahoitusvälineen ottamista kaupankäynnin kohteeksi säännellyillä markkinoilla, julkistaa säännellyt tiedot tavalla, joka mahdollistaa niiden nopean saannin ketään syrjimättä, ja asettaa tiedot saataville 2 kohdassa tarkoitettuun virallisesti nimettyyn järjestelmään. Direktiivin 21 artiklan 2 kohdan mukaan kotijäsenvaltion on varmistettava, että on olemassa vähintään yksi virallisesti nimetty järjestelmä säänneltyjen tietojen keskitettyä säilyttämistä varten.

MAR 19 artiklan 3 kohdan mukaan kansallisessa lainsäädännössä voidaan vaihtoehtoisesti säätää, että toimivaltainen viranomainen ulkistaa tiedot.

Nykyinen sääntely

Asetuksen kyseiset säännökset vastaavat osin MAD:n 6 artiklan 4 kohdan ja sen perusteella annetun komission täytäntöönpanodirektiivin (2004/72/EY) 6 artiklan säännöksiä liikkeeseenlaskijan johtohenkilöiden liiketoimia koskevasta ilmoitusvelvollisuudesta. Kyseiset direktiivin säännökset pantiin aikanaan täytäntöön kumotun arvopaperimarkkinalain 5 lukuun omistuksen julkisuudesta, ilmoitetavista tiedoista sekä julkisesta sisäpiirirekisteristä annettuihin säännöksiin.

Arvopaperimarkkinalainsäädännön kokonaisuudistuksen yhteydessä kyseisiä kumottuun lakiin perustuvia 5 luvun säännöksiä päätettiin yhä soveltaa siihen asti kunnes Finanssivalvonta olisi perustanut ja ottanut käyttöön uuden arvopaperimarkkinalain mukaisen julkisen sisäpiirirekisterin. Uuteen arvopaperimarkkinalakiin sisältyvän siirtymäsäännöksen mukaan Finanssivalvonnan on ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin 13 luvun 4 §:ssä tarkoitettun julkisen sisäpiirirekisterin perustamiseksi sekä perustettava ja otettava se käyttöön valtiovarainministeriön asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Uutta arvopaperimarkkinalakia valmisteltaessa ei kuitenkaan vielä ollut tiedossa, että kumottava markkinoiden väärinkäyttödirektiivi tullaan korvaamaan uudella suoraan sovellettavalla asetuksella. Tuolloin ei myöskään vielä ollut tiedossa asetuksen johtohenkilöiden ilmoitusvelvollisuutta koskevan säännöksen sisältö ja sen sisältämät muutokset suhteessa aiemman direktiivin säännöksiin.

Asetuksen keskeinen muutos suhteessa nykyisin voimassa olevaan sääntelyyn on, että asetuksen mukaan tiedot kyseisistä liiketoimista on julkistettava liikkeeseenlaskijan toimesta käytännössä pörssitiedotteella. Edellä mainitut avoimuusdirektiivin säännökset on saatettu kansallisesti voimaan AML:n 10 luvun 3 §:ssä. Säännös edellyttää, että pörssitiedotteet jaetaan keskeisille tiedotusvälineille ja toimitetaan muun muassa tiedotevarastoon, jota ylläpitää pörssi. Nykyisen sääntelyn edellyttämä liiketoimia koskevien tietojen pitäminen yhtiöiden kotisivuilla ei näin enää jatkossa ole riittävä toimintamalli.

Asetuksen soveltamisesta aiheutuu myös muita olennaisia muutoksia. Ilmoitusvelvollisuuden määräaika ensinnäkin lyhenee lain nykyisin edellyttämästä seitsemästä päivästä kolmeentyöpäivään. Johtohenkilön lähipiirille on myös asetettu johtohenkilöitä vastaava itsenäinen ilmoitusvelvollisuus omista liiketoimistaan. Johtohenkilöiden on ilmoitettava lähipiiriinsä kuuluville henkilöille kirjallisesti MAR 19 artiklan velvollisuuksista. Lisäksi ilmoitusvelvollisuuden kohteena olevien rahoitusvälineiden ja liiketoimien joukko laajenee nykyisestä. Kyseinen velvoite koskee myös joukkovelkakirjalainojen liikkeeseenlaskijoita sekä muun muassa monenkeskisellä kaupankäyntijärjestelmässä kaupankäynnin kohteena olevia yhtiöitä (Suomessa ns. First North –yhtiöitä). Uutta olisi myös se, että kaikki liiketoimia koskevat ilmoitukset olisi säilytettävä kunkin liikkeeseenlaskijan kotisivuilla viiden vuoden ajan. Nykyisin arvopapereiden omistuksessa tapahtuneita muutoksia koskevat tiedot on pidettävä liikkeeseenlaskijan kotisivuilla ainoastaan 12 kuukauden ajan muutoksesta. Komission täytäntöönpanostandardissa annetaan yksityiskohtaisia säännöksiä liiketoimien ilmoittamisesta ja julkistamisesta.

Vaihtoehtoiset mallit liiketoimien julkistamisessa

MAR mahdollistaa kaksi vaihtoehtoista tapaa johtohenkilöiden ja heidän lähipiiriinsä liiketoimien julkistamisessa. Ensimmäinen on asetuksen suoraan soveltamiseen perustuva malli, jossa liikkeeseenlaskija julkistaa kyseiset tiedot. Toisen vaihtoehdon mukaan tietojen julkistaminen tapahtuisi valvontaviranomaisen toimesta. Tämä edellyttäisi nimenomaista kansallista sääntelyä.

Molemmissa vaihtoehdoissa tietojen julkistamistavan tulee vastata avoimuusdirektiivissä ja sen nojalla annetussa täytäntöönpanodirektiivissä asetettuja edellytyksiä. Suomessa tämä tarkoittaisi liiketoimia koskevien tietojen julkistamista ja jakelua pörssitiedotetta vastaavalla tavalla ja tietojen saatavilla pitoa kansallisessa tiedotevarastossa.

Liikkeeseenlaskijoilla on jo käytössään pörssitiedotteiden jakelua ja saatavilla pitoa koskeva järjestely, joka sopii myös johdon ja lähipiirin liiketoimien julkistamiseen ja tarvittava henkilöstö hoitamaan siitä aiheutuvat velvoitteet. Vaihtoehdossa, jossa liikkeeseenlaskija julkistaa liiketoimia koskevat tiedot, ei olisi tarvetta investoida uuteen tekniseen järjestelmään.

Vaihtoehdossa, jossa johdon ja sen lähipiirin liiketoimien julkistaminen kansallisesti säädettäisiin Finanssivalvonnan tehtäväksi, Finanssivalvonnan tulisi investoida uuteen tekniseen järjestelmään ja julkistamiskanavaan (yhteys tiedotejakelujärjestelmään), jonka avulla se voisi julkistaa ja jakaa keskeisille tiedotusvälineille vastaanottamansa liiketoimia koskevat ilmoitukset ja järjestää ilmoitet-

tujen tietojen saatavilla pidon kansallisessa tiedotevarastossa. Investointikustannusten lisäksi tämä sitoisi Finanssivalvonnan henkilöresursseja sekä järjestelmän rakentamisen aikana että sen jälkeen järjestelmän ylläpidossa. Tämän tyyppinen julkistamistehtävä poikkeaisi myös luonteeltaan muista Finanssivalvonnan perusvalvontatehtävistä.

Vaihtoehdossa, jossa Finanssivalvonta julkistaisi johdon ja sen lähipiirin liiketoimet, liikkeeseenlaskijoille jäisi kuitenkin yhä velvoitteita. Liikkeeseenlaskijoiden tulee MAR 19 artiklan 5 kohdan perusteella kirjallisesti ilmoittaa johtotehtävissä toimiville liiketoimien ilmoittamiseen liittyvistä velvoitteista. Lisäksi liikkeeseenlaskijoiden tulee ylläpitää luetteloa kaikista johtotehtävissä toimivista henkilöistä sekä heidän lähipiiriinsä kuuluvista henkilöistä. Tämän lisäksi liikkeeseenlaskijoiden tulee pitää julkistetut tiedot verkkosivuillaan viiden vuoden ajan.

Ehdotuksen mukaan vaihtoehto, jossa liikkeeseenlaskija julkistaa johdon ja sen lähipiirin liiketoimet, olisi kustannustehokkaampi tapa hoitaa liiketoimien julkistaminen. Finanssivalvonnan niukka- ja resursseja on myös tarkoituksenmukaisempaa kohdentaa sen varsinaisiin valvontatehtäviin. Kyseisessä vaihtoehdossa liikkeeseenlaskijan olisi toisaalta helpompi valvoa ja kontrolloida oman johdonsa ja heidän lähipiirin liiketoimien julkistamisvelvollisuuden oikeellisuutta ja kattavuutta, kuten myös kaupankäyntiä liikkeeseenlaskijan rahoitusvälineellä. Kyseinen malli myös vastaisi enemmän nykyistä, jo pitkään markkinoilla käytössä ollutta käytäntöä, jossa yhtiöt julkistavat itse liiketoimia koskevat tiedot kotisivuillaan. Liiketoimia koskevat tiedot olisi jatkossa saatavissa myös yhdestä ja samasta paikasta eli käytännössä pörssin ylläpitämästä tiedotevarastosta. Lisäksi tiedot olisi saatavilla kunkin liikkeeseenlaskijan kotisivuilla viiden vuoden ajan. Finanssivalvonnan oman valvontatehtävän tai tietojen luotettavuuden kannalta liiketoimia koskevien tietojen julkistamisella Finanssivalvonnan toimesta keskitetysti ei olisi merkitystä. Finanssivalvontaa saa kyseiset samat yhtiöille toimitettavat tiedot joka tapauksessa asetuksen perusteella.

Hallinnolliset seuraamukset

Lain 15 lukuun on tehtävä MAR:n edellyttämät muutokset hallinnollisten seuraamusten määräämiseksi. Luvun nykyiseen seuraamusmaksua koskevaan 2 §:ään lisättäisiin uusi momentti, jossa lueteltaisiin ne MAR:in säännökset, joiden rikkomisesta tai laiminlyönnistä voitaisiin Finanssivalvonnasta annetun lain mukaisesti määrätä MAR:in edellyttämä hallinnollinen seuraamusmaksu.

2.3.4 Laki Finanssivalvonnasta

Tietyistä asetuksen säännöksistä on jatkossakin säädettävä kansallisesti, asetuksen säännökset huomioiden. Asetuksen 39 artiklan 3 kohta edellyttää, että jäsenvaltiot toteuttavat tarvittavat toimenpiteet asetuksen 22, 23 ja 30 artiklan, 31 artiklan 1 kohdan sekä 32 ja 34 artiklan noudattamiseksi viimeistään 3 päivänä heinäkuuta 2016.

Asetuksen täytäntöönpano edellyttää, että Finanssivalvonnasta annettuun lakiin lisättäisiin asetuksen 22 artiklan edellyttämä säännös Finanssivalvonnan toimimisesta MAR:ssa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena. Finanssivalvonta valvoisi MAR 22 artiklassa määritellyn soveltamisala-säännöksen mukaisesti asetuksen säännösten noudattamista sen alueella.

Valvonta- ja tutkintavaltuudet

Asetuksen 23 artiklan 2 kohta edellyttää säädettävän kansallisen lainsäädännön mukaisesti vähintään asetuksessa luetelluista valtuuksista. Kyseisen artiklan 1 kohta mahdollistaa lisäksi sen, että

valtuuksia voidaan käyttää kansallisesti eri tavoin. Asetuksen mukaan toimivaltainen viranomainen voi käyttää valtuuksiaan: a) suoraan; b) yhdessä muiden viranomaisten kanssa tai markkinoilla toimivien yritysten kanssa; c) omalla vastuullaan siirtämällä valtuudet tällaisille viranomaisille tai markkinoilla toimiville yrityksille tai d) saattamalla asia toimivaltaisten oikeusviranomaisten käsiteltäväksi.

Asetuksen 23 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaan viranomaisilla on oltava kansallisen lainsäädännön mukaisesti valtuus saada tutustua mihin tahansa asiakirjaan ja tietoon sen muodosta riippumatta ja saada tai ottaa jäljennös siitä. Kyseinen valtuus sisältyy jo nykyisin lain 24 §:ään.

Asetuksen 23 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaan viranomaisella on oltava valtuus vaatia tai pyytää tietoja kaikilta henkilöiltä, myös niiltä, jotka osallistuvat toimeksiantojen lähettämiseen tai asianomaisten liiketoimien toteuttamiseen, sekä heidän päämiehiltään, ja tarvittaessa kutsua tällainen henkilö kuultavaksi tietojen saamiseksi. Kyseinen oikeus saada tietoja säännöksessä tarkoituilta kaikilta henkilöiltä sisältyy jo lain nykyiseen 21 §:ään. Pykälän 2 momentissa tietojen saamiselle on kuitenkin asetettu edellytys, että tietojen tulee liittyä yksilöityyn liiketoimeen ja olla valvonnan kannalta välttämättömiä. Artiklassa tarkoitettu oikeus kutsua henkilö kuultavaksi sisältyy puolestaan nykyisen lain 22 §:ään. Asetuksen ei voida katsoa edellyttävän sitä, että kyseisillä henkilöillä olisi velvollisuus saapua viranomaisen kuultavaksi.

Asetuksen 23 artiklan 2 kohdan c alakohdan mukaan viranomaisella on oltava hyödykejohdannaisen osalta valtuus pyytää vakiomuotoisia tietoja niihin liittyvillä spot-markkinoilla toimivilta markkinaosapuolilta, saada raportteja liiketoimista ja päästä suoraan kaupankävijöiden järjestelmiin. Kyseinen säännös edellyttää, että lain 21 §:ään lisätään kyseinen valtuus.

Asetuksen 23 artiklan 2 kohdan d alakohdan mukaan viranomaisella on oltava valtuus suorittaa paikalla tehtäviä tarkastuksia ja tutkimuksia muissa kuin luonnollisten henkilöiden yksityisasunnoissa. Kyseinen valtuus sisältyy jo nykyisen lain 24 §:ään.

Asetuksen 23 artiklan 2 kohdan e alakohdan mukaan viranomaisella on oltava valtuus, ellei toisesta alakohdasta muuta johdu, päästä luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden tiloihin asiakirjojen ja missä tahansa muodossa olevien tietojen takavarikoimiseksi, jos voidaan perustellusti epäillä, että tarkastuksen tai tutkinnan aiheeseen liittyvillä asiakirjoilla tai tiedoilla voi olla merkitystä todistettaessa sisäpiirikauppoja tai markkinoiden manipulointia, joilla rikotaan asetusta. Asetuksen 23 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan mukaan edellä e alakohdassa tarkoitettua valtuutta saadaan kuitenkin käyttää vasta sen jälkeen, kun tiloihin pääsyä varten on saatu oikeusviranomaiselta ennakkolupa, mikäli kansallisessa lainsäädännössä sitä edellytetään. Finanssivalvonnalle ei ole säädetty laissa nimenomaista oikeutta takavarikointiin. Lain 24 §:n 3 momentin mukaan Finanssivalvonnalla on kuitenkin jo nykyisin oikeus saada 19, 21 ja 23 §:ssä tarkoituilta henkilöiltä ja yrityksiltä tarkastettavakseen asiakirjat ja tallenteet, jotka sisältävät mainitussa pykälässä tarkoitettuja tietoja. Lain 19 §:n 3 momentin ja 21 §:n 2 momentin nojalla Finanssivalvonnan tietojensaantioikeus kohdistuu jo nykyisin yksilöityjen valvonta- ja liiketoimien osalta kaikkiin niihin henkilöihin, joilla voidaan perustellusta syystä olettaa olevan valvonnan kannalta välttämätöntä tai tarpeellista tietoa. Finanssivalvonnan nykyisten tutkintavaltuuksien riittävyyttä tullaan tältä osin arvioimaan myöhemmin erillisessä jatkovalmistelussa.

Finanssivalvonnalla on myös oikeus saattaa asioita rikostutkinnan kohteeksi artiklan f alakohdan mukaisesti ilman, että siitä laissa nimenomaisesti säädetään. Finanssivalvonnalla on myös velvollisuus lain 3 c §:n mukaisesti ilmoittaa viipymättä viranomaisille, jos se havaitsee tai epäilee, että

finanssipalveluja tai finanssijärjestelmää käytetään tai aiotaan käyttää talousrikollisuuden tarkoituksiin.

Asetuksen 23 artiklan 2 kohdan g alakohdan mukaan viranomaisella on oltava valtuus pyytää sijoituspalveluyritysten, luottolaitosten tai rahoituslaitosten hallussa olevia tallenteita puhelinkeskusteluista, sähköisestä viestinnästä tai tietoliikennetietoja. Lain 24 §:ään sisältyy jo nykyisin kyseiset valtuudet.

Asetuksen 23 artiklan 2 kohdan h alakohdan mukaan viranomaisella on oltava valtuus vaatia kansallisen lainsäädännön sallimissa puitteissa televiestintäoperaattorin hallussa olevia tietoliikennetietoja, jos voidaan perustellusti epäillä 14 artiklan a tai b alakohdan tai 15 artiklan rikkomista ja jos näillä tiedoilla saattaa olla merkitystä tutkittaessa tällaista rikkomista. Vastaava tutkintasäännös, joka viranomaisen käyttöön on asetuksen mukaisesti vähintään annettava, sisältyy useisiin muihin EU:n rahoituspalveluita koskeviin direktiiveihin ja asetuksiin. Suomessa perustuslain 10 §:n yksityiselämän suoja ja luottamuksellisen viestin salaisuutta koskevien säännösten vuoksi Finanssivalvonnalle ei ole kyseistä valtuutta aiemmin annettu. Suomessa oikeus saada televalvontatietoja on pakkokeinolaissa säädetyin edellytyksin ainoastaan poliisilla, joka voi törkeissä sisäpiirintiedon väärinkäyttöepäilyissä tai markkinoiden vääristämisepäilyissä saada tuomioistuimelta luvan televalvontatietoihin. Käytännössä kyseistä valtuutta voidaan käyttää nykyisin vain siten, että poliisi käynnistää asiassa esitutkinnan ja pyytää luvan tuomioistuimelta televalvontatietojen saamiseksi. Nykyisten pakkokeinovaltuuksien riittävyttä tullaan tältä osin arvioimaan myöhemmin erillisessä jatkovalmistelussa.

Asetuksen 23 artiklan 2 kohdan i alakohdan mukaan viranomaisella on oltava valtuus vaatia omaisuuden jäädyttämistä tai takavarikoimista taikka molempia. Kuten jo edellä e alakohtaa koskevan säännöksen yhteydessä esitettiin, Finanssivalvonnalle ei ole säädetty laissa nimenomaista oikeutta tehdä tai vaatia takavarikointia. Tämän vuoksi esityksessä ehdotetaan asetuksen 1 alakohdan mukaisesti, että Finanssivalvonnalla olisi oikeus hakea käräjäoikeudelta seuraamusmaksun, rikemaksun tai uhkasakon maksamisen turvaamiseksi omaisuutta asetettavaksi takavarikkoon, josta säädetään oikeudenkäymiskaaren 7 luvussa.

Asetuksen 23 artiklan 2 kohdan j alakohdan mukaan viranomaisella on oltava valtuus keskeyttää kaupankäynti asetuksen soveltamisalaan kuuluvilla rahoitusvälineillä. Kyseinen valtuus sisältyy jo nykyisin kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 2 luvun 31 §:ään ja 4 luvun 7 §:ään.

Asetuksen 23 artiklan 2 kohdan k alakohdan mukaan viranomaisella on oltava valtuus vaatia sellaisen käytännön tilapäistä lopettamista, jonka toimivaltainen viranomainen katsoo olevan ristiriidassa asetuksen kanssa. Kyseinen valtuus sisältyy jo osin Finanssivalvonnasta annetun lain 33 §:ään. AML:n 17 luvun 2 §:ään ehdotetaan kuitenkin lisättävän säännös Finanssivalvonnan valtuudesta antaa kielto- ja oikaisupäätös asetuksen vastaisen toiminnan osalta. Ehdotettu uusi säännös on tarpeen siksi, että Finanssivalvonnasta annetun lain 33 § soveltuu vain kyseisessä säännöksessä tarkoitettuihin Finanssivalvonnan valvottaviin ja muihin finanssimarkkinoilla toimiviin henkilöihin.

Asetuksen 23 artiklan 2 kohdan l alakohdan mukaan viranomaisella on oltava valtuus asettaa väliaikainen ammattitoimintakielto. Lain nykyinen 27 ja 28 § sisältävät jo nykyisin valtuudet rajoittaa toimiluvan mukaista toimintaa sekä johdon toimintaa. Lain 71 §:ään ehdotetaan kuitenkin lisättävän säännös, jonka mukaan Finanssivalvonnalla olisi pykälässä tarkoitettu oikeus luovuttaa tietoja syytätäv viranomaiselle myös liiketoimintakiellosta annetun lain (1059/1985) mukaisen liiketoimintakiellon määräämiseksi.

Asetuksen 23 artiklan 2 kohdan m alakohdan mukaan viranomaisella on oltava valtuus toteuttaa kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että yleisölle on tiedotettu asianmukaisesti, muun muassa oikaisemalla ilmaistu väärä tai harhaanjohtava tieto esimerkiksi vaatimalla liikkeenlaskijaa tai toista henkilöä, joka on julkaissut tai levittänyt vääriä tai harhaanjohtavia tietoja, julkaisemaan oikaisu. Kyseinen valtuus sisältyy jo osin lain nykyiseen 33 §:ään. AML:n 17 luvun 2 §:ään ehdotetaan kuitenkin lisättävän säännös Finanssivalvonnan valtuudesta antaa kielto- ja oikaisupäätös asetuksen vastaisen toiminnan osalta. Ehdotettu uusi säännös on tarpeen siksi, että Finanssivalvonnasta annetun lain 33 § soveltuu vain kyseisessä säännöksessä tarkoitettuihin Finanssivalvonnan valvottaviin ja muihin finanssimarkkinoilla toimiviin henkilöihin.

Asetuksen 23 artiklan 4 kohdan mukaan henkilön, joka saattaa toimivaltaisen viranomaisen saattaville tietoja tämän asetuksen mukaisesti, ei katsota rikkovan mitään tietojen ilmaisemista koskevaa rajoitusta, joka on asetettu sopimuksella taikka lailla, asetuksella tai hallinnollisella määräyksellä, eikä ilmoituksen tekevää henkilöä aseteta minkäänlaiseen vastuuvollisuuteen ilmoituksen osalta. Kyseinen säännös ehdotetaan lisättävän AML:n 12 lukuun.

Viranomaisyhteistyö, tietosuoja ja eräät muut säännökset

Asetuksen 16 artiklan 4 kohdassa säädetään toimivaltaisen viranomaisen velvollisuudesta toimittaa markkinaosapuolten sille ilmoittamat tiedot epäilyttävistä toimeksiannoista ja liiketoimista välittömästi kyseessä olevien kauppapaikkojen toimivaltaisille viranomaisille. Asetuksen 24 ja 25 artiklassa säädetään toimivaltaisten viranomaisten yhteistyöstä arvopaperimarkkinaviranomaisen kanssa, yhteistyövelvollisuudesta sekä yhteistyöstä kolmansien maiden kanssa. Kyseisten velvollisuuksien soveltaminen ei asetuksen 39 artiklan 3 kohdan mukaan edellytä kansallista sääntelyä. Lain nykyinen 51 § markkinoiden väärinkäyttöön liittyvästä erityisestä yhteistyöstä ehdotetaan asetuksen soveltamisen vuoksi kumottavan. Asetuksen 27-29 artiklaa salassapitovelvollisuudesta, tietosuojasta sekä henkilötietojen luovuttamisesta kolmansille maille, sovelletaan myös suoraan. Vastaavasti asetuksen 33 artiklan säännöksiä tietojenvaihdosta arvopaperimarkkinaviranomaisen kanssa sovelletaan suoraan, eikä artiklan säännökset edellytä kansallista sääntelyä. Lain nykyisin voimassa olevat säännökset eivät tältä osin ole ristiriidassa asetuksen kyseisten velvoitteiden osalta, eivätkä estä niiden noudattamista.

Hallinnolliset seuraamukset ja muut toimenpiteet

Hallinnollisia seuraamuksia koskeva asetuksen sääntely on kumottuun MAD:iin verrattuna suurelta osin uutta. Asetuksen 30 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on säädettävä hallinnollisista seuraamuksista ja muista hallinnollisista toimenpiteistä ainakin kyseisen artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan a ja b alakohdassa lueteltujen rikkomisten osalta, rajoittamatta kuitenkaan rikosoikeudellisia seuraamuksia ja toimivaltaisen viranomaisen valvontavaltuuksia. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin päättää, etteivät ne vahvasta hallinnollisista seuraamuksista koskevia sääntöjä, jos kyseisiin rikkomisiin sovelletaan jo rikosoikeudellisia seuraamuksia viimeistään 3 päivänä heinäkuuta 2016.

Esityksessä ei ehdoteta säädettävän sellaisista asetuksen 30 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitetuista rikosoikeudellisista seuraamuksista, jotka korvaisivat MAR:ssa säädetyt velvoitteet säätää hallinnollisia seuraamuksia koskevia sääntöjä.

Asetuksen 30 artiklan 1 b kohta ei edellytä muutoksia nykyiseen lakiin, sillä Finanssivalvonnalla on jo nykyisin riittävät valtuudet puuttua artiklassa tarkoitettuihin tilanteisiin lain uhkasakkoa koske-

vassa 33 a §:ssä säädetyin edellytyksin. Kyseisen pykälän 3 momentissa on myös jo huomioitu itsekriminointisuojan edellyttämät rajoitukset uhkasakon asettamiselle.

Asetuksen 30 artiklan 2 kohta sisältää luettelon niistä hallinnollisista seuraamuksista ja toimenpiteistä, jotka toimivaltaisella viranomaisella on vähintään oltava valtuudet määrätä tai toteuttaa. Säännöksen a alakohta ei edellytä kansallista sääntelyä, sillä kyseinen valtuus sisältyy jo nykyisin lain 33 §:ään toimeenpanokiellosta ja oikaisukehotuksesta. Säännöksen b alakohta rikkomisen johdosta saatujen voittojen tai vältettyjen tappioiden luovuttamisesta ei myöskään edellytä kansallista sääntelyä. Vaikka lakiin ei sisällykään nimenomaista säännöstä hyötykonfiskaatiosta, menettelyllä saavutettu hyöty voidaan ottaa huomioon seuraamusmaksun määräämisen kokonaisarvioinnissa lain nykyisen 41 §:n ja ehdotetun 41 a §:n mukaisesti. Säännöksen c alakohdan valtuus julkisesta varoituksesta sisältyy jo lain nykyiseen 39 §:ään. Säännöksen d alakohdan valtuus sijoituspalveluyrityksen toimiluvan peruuttamisesta ja keskeyttämisestä sisältyy lain 26 ja 27 §:iin. Säännöksen e alakohdassa tarkoitettun väliaikaisen kieltomääräyksen sijoituspalveluyrityksen johtotehtävissä toimimiseksi voidaan katsoa sisältyvän jo lain nykyisen 28 §:n 1 momenttiin. Kielto toimia 28 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa johtotehtävissä voidaan määrätä henkilölle 1 momentissa säädetyin edellytyksin. Toimimisen vastoin asetuksen 30 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettuja säännöksiä voidaan katsoa täyttävän 1 momentin 1 ja 2 kohdassa säädetyt edellytykset.

Säännöksen f alakohta edellyttää valtuutta määrätä pysyvä kielto sijoituspalveluyrityksen johtotehtävissä toimimiseksi rikottaessa toistuvasti asetuksen 14 tai 15 artiklan säännöksiä sisäpiirikaupoista, sisäpiirintiedon laittomasta ilmaisemisesta tai markkinoiden manipulointia koskevasta kiellosta. Kyseinen valtuus ehdotetaan lisättävän lain 28 §:n uudeksi 5 momentiksi. Säännöksen g alakohta edellyttää valtuutta määrätä määräaikainen kaupankäyntikielto omaan lukuun sille, joka rikkoo asetuksen 30 artiklan 1 kohdan alakohdassa tarkoitettuja asetuksen säännöksiä. Lain 3 lukuun ehdotetaan tämän vuoksi uutta 37 [b] §:ää määräaikaisesta kaupankäyntikiellosta.

Asetuksen 30 artiklan 2 kohdan h-j alakohdassa on säädetty niistä hallinnollisista taloudellisista enimmäisseuraamuksista, jotka toimivaltaisella viranomaisella on vähintään oltava kansallisen lain-säädännön mukaan oikeus määrätä tai toteuttaa. Asetuksen mukaisesti Finanssivalvonnalle ehdotetaan valtuutta määrätä taloudellisia hallinnollisia seuraamuksia asetuksen tiettyjen säännösten rikkomisesta. Seuraamusmaksun ehdotetut enimmäismäärät on porrastettu asetuksen edellyttämällä tavalla teosta riippuen ja ne vastaavat asetuksessa säädettyä. Kansallisesti ei ehdoteta säädettävän asetusta korkeammista hallinnollisten seuraamusmaksujen enimmäismääristä. Seuraamusmaksun tekokohtaiset enimmäismäärät voitaisiin kuitenkin asetuksen edellyttämällä tavalla ylittää niissä tilanteissa, joissa rikkomuksella saavutettu määritettävissä oleva hyöty tai vältetty tappio olisi kyseisiä enimmäismääriä suurempi. Näissä tilanteissa seuraamusmaksun enimmäismäärä voisi olla kolme kertaa suurempi kuin rikkomisella saatu hyöty.

Asetuksen 31 artikla sisältää säännökset valvontavaltuuksien käytöstä ja seuraamusten määräämisestä. Artiklan 1 kohta ei edellytä tehtävän muutoksia, sillä lain 41 § sisältää jo nykyisin asetuksen säännöksiä vastaavat seikat, jotka on otettava huomioon seuraamusmaksua määrätessä. Artiklan 2 kohta on suoraan sovellettavaa, eikä edellytä kansallista täytäntöönpanoa.

Asetuksen 34 artiklassa säädetään hallinnollisia seuraamuksia ja muita hallinnollisia toimenpiteitä koskevan päätösten julkaisemisesta. Kyseinen säännös ei edellytä muutoksia kansalliseen sääntelyyn, sillä lain 43 §:n säännökset hallinnollisen seuraamuksen ja muun päätöksen julkistamisesta vastaavat jo nykyisin asetuksen kyseisen artiklan säännöksiä.

Rikkomuksista ilmoittaminen

Asetuksen 32 artiklassa säädetään asetuksen säännösten rikkomisesta ilmoittamisesta. Säännöksen 1 kohta kohdistuu toimivaltaisiin viranomaisiin, joiden on luotava tehokkaat järjestelmät asetuksen tosiasiallisesta tai mahdollisesta rikkomisesta ilmoittamiseksi toimivaltaiselle viranomaiselle. Artiklan 2 kohdan mukaan kyseisiin järjestelmiin on sisällyttävä vähintään a-c alakohdissa tarkoitettut seikat erityismenettelyistä ilmoitusten vastaanottamisessa ja niiden jatkokäsittelyssä, asianmukaisesta työntekijöiden suojelusta sekä henkilötietojen suojelusta. Asetuksen kyseiset säännökset eivät edellytä välittömiä muutoksia kansalliseen sääntelyyn, sillä Finanssivalvonnasta annetun lain 71 a §:n säännökset rikkomuksista ilmoittamisesta Finanssivalvonnalle vastaavat jo nykyisin asetuksen kyseisiä säännöksiä. Komissio on lisäksi antanut täytäntöönpanodirektiivin (2015/2392) asetuksen kyseisen 32 artiklan 1 kohdan täytäntöönpanemisesta. Direktiivissä annetaan täsmennyksiä säännöksiä asetuksessa tarkoitetuista menettelyistä, ilmoittamista ja ilmoituksiin liittyviä jatkotoimia koskevista järjestelyistä sekä työsopimussuhteisten henkilöiden ja henkilötietojen suojaamisesta. Komission täytäntöönpanodirektiivin täytäntöönpano siirretään esityksen antamisen jälkeiseen jatkovalmisteluun, jonka yhteydessä tullaan myös tarkemmin arvioimaan Finanssivalvonnasta annetun lain 71 a §:n muutostarve.

Asetuksen 32 artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on edellytettävä, että työnantajilla, jotka harjoittavat toimintaa, jota säännellään rahoituspalveluita koskevalla sääntelyllä, on käytössään asianmukaiset sisäiset menettelyt työntekijöitä varten, jotta nämä voivat ilmoittaa asetuksen rikkomisesta. Useiden muiden finanssimarkkinoita koskevien EU-säädösten täytäntöönpanon seurauksena finanssimarkkinoilla toimivilla yhtiöillä on jo käytössä laajalti yhtiöiden sisäisiä väärinkäytösepäilyjä koskevia ilmiantokanavia. Tällaisia yhtiöiden omalle henkilöstölle tarkoitettuja yhtiön sisäisiä ilmiantojärjestelmiä on jo käytössä pakottaviin EU-säännöksiin perustuen sijoituspalveluyrityksillä ja luottolaitoksilla sekä vireillä olevien lakiehdotusten tultua voimaan myös rahastoyhtiöillä ja arvopaperikeskuksella. Asetuksen mukaisesti vastaava säännös on sisällytettävä arvopaperimarkkinalakiin sekä myös vakuutusyhtiölakiin ja vakuutusedustuksesta annettuun lakiin, koska niissä on pantu kansallisesti täytäntöön EU:n rahoituspalveluita koskevia säännöksiä. Asetuksen 32 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuna asianmukaisena menettelynä voidaan pitää edellä mainittuja toimijoita koskevissa laeissa jo aiemmin muiden rahoituspalveluita koskevien EU säännösten perusteella voimaan saatettuja säännöksiä vastaavia menettelyitä.

Asetuksen 32 artiklan 4 kohta sisältää mahdollisuuden säätää kansallisesti rikkomuksista ilmoittamista koskevan säännöksen osalta. Säännöksen mukaan henkilöille, jotka antavat merkityksellisiä tietoja asetuksen mahdollisesta rikkomisesta, voidaan tietyin asetuksessa säädetyin edellytyksin myöntää taloudellisia kannustimia kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Esityksessä ei ehdoteta tältä osin kansallisia säännöksiä.

2.3.5 Rikoslaki

Direktiivin kansallinen voimaan saattaminen edellyttää muutoksia arvopaperimarkkinarikoksia koskevaan rikoslain 51 lukuun. Direktiivin kansallinen täytäntöönpano edellyttää muutoksia ensinnäkin siltä osin, että rikoslaissa kriminalisoidaisiin myös sisäpiirintiedon laiton ilmaiseminen. Nykyisin kyseinen menettely kuuluu ainoastaan hallinnollisten seuraamussäännösten soveltamisalaan. Lisäksi direktiivin implementointi edellyttää tiettyjä laajennuksia sisäpiirintiedon väärinkäyttöä koskeviin tekotapoihin. Laissa kriminalisoidaisiin toimeksiantojen peruuttamiseen ja muuttamiseen liittyvä sisäpiirintiedon käyttö sekä sisäpiirintietoon perustuvan neuvon käyttö. Rikoslain rangaistussäännösten soveltamisala ehdotetaan myös laajennettavan direktiivin edellyttämällä tavalla asetuksen

soveltamisalaa vastaavaksi. Lisäksi luvun määritelmä- ja rajoitussäännöksiä ehdotetaan täsmennettävän direktiivin mukaisesti. Lukuun ehdotetaan myös uutta, arvopaperimarkkinoita koskevan tiedottamisrikoksen törkeää tekemuotoa. Ehdotus on kansallinen.

Direktiivin 6 artiklan mukainen yllyttäminen ja avunanto on jo nykyisin säädetty rangaistavaksi rikoslain 5 luvun 5 ja 6 §:ssä sekä yritystä koskeva tekotapa sisäpiirintiedon väärinkäytön osalta rikoslain 51 luvun nykyisissä 1-2 §:ssä. Markkinoiden manipulointia koskeva yritys ehdotetaan säädettävän rangaistavaksi rikoslain 51 luvun 3-4 §:ssä.

Direktiivin 7 artiklassa edellytetyt vankeusrangaistusten enimmäiskestot ehdotetaan säädettävän direktiivin vähimmäisvaatimuksen mukaisina.

Direktiivin 8 ja 9 artikla ei edellytä muutoksia kansalliseen lainsäädäntöön. Rikoslain 51 luvun arvopaperimarkkinarikoksiin sovelletaan jo nykyisin oikeushenkilön rangaistusvastuuta. Oikeushenkilön rangaistusvastuusta säädetään rikoslain 9 luvussa.

Direktiivin 10 artiklan lainkäyttövaltaa koskevat säännökset eivät myöskään edellytä muutoksia kansalliseen lainsäädäntöön. Direktiivin 10 artiklan 1 kohdan a alakohdan osalta lainkäyttövallasta säädetään jo nykyisin rikoslain 1 luvun 1 ja 10 §:ssä, 10 artiklan 1 kohdan b alakohdan osalta 1 luvun 6 §:ssä sekä 10 artiklan 2 kohdan a alakohdan osalta lain 10 luvun 6 §:n 3 momentin 1 kohdassa. Mainitun kohdan mukaan Suomen kansalaiseen rinnastetaan henkilö, joka rikoksen tekohetkellä asui tai oikeudenkäynnin alkaessa asuu pysyvästi Suomessa. Tästä tullaan ilmoittamaan komissiolle täytäntöönpanotoimista ilmoittamisen yhteydessä.

Artiklan 11 edellyttämää koulutusta viranomaisille annetaan tavanomaisten koulutusjärjestelmien puitteissa.

3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET

3.1 Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on toteuttaa kansallisessa lainsäädännössä tarvittavat toimenpiteet markkinoiden väärinkäyttöasetuksen tiettyjen säännösten noudattamiseksi sekä panna rikoslaissa täytäntöön markkinoiden väärinkäyttödirektiivin edellyttämät muutokset markkinoiden väärinkäytöstä määrätävistä rikosoikeudellisista seuraamuksista. Tavoitteena on vahvistaa markkinoiden väärinkäyttöä koskevaa yhtenäistä sääntelykokonaisuutta, jotta voidaan parantaa sijoittajansuojaa ja lisätä luottamusta markkinoihin.

3.2 Keskeiset ehdotukset

3.2.1 Arvopaperimarkkinalaki

Keskeinen osa arvopaperimarkkinalain 6 ja 12-14 luvun säännöksistä ehdotetaan kumottavan.

Lain 12 lukuun ehdotetaan lisättävän säännös, jonka mukaan liikkeeseenlaskijan olisi toimitettava markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 17 artiklan 4 kohdan 3 alakohdassa tarkoitettu selvitys tiedon

julkistamisen lykkäämisen edellytyksistä Finanssivalvonnalle sen pyynnöstä. Lain 12 lukuun ehdotetaan lisäksi liikkeeseenlaskijoita koskevaa rikkomusten ilmoittamista koskevaa säännöstä.

Lain 15 lukuun hallinnollisista seuraamuksista ehdotetaan asetuksen edellyttämiä muutoksia seuraamusmaksun määräämisestä. Luvun 2 §:ssä ehdotetaan lueteltavan ne asetuksen säännökset, joiden laiminlyönnistä tai rikkomisesta Finanssivalvonta voisi määrätä Finanssivalvonnasta annetussa laissa tarkoitetun seuraamusmaksun.

3.2.2 Laki Finanssivalvonnasta

Lakiin ehdotetaan säännöstä, jonka mukaan Finanssivalvonta toimisi asetuksessa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena. Finanssivalvonnan valvonta- ja tutkintavaltuuksia ehdotetaan tarkistettavan asetuksen mukaisesti. Lakiin ehdotetaan Finanssivalvonnalle markkinoiden väärinkäyttöön liittyvää erityistä tietojensaantioikeutta, jonka mukaan se saisi vakiomuotoisia tietoja hyödykejohdannaisiin liittyvillä spot-markkinoilla toimivilta markkinaosapuolilta, raportteja liiketoimista sekä pääsisi suoraan kaupankävijöiden järjestelmiin.

Lakiin ehdotetaan myös oikeutta pysyvästi kieltää henkilöä toimimasta sijoituspalvelulaisissa tarkoitettussa sijoituspalveluyrityksessä johtoon kuuluvassa tehtävässä, jos tämä on toistuvasti rikkonut markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 14 tai 15 artiklan säännöksiä. Lisäksi Finanssivalvonnalle ehdotetaan oikeutta turvaamistoimen hakemiseen käräjäoikeudelta seuraamusmaksun, rikemaksun tai uhkasakon maksamisen turvaamiseksi.

Ehdotuksen mukaan Finanssivalvonta voisi myös määrätä määräaikaisen kaupankäyntikiellon. Sen mukaan Finanssivalvonta voisi määrääjäksi, enintään viideksi vuodeksi, kieltää luonnollista henkilöä käymästä kauppaa rahoitusvälineillä omaan tai määräysvalta yhteisönsä lukuun, jos tämä laiminlyö tai rikkoo markkinoiden väärinkäyttöasetuksen tiettyjä säännöksiä.

Hallinnollista seuraamusmaksua koskevia säännöksiä ehdotetaan muutettavan asetuksen edellyttämällä tavalla. Seuraamusmaksun koskiessa asetuksen sisäpiirikauppoja, sisäpiirintiedon laitonta ilmaisemista tai markkinoiden manipulointia koskevia kieltoja, seuraamusmaksu voisi olla ehdotuksen mukaan oikeushenkilölle sen mukaan, kumpi on suurempi, enintään joko 15 prosenttia oikeushenkilön tekoa tai laiminlyöntiä edeltävän vuoden liikevaihdosta tai enintään 15 miljoonaa euroa. Luonnolliselle henkilölle määrättävä seuraamusmaksu saisi olla enintään viisi miljoonaa euroa.

Seuraamusmaksun koskiessa markkinoiden väärinkäytön estämistä tai havaitsemista koskevien asetuksen säännösten rikkomista taikka sisäpiirintiedon julkistamista koskevien säännösten rikkomista, seuraamusmaksu voisi olla oikeushenkilölle sen mukaan, kumpi on suurempi, enintään joko kaksi prosenttia oikeushenkilön tekoa tai laiminlyöntiä edeltävän vuoden liikevaihdosta tai enintään 2 500 000 euroa. Luonnolliselle henkilölle määrättävä seuraamusmaksu saisi olla enintään miljoonaa euroa.

Seuraamusmaksun koskiessa sisäpiirilueteloita, johtohenkilöiden liiketoimia tai sijoitussuosituksia koskevien asetusten säännösten rikkomista, seuraamusmaksu saisi olla oikeushenkilölle enintään miljoona euroa ja luonnolliselle henkilölle enintään 500 000 euroa.

Edellä tarkoitetuista seuraamusmaksujen enimmäismääristä riippumatta, seuraamusmaksu saisi ehdotuksen mukaan kuitenkin olla enintään kolme kertaa suurempi kuin teolla tai laiminlyönnillä saatu hyöty, jos hyöty olisi määritettävissä.

3.2.3 Rikoslaki

Rikoslain 51 lukuun arvopaperimarkkinarikoksista ehdotetaan lisättävän direktiivin edellyttämällä tavalla uusi rangaistussäännös sisäpiirintiedon ilmaisemisesta. Lisäksi sisäpiirintiedon väärinkäyttöä koskeviin tekotapoihin ehdotetaan tiettyjä direktiivin mukaisia laajennuksia kriminalisoimalla toimeksiantojen peruuttamiseen ja muuttamiseen liittyvä sisäpiirintiedon käyttö sekä sisäpiirintietoon perustuvan neuvon käyttö. Sisäpiirintiedon väärinkäyttöä ja markkinoiden vääristämistä koskevaan rangaistussäännökseen nykyisin sisältyvä edellytys taloudellisesta hyötymistarkoituksesta ehdotetaan poistettavan. Rikoslain rangaistussäännösten soveltamisala ehdotetaan myös laajennettavan direktiivin edellyttämällä tavalla asetuksen soveltamisalaa vastaavaksi. Lisäksi luvun määritelmä- ja rajoitussäännöksiä ehdotetaan täsmennettävän direktiivin mukaisesti. Lukuun ehdotetaan myös uutta, arvopaperimarkkinoita koskevan tiedottamisrikoksen törkeää tekemuotoa. Ehdotus on kansallinen.

3.2.4 Vakuutusyhtiölaki

Lakiin ehdotetaan lisättävän pykälä markkinoiden väärinkäyttöasetuksen epäillyistä rikkomuksista ilmoittamiseksi yhtiön sisäisesti. Ehdotuksen mukaan vakuutusyhtiöllä on oltava menettely, jota noudattamalla sen palveluksessa olevat voivat ilmoittaa yhtiön sisällä riippumattoman kanavan kautta markkinoiden väärinkäyttöasetuksen epäillyistä rikkomisesta.

3.2.5 Laki vakuutusedustuksesta

Lakiin ehdotetaan lisättävän vakuutusyhtiölakiin ehdotettua pykälää vastaava pykälä markkinoiden väärinkäyttöasetuksen epäillyistä rikkomuksista ilmoittamiseksi yhtiön sisäisesti.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 Taloudelliset vaikutukset

4.1.1 Valtiontaloudelliset vaikutukset

Esitetyillä säännöksillä ei ole vaikutuksia julkiseen talouteen.

4.1.2 Vaikutukset toimialalle ja sijoittajiin

Esitetyt uudistukset koskevat rahoitusmarkkinoita ja -markkinatoimijoita, joten esityksellä ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia rahoitusmarkkinoiden ulkopuolelle. Esityksen tavoitteena on edistää sijoittajansuojaa lisäämällä arvopaperimarkkinoiden läpinäkyvyyttä ja tasapuolisia toimintamahdollisuuksia.

Esityksellä arvioidaan olevan välittömiä ja välillisiä taloudellisia vaikutuksia listayhtiöihin, sijoituspalveluyrityksiin, vakuutusyhtiöihin, sijoittajiin ja kotitalouksiin.

Listayhtiöitä ja niiden johtoa koskeva sääntely olisi aiempaa yksityiskohtaisempaa. Listayhtiöille arvioidaan aiheutuvan kustannuksia toimintaa koskevien uusien vaatimusten täyttämisestä. Ehdotetut säännökset ovat kuitenkin omiaan lisäämään markkinainformaation symmetrisyyttä, arvopaperi-

en hinnanmuodostuksen tehokkuutta ja luotettavuutta sekä arvopaperisijoitusten turvallisuutta ja näin lisäämään kiinnostusta arvopaperisijoituksiin. Sijoitustoiminnan lisääntyminen auttaa pääomaa tarvitsevia yrityksiä niiden kustannustehokkaassa pääoman hankinnassa.

Vastuu säännösten rikkomisesta ankaroituisi merkittävästi. Ankarammat taloudelliset seuraamukset ovat myös omiaan ennaltaehkäisemään väärinkäytöksiä, jolla on markkinoiden luotettavuuden kasvun myötä myönteisiä taloudellisia vaikutuksia eri markkinaosapuolille.

Sääntelyllä tosiasiallisesti saavutettavat kustannushyödyt eri markkinaosapuolille ovat kuitenkin riippuvaisia säännösten tehokkaasta valvonnasta ja niiden käytännön toimeenpanosta. Markkinoiden tehokkuutta ja luotettavuutta lisäävillä säännöksillä sekä ankarammilla seuraamussäännöksillä ei yksistään voida saavuttaa tavoiteltuja hyötyjä ilman, että säännösten noudattamisvarmuutta kyetään samalla edistämään säännösten noudattamisen tehokkaalla valvonnalla.

Ehdotuksessa esitetään asetuksen sallimalla tavalla säädettävän sisäpiirintiedon julkistamista koskevan selvityksen toimittamisesta Finanssivalvonnalle ainoastaan sen pyynnöstä. Tiedon julkistamisen lykkäämisen edellytyksiä koskevan selvityksen toimittamista Finanssivalvonnalle ainoastaan Finanssivalvonnan pyynnöstä voidaan perustella liikkeeseenlaskijoiden hallinnollisen taakan vähentämisellä. Tiedon julkistamisen lykkääminen tulee nykyistä huomattavasti useammin käytettäväksi ja selvityksen toimittaminen Finanssivalvonnalle tiedon julkistamisen lykkäämisen edellytyksistä automaattisesti jokaisen julkistamisen lykkäämisilmoituksen yhteydessä aiheuttaisi tarpeetonta lisätyötä listayhtiölle. Tiedon julkistamista koskevan lykkäysprosessin nykyistä säännönmukaisempi käyttö lisäisi jonkin verran listayhtiöiden hallinnollisia kustannuksia.

Liikkeeseenlaskijoiden johdon ja näiden lähipiirin liiketoimien julkistamisvelvollisuus aiheuttaisi liikkeeseenlaskijoille jonkin verran lisäkustannuksia nykyiseen verrattuna. MAR mahdollistaa kaksi vaihtoehtoista tapaa johtohenkilöiden ja heidän lähipiirinsä liiketoimien julkistamisessa. Ehdotuksen mukaan vaihtoehto, jossa liikkeeseenlaskija julkistaa johdon ja lähipiirin liiketoimet Finanssivalvonnan sijasta, olisi kustannustehokkaampi tapa hoitaa liiketoimien julkistaminen. Ehdotettu malli vastaisi enemmän nykyistä, jo pitkään markkinoilla käytössä ollutta käytäntöä, jossa yhtiöt julkistavat itse liiketoimia koskevat tiedot kotisivuillaan. Ehdotettu malli lisää jossain määrin liikkeeseenlaskijoiden kustannuksia liiketoimien julkistamisessa asetuksen edellyttämällä tavalla. Mikäli kyseinen velvollisuus asetettaisiin Finanssivalvonnalle, tulisi sen investoida uuteen tekniseen järjestelmään ja julkistamiskanavaan (yhteys tiedotejakelujärjestelmään). Investointikustannusten lisäksi uusi järjestely sitoisi myös Finanssivalvonnan henkilöresursseja sekä järjestelmän rakentamisen aikana että sen jälkeisessä järjestelmän ylläpidossa, kuten myös todennäköisesti ilmoitusten tekoon liittyvissä neuvontatehtävissä. Finanssivalvonnan niukkoja resursseja on tarkoituksenmukaisempaa kohdentaa varsinaisiin valvontatehtäviin, kuin sen perustehtävistä luonteeltaan poikkeavaan tietojen julkistamistehtäviin.

Liikkeeseenlaskijoiden ja niiden puolesta tai lukuun toimivien henkilöiden velvollisuus laatia ja ylläpitää sisäpiiriluetteloita tulee jonkin verran lisäämään toimijoiden kustannuksia nykyistä yksityiskohtaisemman sääntelyn vuoksi.

Liikkeeseenlaskijoille ja vakuutusyhtiöille ehdotettu menettely, jota noudattamalla sen palveluksessa olevat voivat ilmoittaa yhtiön sisällä riippumattoman kanavan kautta markkinoiden väärinkäyttöasetuksen epäilyistä rikkomisesta (*ns. whistle-blow-ilmiantojärjestelmä*) tulee myös jonkin verran lisäämään liikkeeseenlaskijoiden ja vakuutusyhtiöiden kuluja järjestelmän perustamiseksi ja ylläpitämiseksi.

Epäilyttävien liiketoimien raportointivelvollisuuden laajeneminen myös toimeksiantoja koskevaksi tulee jonkin verran lisäämään sijoituspalveluyritysten kustannuksia.

4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Asetuksen aiempaa yksityiskohtaisempien säännösten valvonta ja Finanssivalvonnan toimivallan piiriin kuuluviin hallinnollisiin seuraamuksiin ja niiden määräämiseen esitettävät muutokset sekä rikkomusten ilmoittamiseksi tarvittavien järjestelmien käyttöönotto lisäävät valvonnan työmäärää. Tämä tarkoittaa tarvittavan asiantuntemuksen lisäämistä ja siten valvontatoimen kustannusten kasvua. Tämä edellyttää henkilöstön lisäystä Finanssivalvonnassa. Valvontaviranomaisten kansainväliseen yhteistyöhön kuuluvista tiedonantovelvollisuuksista aiheutuu myös jonkin verran lisäkustannuksia.

4.3 Yhteiskunnalliset vaikutukset

Esityksellä arvioidaan olevan myönteisiä vaikutuksia arvopaperimarkkinoille. Esityksellä edistetään arvopaperimarkkinoiden läpinäkyvyyttä, tehokkuutta ja luottamusta. Markkinoiden ollessa entistä toimivammat ja luotettavammat suomalaiset arvopaperimarkkinat ja Euroopan talousalue näyttäytyy sijoittajille houkuttelevampana sijoituskohteena, ja tätä kautta uusia sijoitusvaroja voi ohjautua kyseisille markkinoille. Yhteiskunnallisten kokonaishyötyjen saavuttaminen edellyttää kuitenkin säännösten noudattamisen valvonnan riittävää resurssointia. Arvopaperimarkkinoiden valvonta- ja seuraamusjärjestelmän legitimitettä ja sitä kohtaan tunnettua luottamusta ei kyetä saavuttamaan ja ylläpitämään ilman riittäväksi koettua kiinnijäämisriskiä ja sanktiovarmuutta.

5 Asian valmistelu

5.1 Valmisteluvaiheet ja -aineisto

Esitys on valmisteltu virkatyönä valtiovarainministeriössä. Oikeusministeriölle, sosiaali- ja terveysministeriölle ja Finanssivalvonnalle on varattu mahdollisuus kommentoida esitysluonnosta.

5.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen

Esitysluonnoksesta pyydettiin lausunnot oikeusministeriöltä, sosiaali- ja terveysministeriöltä, sisäministeriöltä, työ- ja elinkeinoministeriöltä, Poliisihallitukselta, Verohallinnolta, Korkeimmalta oikeudelta, Korkeimmalta hallinto-oikeudelta, Helsingin hovioikeudelta, Helsingin käräjäoikeudelta, Valtakunnansyyttäjänvirastolta, Helsingin syyttäjävirstolta, Helsingin poliisilaitokselta, Keskusrikospoliisilta, markkinaoikeudelta, tietosuojavaltuutetulta, Suomen Pankilta, Finanssivalvonnalta, Energiavirastolta, Kilpailu- ja kuluttajavirastolta, NASDAQ OMX Helsinki Oy:ltä, Finanssialan Keskusliitolta, FINE vakuutus- ja rahoitusneuvonnalta, OP Osuuskunnalta, Elinkeinoelämän keskusliitolta, Keskuskauppakamarilta, Arvopaperimarkkinayhdistykseltä, Energiateollisuus ry:ltä, Euroclear Finland Oy:ltä, Suomen tilintarkastajat ry:ltä, Kuluttajaliitto-Konsumförbundet ry:ltä, Osakesäästäjien Keskusliitto ry:ltä, Pörssisäätiöltä, Suomen Asianajajaliittoa, Suomen pääomasijoitusyhdistys ry:ltä, Perheyritysten liitolta, Helsingin yliopiston oikeustieteelliseltä tiedekunnalta, Aalto yliopiston kauppakorkeakoululta, S-pankilta, STTK:lta, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry:ltä, Suomen Journalistiliittoa, Suomen vakuutusmeklariliitto ry:ltä, Transparency International Suomi ry:ltä, Työeläkevakuuttajat TELA ry:ltä ja Viestinnän Keskusliitto ry:ltä.

Lausuntoaika oli poikkeuksellisesti vain kolme viikkoa. Suositusta lyhyempää lausuntoaikaa perustellaan sillä, että lausunto oli jo ennen virallista lausuntokierrosta oikeusministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön sekä Finanssivalvonnan lausuttavana. Lisäksi esitykseen sisältyviä rikoslain muutosehdotuksia on valmisteltu yhteistyössä oikeusministeriön kanssa. Esityksessä on lisäksi kyse pääosin suoraan sovellettavan asetuksen täytäntöönpanon edellyttämistä toimenpiteistä, joihin ei sisälly harkinnanvaraista kansallista sääntelyä. Esityksen taustalla oleva asetus ja direktiivi on myös annettu ja julkistettu jo keväällä 2014. Suositusta lyhyempi lausuntoaika on lisäksi välttämätön ottaen huomioon ehdotettujen lakimuutosten voimaantulon tärkeyden ennen asetuksen soveltamisen alkamista.

5.3 Hallituksen esityksen antamisen jälkeinen jatkovalmistelu

Esityksen Eduskunnalle antamisen jälkeen tullaan valmistelemaan erillinen esitys tarvittavista toimenpiteistä MAR:n tiettyjen säännösten sekä komission täytäntöönpanodirektiivin (EU) 2015/2392 noudattamiseksi.

Kyseisessä jatkovalmistelussa tehdään edellä mainitun komission täytäntöönpanodirektiivin kansalliseksi voimaan saattamiseksi tarvittavat säädösehdotukset. Direktiivissä annetaan täsmentäviä säännöksiä MAR:n 32 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista menettelyistä sekä henkilöiden ja henkilötietojen suojaamisesta. Kyse on lähinnä teknisluonteisesta komission täytäntöönpanodirektiivin toimeenpanoa koskevasta asiasta, joka voidaan panna osin täytäntöön valtioneuvoston tai ministeriön asetuksella. Direktiivin täytäntöönpano edellyttää kuitenkin muutoksia myös Finanssivalvonnan annetun lain nykyiseen 71 a §:ään. Kyseisessä rikkomuksista ilmoittamisesta koskevassa säännöksessä säädetään Finanssivalvonnan ylläpitämästä järjestelmästä, jonka kautta se voi vastaanottaa ilmoituksia finanssimarkkinoita koskeviin säännöksiin liittyvistä väärinkäytösepäilyistä.

Jatkovalmistelussa tullaan lisäksi arvioimaan tarvetta säätää tarkemmin tietyistä MAR:n edellyttämistä tutkinta- ja valvontavaltuuksista. Tällaisia ovat ainakin MAR:n 23 artiklan 2 kohdan e ja m alakohdassa tarkoitettu valtuus päästä henkilöiden tiloihin asiakirjojen ja tietojen takavarikoimiseksi sekä h alakohdassa tarkoitettu valtuus vaatia kansallisen lainsäädännön sallimissa puitteissa televiestintäoperaattorin hallussa olevia tietoliikennetietoja.

6 Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Asetus sisältää useita viittauksia uudistettuun rahoitusvälineiden markkinat direktiiviin 2014/65/EU (*MIFID II*) ja EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetukseen (EU) N:o 600/2014 (*MIFIR*). Komissio on antanut 10 päivä helmikuuta 2016 ehdotukset MIFID II:n, MIFIR:n ja MAR:n muuttamiseksi niin, että MIFID II:n ja MIFIR:n soveltamisen määräaikoja lykättäisiin yhdellä vuodella. Komission asetusehdotukseen (COM(2016) 57 final) sisältyy myös muutosehdotus MAR:n 39 artiklan 4 kohdan muuttamiseksi. Kyseisen muutosehdotuksen mukaan asetuksen 39 artiklan 4 tarkoitettuja säännöksiä olisi sovellettava vasta 3 päivä tammikuuta 2018. MIFID II:n ja MIFIR:n säännöksiä ei näin ehdotuksen mukaan tule soveltaa asetuksen tavoin 3 päivä heinäkuuta 2016 lukien, vaan vasta 3 päivä tammikuuta 2018. Tämän vuoksi asetuksen 39 artiklan 4 kohdan 1 alakohdan mukaan asetuksessa olevia viittauksia direktiiviin 2014/65/EU ja asetukseen (EU) N:o 600/2014 pidettäisiin ennen 3 päivää tammikuuta 2018 viittauksina direktiiviin 2004/39/EY, jäljempänä *MIFID I*, direktiivin 2014/65/EU liitteessä IV olevan vastaavuustaulukon mukaisesti siltä osin kuin tämä vastaavuustaulukko sisältää direktiiviin 2004/39/EY viittaavia säännöksiä. Kyseistä päivämäärää edeltävän siirtymäajan on siten sovellettava MIFID I:n perusteella implementoituja kansallisia säännöksiä, jotka

sisältyvät pääsoin sijoituspalvelulakiin sekä kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annettuun lakiin. Edelleen asetuksen 39 artiklan 4 kohdan 2 alakohdan mukaan tilanteissa, joissa asetuksen säännöksissä viitataan organisoituihin kaupankäyntijärjestelmiin, pk-yritysten kasvumarkkinoihin, päästöoikeuksiin tai niihin perustuviin huutokauppatuotteisiin, näitä säännöksiä ei sovelleta organisoituihin kaupankäyntijärjestelmiin, pk-yritysten kasvumarkkinoihin, päästöoikeuksiin tai niihin perustuviin huutokauppatuotteisiin ennen 3 päivää tammikuuta 2018

Eduskunnassa on parhaillaan käsittelyssä sijoitusrahastolain muutos (hallituksen esitys laeiksi sijoitusrahastolain ja Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta (HE 3/2016 vp)), jossa ehdotetaan muutoksia myös tässä esityksessä ehdotettaviin muutoksiin Finanssivalvonnasta annetun lain tiettyjen säännösten osalta.

Valtiovarainministeriö asetti 19 päivänä joulukuuta 2014 työryhmän, jonka tehtävänä oli muun muassa laatia esitys neljännen rahanpesudirektiivin (EU) 2015/849 ja maksajan tiedot -asetuksen (EU) 2015/847 sekä FATF:n rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä koskevien suositusten panemiseksi täytäntöön, arvioida rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen valvontarakenne ja seuraamusjärjestelmä sekä tarvittavat viranomaisresurssit. Työryhmässä ovat olleet edustettuina valtiovarainministeriön lisäksi ulkoasiainministeriö, oikeusministeriö, sisäministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, Finanssivalvonta ja keskusrikospoliisin rahanpesun selvittelykeskus sekä työryhmän kutsumina pysyvinä asiantuntijoina aluehallintovirasto ja Poliisihallitus. Työryhmän muistio (*Rahanpesulainsäädännön kokonaisuudistus, Valtiovarainministeriön julkaisuja - 41/2015*) julkaistiin marraskuussa 2015. Muistion mukaan työryhmä ehdottaa Finanssivalvonnasta annetun lain 41 §:ää muutettavaksi siten, että Finanssivalvonta määräisi seuraamusmaksun aina euromääräisestä rajasta riippumatta. Nykyisen 41 §:n mukaan Finanssivalvonta määrää seuraamusmaksun, jos se on suuruudeltaan enintään miljoona euroa. Muussa tapauksessa seuraamusmaksun määrää Finanssivalvonnan esityksestä markkinaoikeus. Direktiivin täytäntöönpanoaika on viimeistään 26 päivänä kesäkuuta 2017. Asetusta sovelletaan 26 päivästä kesäkuuta 2017 alkaen.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Arvopaperimarkkinalaki

1 luku Yleiset säännökset

5 §. Pykälän *1 momentin* 3 kohdassa ehdotetaan viitattavan markkinoiden väärinkäyttöasetukseen, joka korvaa kohdassa viitattujen markkinoiden väärinkäyttödirektiivin. Momentin 8 kohta ehdotetaan kumottavan. Kyseisessä kohdassa tarkoitettu komission takaisinostoasetus perustui aiemmin voimassa olleeseen markkinoiden väärinkäyttödirektiiviin.

6 luku Jatkuva tiedonantovelvollisuus

Lain 6 luku liikkeeseenlaskijan jatkuvasta tiedonantovelvollisuutta ehdotetaan kumottavan kokonaisuudessaan. MAR 17 artikla ja sen nojalla annetut komission täytäntöönpanostandardit sääntelevät jatkossa liikkeeseenlaskijoiden sisäpiirintiedon julkistamisvaatimuksia.

10 luku Säänneltyjen tietojen julkistaminen ja saatavilla pito

Luvun 2 §:ään, 5 §:n 1 momenttiin ja 7 §:n 1 momenttiin sisältyvät viittaukset AML:n 6 lukuun ehdotetaan poistettavan, koska lain 6 luku ehdotetaan kumottavan. Luvun 2 §:ään ehdotetaan lisättävän viittaus markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 17 artiklan 1 kohdassa säädettyihin tietoihin.

11 luku Julkinen ostotarjous ja tarjousvelvollisuus

5 §. *Yksissä tuumin toimivat henkilöt*

Pykälän 2 momentin 3 kohtaan sisältyvä viittaus ehdotetaan muutettavan niin, että siinä viitattaisiin AML:n 12 luvun 4 §:n säännösten sijasta MAR:n lähipiiriä koskevaan määritelmäsäännökseen.

12 luku Yleiset säännökset

Suurin osa voimassa olevan lain V osaan sisältyvistä markkinoiden väärinkäyttöä koskevista säännöksistä ehdotetaan kumottavan MAR:n tullessa sovellettavaksi 3 päivänä heinäkuuta 2016 lukien. Markkinoiden väärinkäyttöä koskevista velvollisuuksista säädetään MAR:ssa, jolloin voimassa olevan lain 6 ja 13—14 luvut kumoutuvat. Voimaan jäävät kansalliset säännökset ehdotetaan koottavan 12 lukuun.

1 §. *Markkinoiden väärinkäyttöasetus.* Säännös olisi uusi. Ehdotetun informatiivisen viittaussäännöksen mukaan sisäpiirintiedosta, sisäpiirikaupoista, sisäpiirintiedon laittomasta ilmaisemisesta, markkinoiden manipuloinnista ja niitä koskevista poikkeuksista sekä julkistamisvaatimuksista säädetään markkinoiden väärinkäyttöasetuksessa.

2 §. *Selvitys tiedon julkistamisen lykkäämisen edellytyksistä.* Lukuun ehdotetaan lisättävän MAR 17 artiklan 4 kohdan 3 alakohdassa tarkoitettu säännös siitä, että selvitys tiedon julkistamisen lykkäämisen edellytyksistä tulisi toimittaa Finanssivalvonnalle ainoastaan sen pyynnöstä.

3 §. Kaupparaportointi. Ehdotettu pykälä kaupparaportoinnista vastaa nykyisen lain 14 luvun 7 §:ää. Kyseinen kaupparaportointia koskeva säännös tulee kumottavaksi MIFID II implementoinnin yhteydessä, sillä kaupparaportointia koskevat säännökset sisältyvät suoraan sovellettavaan asetukseen (MIFIR).

4 §. Rikkomuksista ilmoittaminen. Pykälä olisi uusi ja se perustuu MAR 32 artiklan 3 kohtaan. Säännöksen mukaan liikkeeseenlaskijalla olisi oltava menettely, jota noudattamalla liikkeeseenlaskijan palveluksessa olevat voivat ilmoittaa liikkeeseenlaskijan sisällä riippumattoman kanavan kautta finanssimarkkinoita koskevien säännösten ja määräysten epäilyistä rikkomisesta. Pykälän *1 momentissa* olisivat säännökset ilmoitusmenettelyn sisällöstä, *2 momentissa* säännökset ilmoitusta koskevien tietojen säilyttämisestä ja *3 momentissa* säännökset rekisteröidyn tarkastusoikeudesta.

Säännös vastaisi sisällöltään useiden muiden finanssimarkkinoita koskevien EU-säädösten täytäntöönpanon seurauksena eri lakeihin jo sisältyviä säännöksiä yhtiöiden sisäisiä väärinkäytösepäilyjä koskevista ilmiäntokanavista. Vaikka asetuksen artikla kohdistuu vain asetuksen säännösten vastaisiin epäilyihin rikkomuksiin, ehdotettu säännös mahdollistaisi epäiltyjen rikkomusten raportoinnin laajemminkin, sillä se koskisi yleisesti finanssimarkkinoita koskevia säännöksiä. Rikkomusten raportointimahdollisuutta ei ole tarkoituksenmukaista rajoittaa ainoastaan asetuksen säännöksiä koskeviin epäilyihin rikkomuksiin. Ehdotus vastaisi tältäkin osin jo aiemmin esimerkiksi luottolaitostoiminnasta annetun lain 7 luvun 6 §:ään tehtyä säännöstä. Finanssimarkkinoita koskevia säännöksiä ovat kaikki ne kansalliset lait, asetukset ja määräykset sekä EU-asetukset, joiden noudattamisen valvonta on säädetty Finanssivalvonnan tehtäväksi.

Ilmoitukset tulisi voida tehdä erityisen riippumattoman kanavan kautta. Ilmoitusten vastaanottajatahoina voisi siten olla epäilyistä ja ilmoituksen kohteena olevasta henkilöstä riippuen esimerkiksi esimies, sisäinen tarkastus, säännösten noudattamisen valvontatoiminnosta vastaava henkilö, lakiasiainosasto, toimiva johto tai hallituksen tarkastusvaliokunta. Vastaanottajia voisi olla asioiden riippumattoman tutkinnan ja järjestelmän joustavuuden varmistamiseksi vaihtoehtoisesti useampia. Säännöksessä ei yksilöitäisi tai rajoitettaisi ilmoitusten teossa käytettäviä raportointikanavia. Järjestelmän toimivuus edellyttää, että menettelytavoista on selkeät ohjeet ja että järjestelmä on helposti käytettävä. Liikkeeseenlaskijan ohjeissa voidaan käsitellä muun muassa ilmoittajan ja ilmoituksen kohteena olevan henkilön oikeuksia ja velvollisuuksia, ilmoitusten sisältöä, ilmoitusten käsittelyssä ja tutkinnassa noudatettavia menettelyjä ja mahdollisia muita toimenpiteitä. Liikkeeseenlaskijan on myös varmistettava rikkomusepäilyistä ilmoittavien henkilöiden suojeleminen ja taattava se, että he eivät ilmoitusten vuoksi joudu syrjinnän tai muun epäasiallisen toiminnan kohteeksi. Rikkomuksista ilmoittamista koskevan vastaavan säännöksen sisältöä on perusteltu yksityiskohtaisemmin hallituksen esityksessä eduskunnalle laiksi luottolaitostoiminnaksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 39/2014 vp s. 56-58).

5 §. Vastuun rajoitus tietojen antamisesta Finanssivalvonnalle. Lukuun ehdotetaan uutta pykälää vastuun rajoittamisesta. Säännös perustuu asetuksen 23 artiklan 4 kohtaan. Säännöksellä ei ole tarkoitus sulkea pois vastuuta väärin tietojen tahallisesta ilmoittamisesta viranomaiselle. Vastuun rajoitus kohdistuu vain tietojen ilmaisemista koskeviin salassapitorajoituksiin tilanteissa, joissa Finanssivalvonnalle annetaan tietoja MAR:n mukaisesti.

6 §. Finanssivalvonnan määräystenantovaltuus. Lukuun ehdotetaan Finanssivalvonnan määräysenantovaltuutta koskevaa pykälää. Pykälä vastaisi sisällöltään vain osin nykyisen lain 14 luvun 8 §:ää. Ehdotetun pykälän soveltamisala olisi kuitenkin suoraan sovellettavan asetuksen ja sen nojalla annettavien komission täytäntöönpanoasetusten vuoksi nykyistä rajatumpi. Pykälä koskisi Finansi-

valvonnan määräyksenantovaltuutta vain luvun kaupparaportointia koskevan 3 §:n ja rikkomuksista ilmoittamista koskevan 4 §:n tiettyjen momenttien osalta.

15 luku **Hallinnolliset seuraamukset**

1 §. Rikemaksu. Pykälän 2 momentti ehdotetaan kumottavan, koska kumotun AML:n 5 luvun säännöksiä ei enää MAR:in soveltamisen vuoksi sovelleta. Kyseisiä säännöksiä vastaavien MAR:in 19 artiklan johtohenkilöiden liiketoimia koskevien säännösten rikkominen ehdotetaan sen sijaan ulotettavan MAR:in edellyttämällä tavalla 2 §:n seuraamusmaksua koskevan uuden säännöksen soveltamisalaan. Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavan niin, että siinä viitattaisiin vain kyseisen pykälän 1 momenttiin, koska 2 momentti ehdotetaan kumottavan.

2 §. Seuraamusmaksu. Lain 15 luvun 2 §:ään ehdotetaan tehtävän MAR:n edellyttämät muutokset hallinnollisten seuraamusten määräämiseksi. Pykälän 1 momentin 3 kohdasta ehdotetaan poistettavan viittaus lain kumottavaksi ehdotettuihin 6 luvun jatkuvaa tiedonantovelvollisuutta koskeviin säännöksiin. Lisäksi momentin 5 kohtaa ehdotetaan muutettavan kokonaisuudessaan niin, että siinä viitattaisiin lain kumottavien 13 ja 14 luvun säännösten sijaan ainoastaan lain 12 luvun 4 §:n säännöksiin rikkomuksista ilmoittamisesta. Ehdotus kyseisen rikkomuksista ilmoittamista koskevan säännöksen saattamisesta seuraamusmaksusäännöksen soveltamisalaan vastaisi jo aiemmin muiden finanssimarkkinoita koskevien EU-säädösten täytäntöönpanossa säädettyjä kansallisia säännöksiä.

Pykälään ehdotetaan lisättävän uusi 3 momentti, jossa lueteltaisiin ne MAR:in säännökset, joiden rikkomisesta tai laiminlyönnistä voitaisiin Finanssivalvonnasta annetun lain mukaisesti määrätä MAR:in edellyttämä hallinnollinen seuraamus. Pykälään lisättäisiin uusi 4 momentti, joka pääosin vastaisi pykälän nykyistä 3 momenttia. Momenttiin ehdotetaan kuitenkin lisättävän viittaukset markkinoiden väärinkäyttöasetuksen perusteella annettuihin komission asetusten säännöksiin.

16 luku **Vahingonkorvaus**

1 §. Korvausvastuun peruste. Pykälään ehdotetaan lisättävän viittaus markkinoiden väärinkäyttöasetukseen ja sen nojalla annettujen Euroopan komission asetusten ja päätösten vastaiseen menettelyyn korvausvastuun perusteena. Säännös on kansallinen ja vastaa jo aiemmin luottolaitostoinnasta annetun lain ja sijoituspalvelulain vahingonkorvaussäännöksiin tehtyjä muutoksia EU-säännösten vastaisen menettelyn lisäämisestä korvausvastuun perusteeksi.

3 §. Vastuu epäilyttäviä arvopaperikauppoja koskevasta ilmoitusvelvollisuudesta. Pykälä ehdotetaan kumottavan lain 12 lukuun lisättäväksi ehdotetun uuden vastuun rajoitussäännöstä koskevan 5 §:n vuoksi. Kyseinen rajoitussäännös perustuu asetuksen 23 artiklan 4 kohtaan.

17 luku **Valvontavaltuudet**

2 §. Kielto- ja oikaisupäätös. Pykälään ehdotetaan uutta 2 momenttia, jossa säädettäisiin Finanssivalvonnan oikeudesta puuttua kielto- ja oikaisupäätöksellä markkinoiden väärinkäyttöasetuksen vastaiseen menettelyyn. Säännös perustuu asetuksen 23 artiklan 2 kohdan alakohtiin k ja m.

18 luku **Muutoksenhaku ja rangaistukset**

2 §. Sisäpiirintiedon väärinkäyttö, sisäpiirintiedon ilmaiseminen, markkinoiden manipulointi ja arvopaperimarkkinoita koskeva tiedottamisrikos. Pykälän otsikkoa, rikosnimikkeitä ja sanamuotoja

ehdotetaan tarkistettavaksi rikoslain kyseisiin rangaistussäännöksiin tehtäväksi ehdotettujen muutosten vuoksi. Lisäksi pykälään ehdotetaan lisättävän viittaus rikoslain 51 luvun uuteen 2 a §:n rangaistussäännökseen sisäpiirintiedon ilmaisemisesta ja uuteen 5 a §:n rangaistussäännökseen törkeästä arvopaperimarkkinoita koskevasta tiedottamisrikoksesta.

3 §. Salassapitovelvollisuuden rikkominen. Pykälään ehdotetaan lisättävän viittaus lain rikkomuksista ilmoittamista koskevaan säännökseen, joka pitää sisällään salassapitovelvollisuuden. Säännös on kansallinen ja vastaa jo aiemmin muun muassa luottolaitostoiminnasta annettuun lakiin lisättyjä säännöksiä salassapitovelvollisuuden rikkomisesta.

1.2 Laki Finanssivalvonnasta

4 luku Hallinnolliset seuraamukset

21 §. Markkinoiden väärinkäyttöön liittyvä erityinen tietojensaantioikeus. Pykälään ehdotetaan uutta *3 momenttia*, jonka mukaan Finanssivalvonnalla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada vakiomuotoisia tietoja hyödykejohtannaisiin liittyvillä spot-markkinoilla toimivilta markkinaosapuolilta sekä raportteja liiketoimista ja päästä suoraan kaupankävijöiden järjestelmiin. Säännös perustuu MAR:n 23 artiklan 2 kohdan c alakohtaan.

25 a §. Rangaistus väärän tiedon antamisesta. Lukuun ehdotetaan uutta informatiivista viittauspykälää rikoslain rangaistussäännökseen väärän todistuksen antamisesta viranomaiselle.

25 b §. Poliisin antama virka-apu. Lukuun ehdotetaan uutta informatiivista viittauspykälää poliisilain säännöksen poliisin antamasta virka-avusta.

28 §. Johdon toiminnan rajoittaminen. Pykälään ehdotetaan uutta *5 momenttia*, jossa säädettäisiin asetuksen 30 artiklan 2 kohdan f alakohdan mukaisesta pysyvästä toimintakiellosta sijoituspalveluyrityksen johtotehtävissä toimimiselle. Edellytyksenä pysyväälle toimintakiellolle olisi markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 14 tai 15 artiklassa tarkoitetun sisäpiirikauppoja, sisäpiirintiedon laitonta ilmaisemista tai markkinoiden manipulointia koskevan kiellon toistuva rikkominen. Kielto voitaisiin asetuksen mukaisesti määrätä myös muulle rikkomuksesta vastuulliselle henkilölle kuin sijoituspalveluyrityksen palveluksessa johtotehtävissä toimivalle henkilölle.

35 a §. Turvaamistoimen hakeminen. Lukuun ehdotetaan uutta 35 a §:ää. Ehdotus perustuu asetuksen 23 artiklan 2 kohdan i alakohtaan, jonka mukaan viranomaisella on oltava valtuus vaatia omaisuuden jäädyttämistä tai takavarikoimista taikka molempia. Pykälän mukaan Finanssivalvonnalla olisi oikeus hakea käräjäoikeudelta seuraamusmaksun, rikemaksun tai uhkasakon maksamisen turvaamiseksi omaisuutta asetettavaksi takavarikkoon, josta säädetään oikeudenkäymiskaaren 7 luvussa. Ehdotuksen mukaan Finanssivalvontaa ei kuitenkaan määrätä asettamaan ulosottokaaren (705/2007) 8 luvun 2 §:ssä tarkoitettua vakuutta.

37 [b] §. Määräaikainen kaupankäyntikielto. Lukuun ehdotetaan uutta 37 [b] §:ää määräaikaisesta kaupankäyntikiellosta. Ehdotuksen mukaan Finanssivalvonta voisi määrääjäksi, enintään viideksi vuodeksi, kieltää luonnollista henkilöä käymästä kauppaa rahoitusvälineillä omaan tai määräysvaltaitehtoisensa lukuun, jos tämä laiminlyö tai rikkoo markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 14-15 artiklan, 16 artiklan 1-2 kohdan, 17 artiklan 1, 2, 4, 5 tai 8 kohdan, 18 artiklan 1-6 kohdan, 19 artiklan 1-3 kohdan, 5-7 kohdan tai 11 kohdan taikka 20 artiklan 1 kohdan säännöksiä. Ehdotus perustuu ase-

tuksen 30 artiklan 2 kohdan g alakohtaan. Kyseinen kaupankäyntikielto voitaisiin määrätä sellaiselle luonnolliselle henkilölle, joka on vastuussa kyseisestä laiminlyönnistä tai rikkomuksesta.

41 a §. *Seuraamusmaksun enimmäismäärä eräissä tapauksissa.* Pykälään ehdotetaan lisättävän uudet 5-8 momentit, joihin tehdään MAR:n 30 artiklan edellyttämät muutokset asetuksen tiettyjen artiklojen sisältämien säännösten rikkomisesta ja niistä määrättävistä seuraamusmaksun enimmäismääristä.

6 luku. *Ulkomaisten valvottavien ja niiden Suomessa olevien sivuliikkeiden valvonta ja yhteistyö ulkomaan valvontaviranomaisten kanssa sekä EU-asetusten valvonta.* Luvun otsikkoa ehdotetaan muutettavan niin, että siihen lisättäisiin myös maininta EU-asetusten valvonnasta. Muutoksen jälkeen luvun sisältö vastaisi paremmin luvun otsikkoa.

50 [h] §. *Toiminta markkinoiden väärinkäyttöasetuksessa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena.* Ehdotetun uuden pykälän mukaan Finanssivalvonta toimisi markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 22 artiklassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena. Finanssivalvonta valvoisi MAR 22 artiklassa määritellyn soveltamisalasäännöksen mukaisesti asetuksen säännösten noudattamista sen alueella.

51 §. *Markkinoiden väärinkäyttöön liittyvä erityinen yhteistyö.* Pykälä ehdotetaan kumottavan, koska asetuksen 24-29 artiklat sisältävät suoraan sovellettavat säännökset viranomaisten välisestä yhteistyöstä ja tietojenvaihdosta markkinoiden väärinkäyttöön liittyen.

71 §. *Oikeus ja velvollisuus luovuttaa tietoja.* Pykälän 1 momentin 2 kohtaa ehdotetaan muutettavan niin, että Finanssivalvonnalla olisi pykälässä tarkoitettu oikeus luovuttaa tietoja syyttäjäviranomaiselle myös liiketoimintakiellosta annetun lain (1059/1985) mukaisen liiketoimintakiellon määräämiseksi. Pykälään ei ehdoteta tehtävän muita muutoksia, sillä markkinoiden väärinkäyttöön liittyvästä tietojenvaihdosta säädetään erikseen suoraan sovellettavan markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 24-29 artiklassa. Pykälän nykyiset säännökset eivät ole ristiriidassa asetuksen säännösten kanssa.

1.3 Rikoslaki

51 luku Arvopaperimarkkinarikokset

1 §. *Sisäpiirintiedon väärinkäyttö.* Luvun 1 §:ää sisäpiirintiedon väärinkäytöstä ehdotetaan muutettavan niin, että se kattaa direktiivin 1-3 artiklan säännökset sisäpiirintiedon väärinkäytön soveltamisalan, määritelmien sekä tekemuotojen osalta. Direktiivin 3 artiklan 1 kohdan mukaan sisäpiirintiedon väärinkäyttöä vastavavat tekotavat olisi kriminalisoitava ainakin vakavissa tapauksissa ja silloin, kun ne tehdään tahallisesti. Rangaistussäännöksen syyksiluettavuuden edellytystä tahallisuudesta tai törkeästä huolimattomuudesta ei ehdoteta muutettavan. Sisäpiirintiedon väärinkäyttö on pahimpia uhkia arvopaperimarkkinoiden toimivuudelle. Sisäpiirintiedon väärinkäyttöä voidaan myös pitää yhtenä vaikeimmin selvitettävänä ja toteen näytettävänä rikoksena. Jälkikäteen ei usein ole mahdollista selvittää, oliko tekijä tietoinen siitä, että kysymyksessä oleva tieto oli sisäpiirintietoa. Arvopaperimarkkinarikoksia aiemmin uudistettaessa (HE 254/1998 vp) jo katsottiin, että rangaistavuuden aina edellyttäessä tahallisuuden osoittamista, monet markkinoiden luotettavuutta heikentävät teot jäisivät tosiasiallisesti vaille rangaistusuhkaa. Rangaistussäännöksen tahallisuusedellytys voisi se myös tarpeettomasti ehkäistä epäiltyjen tapausten käsittelemistä rikosoikeudellisessa

prosessissa, hallinnollisessa prosessissa vaadittavan alemman syyksiluettavuuden vaatimuksen vuoksi.

Ehdotuksessa ei edellä mainituista syistä pidetä tarkoituksenmukaisena lieventää nykyistä rangaistussäännöstä niin, että sisäpiirintiedon väärinkäyttö olisi jatkossa rangaistavaa vain tahallisesti tehtynä. Sisäpiirintiedon väärinkäytössä huolimattomuusarviointi kohdistuu siihen, onko tieto sisäpiirintietoa. Teko olisi jatkossakin rangaistava myös silloin, kun henkilö on ollut törkeän huolimaton hallussaan olevan tiedon sisäpiirintiedon luonteesta. Erityisesti yhtiöiden sisäpiiriin kuuluvilta ja markkinoilla ammattimaisesti toimivilta henkilöiltä, joilla tyypillisesti on hallussaan sisäpiirintietoa direktiivin 3 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuna asemansa, tehtävänsä tai omistuksensa perusteella, voidaan edellyttää korkeaa huolellisuutta ja selonottovelvollisuutta hallussaan olevien tietojen mahdollisesta sisäpiirintiedon luonteesta. Direktiivin 3 artiklan 3 kohta on myös tulkittavissa siten, että artiklan a-d kohdassa tarkoitettujen sisäpiiriläisten osalta tietoisuus sisäpiirintiedon luonteesta on presumoitu.

Pykälän 1 momentista ehdotetaan poistettavan säännöksen nykyinen korotettua tahallisuusvaatimusta ilmentävä edellytys taloudellisen hyödyn hankkimistarkoituksesta. Edellytys on kansallinen, eikä se perustu direktiiviin. Kyseistä hyötymistarkoitusta voidaan pitää tarpeettomana siksi, että rahoitusvälineiden kaupassa ja erityisesti sisäpiirintiedon väärinkäytössä voidaan aina katsoa olevan kyse tarkoituksesta hankkia taloudellista hyötyä. Hyötymistarkoitukselle ei jää itsenäistä merkitystä rangaistusvastuun täyttymistä arvioitaessa, mikäli tekijän katsotaan tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta käyttäneen sisäpiirintietoa hyväksi. Kyseistä korotettua tahallisuusvaatimusta voidaan myös pitää ristiriitaisena tunnusmerkistössä edellytetyn törkeää huolimattomuutta koskevan syyksiluettavuuden vaatimuksen kanssa. Erilliselle hyötymistarkoituksen edellytykselle ei myöskään ole enää tarvetta lain nykyisen systematiikan vuoksi. Luvun 7 §:n rajoitussäännöksessä on erikseen määriteltävä ne asetukseen perustuvat lailliset toimintatavat, joihin luvun rangaistussäännöksiä ei sovelleta.

Pykälän 1 momentista ehdotetaan lisäksi poistettavan viittaukset säännellyllä markkinalla kaupankäynnin kohteena olevaan rahoitusvälineeseen, koska säännöksen soveltamisalasta ehdotetaan säädettävän luvun uudessa 6 a §:ssä.

Pykälän 1 momenttiin tekotapoja koskevia säännöksiä ehdotetaan täydennettävän lisäämällä niihin direktiivin 3 artiklan 4 ja 6 kohdan edellyttämällä tavalla sisäpiirintiedon käyttö peruuttamalla tai muuttamalla toimeksianto sekä toisen neuvominen toimeksiannon peruuttamisessa tai muuttamisessa.

Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavan niin, että siinä säädettäisiin direktiivin 3 artiklan 7 kohdan mukaisesti sisäpiirintiedon väärinkäytöstä tilanteessa, jossa henkilö käyttäisi hyväksi 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua neuvoa 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla. Rangaistavaa olisi siten uuden 2 momentin mukaan sisäpiirintiedon käyttö rahoitusvälineen hankinnassa tai luovutuksessa taikka rahoitusvälineitä koskevan toimeksiannon peruuttamisessa tai muuttamisessa, jos se tapahtuisi toisen antaman neuvon perusteella. Pykälän nykyinen 2 momentti sisältää sisäpiirintiedon käyttöä koskevan soveltamisalasäännöksen Suomessa monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä kaupankäynnin kohteena olevan rahoitusvälineen osalta. Ehdotuksen mukaan lukuun lisättäisiin uusi 6 a §, jossa säädettäisiin jatkossa sisäpiirintiedon väärinkäytön soveltamisesta eri rahoitusvälineisiin. Pykälän nykyinen 3 momentti sisältää säännöksen, jonka mukaan 1 momentissa säädettyä sovelletaan myös rahoitusvälineeseen, jonka arvo määräytyy 1 momentissa tarkoitettuna rahoitusvälineen perusteella. Kyseinen nykyisen 3 momentin mukainen säännös siirrettäisiin myös

ehdotettuun 6 a §:ään. Pykälän nykyinen 4 momentti tahallisen rikoksen yrityksen rangaistavuudesta ehdotetaan siirrettävän uudeksi *3 momentiksi*.

2 a §. Sisäpiirintiedon ilmaiseminen. Lukuun ehdotetaan lisättävän uusi rangaistussäännös sisäpiirintiedon ilmaisemisesta. Rangaistussäännös perustuu direktiivin 4 artiklaan. Nykyisin sisäpiirintiedon ilmaiseminen on kielletty arvopaperimarkkinalain 14 luvun 2 §:n 2 momentissa ja kiellon rikkomisesta voidaan määrätä 15 luvun 2 §:n mukaisesti seuraamusmaksu. Ehdotuksen 1 momentissa kriminalisoitaisiin sekä sisäpiirintiedon että siihen perustuvan neuvon oikeudeton ilmaiseminen. Ehdotuksen mukaan teon syyksiluettavuudelta edellytettäisiin tahallisuutta. Tahallisuus kattaisi myös ilmaistun tiedon sisäpiirintiedon luonnetta koskevan arvion ja ilmaistun neuvon osalta sen perustumisen sisäpiirintietoon.

Rangaistussäännöksessä tarkoitettu oikeudeton ilmaiseminen viittaisi siihen, että teolle ei ole laillista ja hyväksyttävää perustetta. Lukuun ehdotetun rajoitussäännöstä koskevan 7 §:n 3 momentin mukaan sisäpiirintiedon ilmaisemista tulisi pitää laillisenä ja hyväksyttävänä, mikäli ilmaiseminen tapahtuisi osana työn, ammatin tai tehtävien tavanomaista suorittamista tai jos ilmaisemista voitaisiin pitää asetuksen (EU) N:o 596/2014 11 artiklan 1-8 kohdan mukaisena markkinoiden tunnusteluna. Kyseistä markkinoiden tunnustelua koskevia säännöksiä lukuun ottamatta, sisäpiirintiedon laillista ilmaisemista osana työn, ammatin tai tehtävien tavanomaista suorittamista ei ole säännelty kyseisessä asetuksessa. Sisäpiirintiedon laillisen ja laittoman ilmaisemisen rajanveto jää siten merkittävilta osin muun oikeudellisen sääntelyn, kuten esimerkiksi yhtiö- ja työlainsäädännön, sekä oikeuskäytännön ratkaistavaksi.

3 §. Markkinoiden manipulointi. Rangaistussäännöksen nimikettä markkinoiden vääristämisestä ehdotetaan muutettavan markkinoiden manipuloinniksi. Ehdotettu sanamuoto vastaa direktiivissä ja asetuksessa käytettyä sanamuotoa. Rangaistussäännöksessä ei nykyisen säännöksen tavoin ehdoteta säädettävän markkinoiden manipulointia osoittavista tekotavoista. Luvun ehdotetussa 6 §:ssä sen sijaan määriteltäisiin markkinoiden manipulointi viittaamalla asetuksen 12 artiklan 1 kohdassa määritelyihin tekotapoihin. Säännöksen soveltamisessa ja tulkinnassa voisi lisäksi ottaa huomioon MAR:n 12 artiklan 1 kohdan tekotapoja esimerkinomaisesti täsmentävät asetuksen 12 artiklan 2-3 kohdan säännökset. Asetuksen 12 artiklan 5 kohdan mukaisesti komissio antaa lisäksi tarkentavia delegeoituja säännöksiä asetuksen liitteessä I vahvistetuista indikaattoreista.

Ehdotettu vastaa jo aiemmin omaksuttua systematiikkaa, jossa markkinoiden vääristämisen osalta viitataan AML:n säännöksiin. Luvun säännöksissä käytettyjä käsitteitä ja määritelmiä on tarkoitettu tulkittavaksi vastaavalla tavalla kuin AML:ssa. Ehdotettua ratkaisua voidaan pitää tulkintaongelmia vähentävänä ja selkeämpänä kuin ratkaisua, jossa tunnusmerkistössä määriteltäisiin direktiivin 5 artiklan mukaisesti ja samalla asetukselta joiltain osin poikkeavasti manipulatiiviset tekotavat. Rangaistussäännöksen tahallisuusvaatimus kattaisi niin sanotun peittämisperiaatteen mukaisesti myös asetuksessa määritellyt teonkuvaukset.

Rangaistussäännöksestä ehdotetaan sisäpiirintiedon väärinkäyttöä koskevan rangaistussäännöksen tavoin poistettavan nykyinen korotettua tahallisuusvaatimusta ilmentävä edellytys taloudellisen hyödyn hankkimistarkoituksesta. Edellytys on kansallinen, eikä se perustu direktiiviin. Kyseistä hyötymistarkoitusta voidaan pitää tarpeettomana siksi, että markkinoiden tahallisessa manipuloinnissa voidaan käytännössä aina katsoa olevan kyse tarkoituksesta hankkia taloudellista hyötyä. Erilliselle hyötymistarkoituksen edellytykselle ei myöskään sisäpiirintiedon väärinkäyttöä koskevan säännöksen tavoin ole enää tarvetta lain nykyisen systematiikan vuoksi. Luvun 7 §:n rajoitussään-

nöksessä on erikseen määritelty ne asetukseen perustuvat lailliset toimintatavat, joihin luvun rangaistussäännöksiä ei sovelleta.

Nykyisen rangaistussäännöksen 1 ja 2 momenttiin sisältyvät säännökset rangaistussäännöksen soveltamisalaan kuuluvista rahoitusvälineistä ehdotetaan siirrettävän ehdotettuun uuteen 6 a §:ään.

Pykälään ehdotetaan uutta 2 momenttia yrityksen rangaistavuudesta. Ehdotus perustuu direktiivin 6 artiklan 2 kohtaan.

4 §. Törkeä markkinoiden manipulointi. Pykälän otsikkoa ja pykälää ehdotetaan muutettavan 3 §:ää vastaavalla tavalla niin, että markkinoiden vääristäminen korvataan markkinoiden manipulaatioksi. Pykälään ehdotetaan uutta 2 momenttia yrityksen rangaistavuudesta. Ehdotus perustuu direktiivin 6 artiklan 2 kohtaan.

5 a §. Törkeä arvopaperimarkkinoita koskeva tiedottamisrikos. Arvopaperimarkkinoita koskevan tiedottamisrikoksen ilmenemismuodot voivat vaihdella siten, että vakavimmissa tapauksissa nykyistä perusasteikkoa ei voida pitää riittävänä. Vakavimpien ilmenemismuotojen eriyttämiseksi ehdotetaan lukuun otettavaksi myös tiedottamisrikoksen törkeää tekemuotoa koskeva säännös. Ehdotus on kansallinen. Toisin kuin sisäpiirintiedon väärinkäyttö, tiedottamisrikos kohdistuu tyypillisesti laajaan joukkoon sijoittajia ja yhtiön osakkeenomistajia. Markkinoiden manipuloinnin tavoin yhtiön osakkeen arvo ei rikoksen vuoksi vastaa sen oikeaa arvoa. Tiedottamisrikokset voivat näin aiheuttaa laajamittaista välitöntä taloudellista vahinkoa usealle eri taholle. Tämän lisäksi tiedottamisrikokset ovat omiaan vähentämään markkinoita kohtaan tunnettua luottamusta ja myös heikentämään markkinoiden tehokkuutta ja kansainvälistä kilpailukykyä. Tiedottamisrikokset voivat vakavasti vaikuttaa sijoittajien, mukaan lukien kotitalouksien, halukkuuteen sijoittaa ja säästää varojaan arvopaperimarkkinoilla. Törkeimmät teot ja niistä seuraava epäluottamus voivat aiheuttaa vakavia seurausvaikutuksia myös arvopaperimarkkinoiden ulkopuolella. Arvopaperimarkkinoita koskevan tiedottamisrikoksen moitittavuutta ei myöskään voida pitää vähäisempänä kuin sisäpiirintiedon väärinkäytön, markkinoiden manipuloinnin tai muiden talousrikosten moitittavuutta.

Markkinoiden manipulointia koskevan törkeän tekemuodon soveltaminen vakavimpiin tiedottamisrikoksiin on myös voinut olla tarpeettoman vaikeaa. Lisäksi tiedottamisrikos voi täytyä myös säännöksessä tarkoitetun tiedonantovelvollisuuden laiminlyönnin johdosta. On huomattava, että useassa tapauksessa olennaista on juuri tiedonantovelvollisuuden oikea-aikainen täyttäminen. Tiedonantovelvollisuuden rikkominen voi ilmetä myös puutteellisena tiedottamisena. Yhtiön osakeannin yhteydessä voidaan esimerkiksi jättää tahallaan antamatta yhtiön osakkeen arvoon olennaisesti liittyvä tieto, jonka vuoksi yleisö merkitsee yhtiön osakkeita puutteellisen ja väärän informaation perusteella. Menettely voi aiheuttaa mittavia vahinkoja laajalle sijoittajajoukolle ja loukata vakavalla ja piittaamattomalla tavalla arvopaperimarkkinoiden luotettavuutta. Kyseinen laiminlyönti ei täytä markkinoiden manipulointia koskevan rangaistussäännöksen edellyttämää aktiivista väärään tai harhaanjohtavaan käsitykseen johtavaa tietojen levittämistä. Arvopaperimarkkinoita koskevasta tiedottamisrikoksesta on myös annettu Korkeimman oikeuden tuomioita, joissa vankeusrangaistusta on käytetty. Teoilla tavoitellut ja saadut taloudelliset hyödyt ovat olleet huomattavan suuria. Tuomioihin on liittynyt useiden miljoonien eurojen menettämisseuraamuksia. Ehdotetun kvalifioitun tekemuodon ankaroitamisperusteet vastaavat sisäpiirintiedon väärinkäytön ja markkinoiden manipuloinnin kvalifioitujen tekemuotojen ankaroitamisperusteita. Rikoksen tulisi lisäksi olla myös kokonaisuutena arvostellen törkeä.

6 § Määritelmät. Luvun nykyinen 6 § määritelmistä ehdotetaan muutettavan kokonaisuudessaan. Pykälän *1 momentin* 1-14 kohdassa ehdotetaan määriteltävän luvussa käytetyt määritelmät. Osa määritelmistä vastaa ainakin osin pykälän nykyisiä määritelmiä mutta suurin osa on uusia. Pykälän 1 momentin 2 kohdan määritelmä rahoitusvälineestä sisältyy sijoituspalvelulain 1 luvun 10 §:ään. Kyseistä sijoituspalvelulain pykälää tullaan myöhemmin muuttamaan MIFID II direktiivin implementoinnin vuoksi, jolloin rahoitusvälineen määritelmä laajenee, pitäen sisällään myös päästöoikeudet ja muut niihin perustuvat huutokauppatuotteet. Määritelmäpykälään ei ehdoteta lisättävän organisoitua kaupankäyntijärjestelmää ja päästöoikeutta koskevia määritelmiä, koska MIFID II direktiiviä ei vielä ole saatettu kansallisesti voimaan, eikä direktiivin kyseisiä säännöksiä ole vielä noudatettava.

Sisäpiirintiedon määritelmän ja markkinoiden manipuloinnin määritelmän osalta ehdotetaan viitattavan nykyistä arvopaperimarkkinalain säännöksiin viittaamista vastaavin tavoin suoraan asetuksen tiettyihin artikloihin. Nykyisen määritelmäpykälän soveltamisalasäännös arvopaperista ja rahoitusvälineestä, jota on haettu otettavaksi kaupankäynnin kohteeksi säännellyllä markkinalla tai Suomessa monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä ehdotetaan siirrettävän uuteen 6 a §:ään. Määritelmäsäännöksen nykyisen 6 momentin mukaan luvun säännöksiä rahoitusvälineen luovuttamisesta ja hankkimisesta sovelletaan myös johdannaissopimusten tekemiseen. Lisäksi nykyisen 6 momentin mukaan luvun 1 ja 2 §:ää sovelletaan johdannaissopimukseen siitä riippumatta, onko sovittu johdannaissopimuksen kohde-etuuden luovutuksesta vai suorituksen korvaavasta hyvityksestä. Kyseisen momentin säännökset ovat lähinnä selventäviä ja niitä voidaan pitää tarpeettomina.

6 a §. Soveltamisala. Lukuun ehdotetaan uutta 6 a §:ää luvun 1-4 §:n rangaistussäännösten soveltamisalasta. Säännös perustuu direktiivin 1 artiklan 2, 4 ja 5 kohtaan. Pykälän ehdotettu *1 momentti* vastaa asiallisesti nykyisten rangaistussäännösten soveltamisalaa. Nykyisten rangaistussäännösten edellytys monenkeskisen kaupankäyntijärjestelmän liittymisestä Suomeen on direktiivin vastaisena poistettu. Säännösten kansainvälinen soveltamisala ratkeaa rikoslain kansainvälistä soveltamisalaa koskevien yleisten säännösten perusteella. Pykälän ehdotettu *2 momentti* vastaa myös nykyisten rangaistussäännösten ja niissä viitattujen arvopaperimarkkinalain 14 luvun 2 ja 3 §:n säännöksiä. Ehdotettu *3 momentti* markkinoiden manipulointia koskevien rangaistussäännösten soveltamisalasta olisi uusi. Pykälään ehdotetaan *4 momenttia* rangaistussäännösten soveltamisesta säännöksessä tarkoitettuja rahoitusvälineitä koskeviin toimiin riippumatta niiden toteutuksesta kauppapaikalla. Säännös olisi myös uusi ja perustuu direktiivin 1 artiklan 5 kohtaan.

Pykälään ei ehdoteta lisättävän direktiivin 1 artiklan 2 kohdan c alakohdan mukaista soveltamisalasäännöstä organisoidussa kaupankäyntijärjestelmässä kaupankäynnin kohteena olevista rahoitusvälineistä, koska MIFID II direktiiviä ei vielä ole saatettu kansallisesti voimaan, eikä direktiivin kyseisiä säännöksiä ole vielä noudatettava. Vastaavasta syystä pykälään ei ehdoteta säännöstä direktiivin 1 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan soveltamisalasäännöstä liittyen komission asetuksen (EU) N:o 1031/2010 mukaiseen päästöoikeuksien tai muiden niihin perustuvien huutokauppatuotteiden huutokauppaan.

7 §. Rajoitussäännös. Nykyistä rajoitussäännöstä koskevaa pykälää ehdotetaan muutettavan niin, että siinä säädettäisiin direktiivin mukaisesti asetukseen perustuvista poikkeussäännöksistä. Ehdotetun pykälän *1 momentti* perustuu direktiivin 1 artiklan 3 kohtaan. Ehdotetun 1 momentin 1 ja 2 kohta vastaavat asiallisesti nykyisen rajoitussäännöksen sisältöä. Momentin ehdotettu 3 kohta on uusi. Pykälän ehdotettu *2 momentti* olisi uusi ja se perustuu direktiivin 3 artiklan 8 kohtaan. Pykälän ehdotettu *3 momentti* olisi myös uusi ja se perustuu direktiivin 4 artiklan 2 kohtaan. Pykälän ehdotettu *4 momentti* olisi samoin uusi ja se perustuu direktiivin 5 artiklan 2 kohdan a alakohtaan. Ehdotetut

2-4 momentit vastaavat sisällöllisesti pääosin nykyisen arvopaperimarkkinalain 14 luvun 2 ja 4 §:ssä säädettyjä poikkeussäännöksiä.

1.4 Laki kaupankäynnistä rahoitusvälineillä

1 luku Soveltamisala ja määritelmät

4 §. Pykälän *1 momenttiin* ehdotetaan lisättävän uusi 6 kohta, jossa määriteltäisiin markkinoiden väärinkäyttöasetus.

2 luku Pörssitoiminta

18 §. *Pörssin valvontatehtävä.* Pykälään ehdotetaan lisättävän uusi *3 momentti*, jossa informatiivisesti viitattaisiin markkinoiden väärinkäytön estämisestä ja havaitsemisesta säädettyyn markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 16 artiklan 1 kohdassa. Asetuksessa viitataan MIFID II:n 31 ja 54 artiklan mukaisiin järjestelmiin ja menettelyihin, jotka markkinoiden ja kauppapaikan ylläpitäjien on otettava käyttöön sisäpiirikauppojen ja markkinoiden manipuloinnin estämiseksi ja havaitsemiseksi. Kyseiset MIFID II:n sisältämät velvoitteet tulevat kuitenkin sovellettaviksi vasta myöhemmin MIFID II:n säännösten tultua saatettua kansallisesti voimaan. Kyseisten säännösten voimaantuloon asti sovelletaan MIFID I:n vastaavia säännöksiä. Tästä syystä ehdotuksessa ei vielä ehdoteta kumottavan pykälän 1 momenttiin sisältyvää viittausta rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin täytäntöönpanoasetukseen.

25 §. *Rahoitusvälineen ottaminen kaupankäynnin kohteeksi säännellylle markkinalle.* Pykälän *5 momenttiin* ehdotetaan tehtävän informatiivinen viittaus markkinoiden väärinkäyttöasetuksessa säädettyyn velvollisuuteen ilmoittaa toimivaltaiselle viranomaiselle rahoitusvälineestä, jonka ottamista kaupankäynnin kohteeksi niiden kauppapaikassa on pyydetty tai joka on otettu kaupankäynnin kohteeksi taikka jolla on käyty kauppaa ensimmäistä kertaa. Lisäksi pykälässä edelleen viitattaisiin voimassa olevan rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin täytäntöönpanoasetuksen mukaan ilmoitettaviin tietoihin.

26 §. *Kaupankäynnin lopettaminen.* Pykälän *3 momenttiin* ehdotetaan tehtävän informatiivinen viittaus markkinoiden väärinkäyttöasetuksessa säädettyyn velvollisuuteen ilmoittaa toimivaltaiselle viranomaiselle rahoitusvälineestä silloin, kun sillä ei enää käydä kauppaa tai sitä ei enää oteta kaupankäynnin kohteeksi.

4 luku Monenkeskinen kaupankäyntijärjestelmä

4 §. *Rahoitusvälineen ottaminen kaupankäynnin kohteeksi.* Pykälään ehdotetaan lisättävän uusi *5 momentti*, joka sisältää informatiivisen viittauksen markkinoiden väärinkäyttöasetukseen. Asetuksessa säädetään monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjän velvollisuudesta tehdä ilmoitus toimivaltaiselle viranomaiselle rahoitusvälineestä, jonka ottamista kaupankäynnin kohteeksi niiden kauppapaikassa on pyydetty tai joka on otettu kaupankäynnin kohteeksi taikka jolla on käyty kauppaa ensimmäistä kertaa.

7 §. *Kaupankäynnin keskeyttäminen ja lopettaminen.* Pykälän *2 momenttia* ehdotetaan muutettavan niin, että siihen lisätään informatiivinen viittaus markkinoiden väärinkäyttöasetukseen, jossa lisäksi säädetään monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjän velvollisuudesta tehdä ilmoitus toimivaltaiselle

viranomaiselle silloin, kun rahoitusvälineelle ei enää käydy kauppaa tai sitä ei enää oteta kaupankäynnin kohteeksi.

9 §. Kaupankäynnin järjestäjän valvontatehtävät. Pykälään ehdotetaan lisättävän uusi *3 momentti*, jossa informatiivisesti viitattaisiin markkinoiden väärinkäytön estämisestä ja havaitsemisesta säädettyä MAR:n 16 artiklan 1 kohdassa. Asetuksessa viitataan MIFID II:n 31 ja 54 artiklan mukaisiin järjestelmiin ja menettelyihin, jotka markkinoiden ja kauppapaikan ylläpitäjien on otettava käyttöön sisäpiirikauppojen ja markkinoiden manipuloinnin estämiseksi ja havaitsemiseksi. Kyseiset MIFID II:n sisältämät velvoitteet tulevat kuitenkin sovellettaviksi vasta myöhemmin MIFID II:n säännösten tultua saatettua kansallisesti voimaan. Kyseisten säännösten voimaantuloon asti sovelletaan MIFID I:n vastaavia säännöksiä.

1.5 Vakuutusyhtiölaki

6 luku

Vakuutusyhtiön johto, hallintojärjestelmät ja varojen sijoittaminen

17 a §. Rikkomuksista ilmoittaminen. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi pykälä rikkomuksista ilmoittamisesta. Säännös perustuu markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 32 artiklan 3 kohtaan. Artiklan mukaan jäsenvaltioiden on edellytettävä, että työnantajilla, jotka harjoittavat toimintaa, jota säännellään rahoituspalveluita koskevalla sääntelyllä, on käytössään asianmukaiset sisäiset menettelyt työntekijöitään varten, jotta nämä voivat ilmoittaa kyseisen asetuksen rikkomisesta. Asetuksen 39 artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet muun muassa 32 artiklan noudattamiseksi viimeistään 3 päivänä heinäkuuta 2016.

Ehdotettu pykälä vastaa pääosin luottolaitostoiminnasta annetun lain 7 luvun 6 §:ää, jota sovelletaan luottolaitosten ohella sijoituspalveluyrityksiin. Luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten sisäisen ilmoituskanavan on kuitenkin oltava käytössä kaikkia finanssimarkkinoita koskevien säännösten ja määräysten epäiltyjä rikkomuksia ilmoittamista varten. Vastaava säännös sisältyy myös parhaillaan eduskunnan käsittelyssä olevaan sijoitusrahastolain muutokseen (hallituksen esitys laeiksi sijoitusrahastolain ja Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta (HE 3/2016 vp)).

Ehdotuksen mukaan asetuksen 32 artiklassa tarkoitettuna asianmukaisena menettelynä voidaan pitää edellä mainituissa laeissa jo aiemmin muiden rahoituspalveluita koskevien EU-säännösten perusteella voimaan saatettuja säännöksiä vastaavia menettelyitä.

Ehdotetun pykälän *1 momentin* mukaan vakuutusyhtiöllä on oltava menettely, jota noudattamalla sen palveluksessa olevat voivat ilmoittaa yhtiön sisällä riippumattoman kanavan kautta markkinoiden väärinkäyttöasetuksen epäilystä rikkomisesta. Ilmoitusmenettelyn tulee sisältää asianmukaiset ja riittävät toimenpiteet, joilla suojataan ilmoituksen tekijää ja turvataan ilmoituksen tekijän ja ilmoituksen kohteena olevan henkilötietojen suoja noudattaen henkilötietolakia (523/1999). Ilmoitusmenettelyn tulee lisäksi sisältää ohjeet, joilla turvataan luottamuksellisuuden säilyminen suhteessa ilmoituksen tekijään, jollei rikkomuksen selvittämiseksi tai muuten viranomaisen oikeudesta tietojen saamiseen laissa toisin säädetä.

Säännös velvoittaisi ilmoituskanavan olemaan avoin ainoastaan vakuutusyhtiön palveluksessa olevalle henkilöstölle, mutta vakuutusyhtiö voisi tarjota sen myös muiden tahojen, kuten esimerkiksi vakuutusyhtiön ulkoisten sidosryhmien käyttöön. Ilmoitukset tulisi voida tehdä erityisen riippumat-

toman kanavan kautta. Ilmoitusten vastaanottajatahoina voisi siten olla epäilystä ja ilmoituksen kohteena olevasta henkilöstä riippuen esimerkiksi esimies, sisäinen tarkastus, säännösten noudattamisen valvontatoiminnosta vastaava henkilö, lakiasiainosasto, toimiva johto tai hallituksen tarkastusvaliokunta. Vastaanottajia voisi olla asioiden riippumattoman tutkinnan ja järjestelmän joustavuuden varmistamiseksi vaihtoehtoisesti useampia. Säännöksessä ei yksilöitäisi tai rajoitettaisi ilmoitusten teossa käytettäviä raportointikanavia.

Järjestelmän toimivuus edellyttää, että menettelytavoista on selkeät ohjeet ja että järjestelmä on helposti käytettävä. Vakuutusyhtiön ohjeissa voidaan käsitellä muun muassa ilmoittajan ja ilmoituksen kohteena olevan henkilön oikeuksia ja velvollisuuksia, ilmoitusten sisältöä, ilmoitusten käsittelyssä ja tutkinnassa noudatettavia menettelyjä ja mahdollisia muita toimenpiteitä. Vakuutusyhtiön on myös varmistettava rikkomusepäilyistä ilmoittavien henkilöiden suojeleminen ja taattava se, että he eivät ilmoitusten vuoksi joudu syrjinnän tai muun epäasiallisen toiminnan kohteeksi. Työntekijöiden asianmukaiseen suojelemaan kustotoimilta, syrjinnältä ja muun tyyppiseltä epäoikeudenmukaiselta kohtelulta voisivat tulla sovellettavaksi työsopimuslain säännökset.

Säännöksen tarkoitus on, että ilmoituksen tekijän ja sen kohteena olevan henkilön henkilötiedot ovat salassa pidettäviä. Säännös ei edellyttäisi, että ilmoitus on voitava tehdä nimettömästi. Pääsy ilmoituksen tekijän ja ilmoituksen kohteena olevan henkilön henkilöllisyyttä sekä ilmoituksen sisältöä koskeviin tietoihin olisi rajattava niihin henkilöihin, joille kyseinen tieto on välttämätöntä asian selvittämiseksi. Vakuutusyhtiötä ja sen toiminnassa mukana olevia henkilöitä koskevan salassapitovelvollisuuden estämättä, tietojen ilmaiseminen voisi olla mahdollista myös esimerkiksi asian myöhemmässä viranomaistutkinnassa ja oikeuskäsittelyn yhteydessä.

Järjestelmän ylläpito asettaisi vakuutusyhtiölle velvollisuuden noudattaa henkilötietojen käsittelyssä myös henkilötietolakia (523/1999). Vakuutusyhtiö olisi henkilötietolaisa tarkoitettu rekisterinpitäjä. Rekisteriin talletettaisiin vakuutusyhtiön palveluksessa olevien tai muiden henkilöiden ilmoittamia tietoja epäillyistä rikkomuksista liittyen markkinoiden väärinkäyttöasetusta koskeviin säännöksiin. Kyseisiä tietoja voitaisiin käyttää vakuutusyhtiön suorittamiin sisäisiin selvityksiin mahdollisista väärinkäytöksistä. Tarvittaessa kyseisiä tietoja voitaisiin hyödyntää myös luovuttamalla niitä viranomaisille, kuten Finanssivalvonnalle tai poliisille, niiden laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi. Henkilötietolain mukaisesti rekisteriin talletettaisiin vain väärinkäytösepäilyjen selvittämiseksi tarpeellista tietoa. Tietojen oikeellisuus olisi pyrittävä varmistamaan tietoja käytettäessä.

Ilmoituksen tekijällä ei tarvitsisi olla erityistä näyttöä rikkomusepäilyn tueksi, vaan perusteltu epäily riittäisi. Sen sijaan vahingoittamistarkoituksessa tehtyihin selkeästi perusteettomiin ilmoituksiin työnantaja voisi puuttua esimerkiksi työturvallisuuslain 18 §:n ja 28 §:n tarkoittamana häirintänä ja epäasiallisena kohteluna työpaikalla. Ääritapauksissa sovellettavaksi voisi tulla myös esimerkiksi rikoslain 24 luvun 9 §:n säännös kunnianloukkauksesta. Tällaisissa tapauksissa raportoijan henkilöllisyys voitaisiin myös tarvittaessa selvittää, jos vakuutusyhtiöllä on käytössä anonyymi ilmoitusjärjestelmä.

Säännöksessä ei asetettaisi työnantajalle erityistä velvollisuutta raportoida epäillyistä tai havaituista sääntörikkomuksista toimivaltaiselle valvontaviranomaiselle. Finanssivalvonnan valvottavilla voi kuitenkin olla muista lain säännöksistä johtuvia velvollisuuksia kyseisten rikkomusten raportointia varten Finanssivalvonnalle.

Ehdotetun 2 momentin mukaan vakuutusyhtiön on säilytettävä 1 momentissa tarkoitettua ilmoitusta koskevat tarpeelliset tiedot. Tiedot on poistettava viiden vuoden kuluttua ilmoituksen tekemisestä,

jollei tietojen edelleen säilyttäminen ole tarpeen rikostutkinnan, vireillä olevan oikeudenkäynnin, viranomaistutkinnan taikka ilmoituksen tekijän tai ilmoituksen kohteena olevan henkilön oikeuksien turvaamiseksi. Tietojen edelleen säilyttämisen tarpeellisuus on tutkittava viimeistään kolmen vuoden kuluttua edellisestä tarkistamisesta. Tarkistamisesta on tehtävä merkintä. Vääriksi tai tarpeettomiksi osoittautuneet tiedot olisi kuitenkin henkilötietolain mukaisesti poistettava rekisteristä mahdollisimman nopeasti. Ehdotettu säännös olisi samankaltainen, kuin rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä ja selvittämisestä annetun lain 23 §:n 4 momentti tietojen säilyttämisestä. Ehdotetun 3 momentin mukaan 1 momentissa tarkoitettujen ilmoituksen kohteena olevalla rekisteröidyllä ei ole tarkastusoikeutta 1 ja 2 momentissa tarkoitettuihin tietoihin. Tietosuoja-valtuutettu voi rekisteröidyn pyynnöstä tarkastaa tietojen lainmukaisuuden. Tarkastusoikeus voisi henkilötietolain 27 §:ssä tarkoitettulla tavalla haitata rikosten ehkäisemistä tai selvittämistä. Rekisteröidyn tarkastusoikeus voisi kuitenkin lisäksi haitata rikosoikeudellisiin rangaistuksiin rinnastettavien finanssi-markkinoita koskevien väärinkäytösten ehkäisemistä tai selvittämistä. Tästä syystä pelkkää henkilötietolain 27 §:ssä määriteltyä yleistä tarkastusoikeuden rajoitusta ei voida pitää riittävänä.

21 §. Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuudet. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 6 kohta, jonka mukaan Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä 17 a §:ssä tarkoitettujen ilmoitusten tekemisestä ja niiden käsittelystä vakuutusyhtiössä.

1.6. Laki vakuutusedustuksesta

7 luku

Muu valvonta ja vahingonkorvausvastuu

36 §. Rikkomuksista ilmoittaminen. Lakiin ehdotetaan lisättävän pykälä rikkomuksista ilmoittamisesta. Pykälä vastaa sisällöltään, mitä edellä on todettu vakuutusyhtiölain 6 luvun uuden 17 a §:n ja 21 §:n uuden 6 kohdan osalta.

Vakuutusedustusta harjoittavien oikeushenkilöiden osalta huomiota on kiinnitettävä lisäksi niiden toimialan erityispiirteisiin. Pykälässä tarkoitettu velvollisuus luoda ilmoitusjärjestelmä on liitetty markkinoiden väärinkäyttöasetuksen piiriin kuuluviin toimintoihin, erityisesti asetuksen soveltamisalalla kuuluvilla rahoitusvälineillä tapahtuvaan kaupankäyntiin, jossa voi olla kyse sisäpiirikaupoista, sisäpiiritiedon laittomasta ilmaisemisesta tai markkinoiden manipuloinnista. Jos vakuutusedustajan toimintaan ei liity markkinoiden väärinkäyttöasetuksessa säädettyjä toimintoja, Vakuutusedustusta harjoittavalla oikeushenkilöllä ei ole velvollisuutta luoda ilmoitusjärjestelmää.

2 Voimaantulo

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun ne on hyväksytty ja vahvistettu. Asetuksen ja direktiivin edellyttämät kansalliset säännökset ja määräykset on saatettava voimaan viimeistään 3 päivänä heinäkuuta 2016.

3 Suhde perustuslakiin ja säätämjärjestys

Finanssivalvonnan toimivaltuudet

Lakiehdotuksiin sisältyvät Finanssivalvonnalle annettavat toimi- ja seuraamusvaltuudet eivät ole sisällöltään tai luonteeltaan merkittävästi uudentyypisiä. Finanssivalvonnan ja sitä edeltävän Rahoitustarkastuksen toimivaltuudet on säädetty perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella (esimerkiksi PeVL 67/2002 vp, PeVL 4/2005 vp ja PeVL 28/2008 vp).

Esityksen 2. lakiehdotuksen 28 §:n 5 momentin mukaan Finanssivalvonnalla on oikeus pysyvästi kieltää henkilöä toimimasta sijoituspalvelulaissa tarkoitettussa sijoituspalvelu yrityksessä johtoon kuuluvassa tehtävässä, jos tämä on toistuvasti rikkonut asetuksen 14 tai 15 artiklassa tarkoitettuja säännöksiä tai kieltoja sisäpiirikaupoista, sisäpiirintiedon laittomasta ilmaisemisesta tai markkinoiden manipuloinnista.

Ehdotettu toimivaltuus vastaa Finanssivalvonnalla jo nykyisin lain 28 §:n 3 ja 4 momentissa olevia valtuuksia määrätä pysyvä toimintakielto. Kielto voi koskea vain laissa nimenomaisesti määritellyissä sijoituspalveluyritysten johtotehtävissä toimimista ja se voidaan määrätä vain momentissa tarkoitettujen säännösten toistuvasta rikkomisesta.

Esityksen 2. lakiehdotuksen 37 [b] §:n mukaan Finanssivalvonta voi määrääjäksi, enintään viideksi vuodeksi, kieltää luonnollista henkilöä käymästä kauppaa rahoitusvälineillä omaan tai määräysvalta tyhtiönsä lukuun, jos tämä laiminlyö tai rikkoo markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 14-15 artiklan, 16 artiklan 1-2 kohdan, 17 artiklan 1, 2, 4, 5 tai 8 kohdan, 18 artiklan 1-6 kohdan, 19 artiklan 1-3 kohdan, 5-7 kohdan tai 11 kohdan taikka 20 artiklan 1 kohdan säännöksiä. Ehdotettu toimivaltuus on uusi.

Ehdotetut toimivaltuudet ovat merkityksellisiä perustuslain 18 §:n 1 momentin mukaisen elinkeinon ja ammatin harjoittamisen vapauden kannalta. Perustusvaliokunta ei ole pitänyt tällaisia valtuuksia valtiosäännön kannalta ongelmallisina (esimerkiksi PeVL 28/2008 vp ja PeVL 67/2002 vp). Esityksen 2. lakiehdotuksen 37 [b] §:n mukainen Finanssivalvonnalle ehdotettu uusi valtuus kaupankäyntikiellon määräämiseksi on ajallisesti rajattu. Kielto voi myös koskea vain sijoituspalvelulain 1 luvun 10 §:ssä määritellyillä rahoitusvälineillä tapahtuvaa kaupankäyntiä. Lisäksi kielto voi koskea vain henkilön omaan tai määräysvalta tyhtiönsä lukuun käytävää kauppaa. Kielto voidaan määrätä vain säännöksessä täsmällisesti yksilöityjen tekojen ja laiminlyöntien osalta. Kyseisiin tekoihin ja laiminlyönteihin voivat syyllistyä vain ne henkilöt, joita kyseiset MAR:n velvollisuudet koskevat. Kyseisistä säännöksistä ainoastaan MAR:n 14 ja 15 artiklan säännökset sisäpiirikaupoista, sisäpiirintiedon laittomasta ilmaisemisesta sekä markkinoiden manipuloinnista kohdistuvat lähikohtaisesti kaikkiin finanssimarkkinoilla toimiviin luonnollisiin henkilöihin. Käytännössä kyseisten säännösten ja kieltojen vastaiseen menettelyyn voivat tyypillisemmin syyllistyä kuitenkin vain ne henkilöt, joilla asemansa tai tehtäviensä vuoksi on hallussaan sisäpiirintietoa tai jotka osallistuvat aktiivisemmin säännöksessä tarkoitetuilla rahoitusvälineillä tapahtuvaan kaupankäyntiin. Kyseisten MAR 14 ja 15 artiklassa säädettyjen kieltojen vastaista menettelyä voidaan myös pitää moitittavimpina markkinoiden väärinkäytöksiä. Asetus myös edellyttää, että kyseinen kielto voidaan määrätä kaikille niille henkilöille, jotka ovat vastuussa asetuksen 14 ja 15 artiklassa tarkoitettujen säännösten rikkomisesta. Määräaikaista kaupankäyntikieltoa ei toisaalta voida pitää myöskään yksilön perusoikeuksiin voimakkaammin puuttuvana toimenpiteenä, kuin laissa jo nykyisin olevia Finanssivalvonnan valtuuksia määrätä pysyvä toimintakielto sijoituspalvelu yrityksen johtotehtävissä toimimiselle.

Ehdotettujen säännösten tarkoitus on suojata markkinoilla toimivien sijoittajien ja muiden markkinaosapuolten etua sekä varallisuus oikeudellisia perusoikeuksia. Säännösten tarkoitus on samalla suojata yleistä luottamusta arvopaperimarkkinoiden tehokkaaseen ja puolueettomaan toimintaan. Säännösten suojelutarkoitus on näin merkityksellistä myös perustuslain 15 §:n 1 momentin mukaisen omaisuuden suojan turvaamisen kannalta. Ehdotettujen säännösten perusoikeusrajoitusten hyväksyttävyyttä voidaan perustella myös suomalaisten arvopaperimarkkinoiden toimivuuden turvaamiseen liittyvillä yhteiskunnallisilla syillä.

Perustuslain 18 §:ssä tarkoitetun perusoikeuden rajoitukselle on siten laissa hyväksyttävät perusteet

Hallinnollisen seuraamuksen yleisistä perusteista on säädettävä perustuslain 2 §:n 3 momentin edellyttämällä tavalla lailla, koska sen määräämiseen sisältyy julkisen vallan käyttöä. Sanktiomuotoisten hallinnollisten seuraamusten maksuvelvollisuuden ja suuruuden perusteista sekä maksuvelvollisen oikeusturvasta samoin kuin täytäntöönpanon perusteista tulee säätää lailla (esimerkiksi PeVL 55/2005 vp ja PeVL 32/2005 vp). Lakiehdotuksiin sisältyvät säännökset hallinnollisesta seuraamusmaksusta vastaavat myös luonteeltaan ja sisällöltään voimassa olevaan lainsäädäntöön jo sisältyviä säännöksiä, jotka on säädetty perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella (esimerkiksi PeVL 55/2005 vp ja 32/2005 vp, PeVL 17/2012 vp).

Hallitus katsoo, että ehdotetut lait voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

*Lakiehdotukset***1. Laki arvopaperimarkkinalain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan arvopaperimarkkinalain (746/2012) 1 luvun 5 §:n 1 momentin 8 kohta, 6 luku, 13 ja 14 luku, 15 luvun 1 §:n 2 momentti ja 16 luvun 3 §

muutetaan 1 luvun 5 §:n 1 momentin 3 kohta, 10 luvun 2 §, 5 §:n 1 momentti ja 7 §:n 1 momentti, 11 luvun 5 §:n 2 momentin 3 kohta, 12 luku, 15 luvun 1 §:n 3 momentti ja 2 §:n 1 momentti, 16 luvun 1 § ja 18 luvun 2 ja 3 §

sellaisina kuin niistä ovat X § laissa xxx/xxxx, sekä

lisätään 15 luvun 2 §:ään uusi 3 ja 4 momentti, 17 luvun 2 §:ään uusi 2 momentti sellaisena kuin se on laissa xxxx/xxxx, seuraavasti:

5 §

Tässä laissa tarkoitetaan:

3) *markkinoiden väärinkäyttöasetuksella* Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 596/2014, markkinoiden väärinkäytöstä (markkinoiden väärinkäyttöasetus) sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/6/EY ja komission direktiivien 2003/124/EY, 2003/125/EY ja 2004/72/EY kumoamisesta;

10 luku Säänneltyjen tietojen julkistaminen ja saatavilla pito

2 §

Säännellyt tiedot

Säännellyillä tiedoilla tarkoitetaan tässä laissa liikkeeseenlaskijan julkistettaviksi 7–9 ja 11 luvussa säädettyjä tietoja sekä markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 17 artiklan 1 kohdassa säädettyjä tietoja.

5 §

Säänneltyjen tietojen saatavilla pito internetsivuilla

Liikkeeseenlaskijan on pidettävä 7–9 ja 11 luvussa tarkoitetut säännellyt tiedot sekä tieto liikkeeseenlaskijan 7 luvun 3 §:n 3 momentissa ja 3 a §:n 3 momentissa tarkoitetusta kotivaltiovalinnasta yleisön saatavilla internetsivuillaan vähintään viiden vuoden ajan.

7 §

Finanssivalvonnan ilmoitukset ja toimenpiteet rikkomusten johdosta Euroopan talousalueella

Finanssivalvonnan on ilmoitettava asianomaiselle toimivaltaiselle viranomaiselle ja Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaiselle, jos Finanssivalvonta havaitsee vastaanottavan ETA-valtion toimi-

valtaisena viranomaisena, että osakkeiden tai muiden rahoitusvälineiden liikkeeseenlaskija, omistaja tai haltija tai se, joka on velvollinen ilmoittamaan omistus- ja ääniosuutensa 9 luvun mukaisesti, rikkoo 7–10 luvun säännöksiä tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä tai 7–10 lukua koskevia Euroopan unionin säädöksiä.

11 luku Julkinen ostotarjous ja tarjousvelvollisuus

5 §

Yksissä tuumin toimivat henkilöt

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja yksissä tuumin toimivia henkilöitä ovat ainakin:

3) osakkeenomistaja ja häneen markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 3 artiklan 1 kohdan 26 alakohdan a-c luetelmakohdassa tarkoitettussa suhteessa olevat.

V OSA MARKKINOIDEN VÄÄRINKÄYTTÖ

12 luku

Yleiset säännökset

1 §

Markkinoiden väärinkäyttöasetus

Sisäpiirintiedosta, sisäpiirikaupoista, sisäpiirintiedon laittomasta ilmaisemisesta, markkinoiden manipuloinnista ja niitä koskevista poikkeuksista sekä julkistamisvaatimuksista säädetään markkinoiden väärinkäyttöasetuksessa.

2 §

Selvitys tiedon julkistamisen lykkäämisen edellytyksistä

Liikkeeseenlaskijan on toimitettava Finanssivalvonnalle sen pyynnöstä markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 17 artiklan 4 kohdan 3 alakohdassa tarkoitettu selvitys tiedon julkistamisen lykkäämisen edellytyksistä.

3 §

Kaupparaportointi

Suomalaisen sijoituspalvelun tarjoajan ja ulkomaisen sijoituspalvelun tarjoajan Suomessa sijaitsevan sivuliikkeen on raportoitava Finanssivalvonnalle kaikki säännellyllä markkinalla tai Suomessa monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä kaupankäynnin kohteina olevilla rahoitusvälineillä sekä rahoitusvälineillä, joiden arvo riippuu tällaisesta rahoitusvälineestä, toteuttamansa liiketoimet viipymättä ja viimeistään seuraavana pankkipäivänä riippumatta siitä, missä liiketoimi toteutettiin.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske suomalaisen sijoituspalvelun tarjoajan ulkomailla sijaitsevan sivuliikkeen toteuttamia liiketoimia.

Liiketoimet voi raportoida Finanssivalvonnalle:

- 1) sijoituspalvelun tarjoaja;
- 2) sijoituspalvelun tarjoajan puolesta toimiva kolmas taho;
- 3) sijoituspalvelun tarjoajan sijasta pörssi tai monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjä tai niitä muussa ETA-valtiossa vastaava kaupankäynnin järjestäjä, jonka järjestämässä kaupankäynnissä liiketoimi toteutettiin; tai
- 4) sijoituspalvelun tarjoajan sijasta muu kauppohenkilöstön täsmäytys- tai ilmoitusjärjestelmän ylläpitäjä, jonka Finanssivalvonta on erikseen hyväksynyt.

Rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin täytäntöönpanoasetuksessa säädetään tarkemmin raportoitavista liiketoimista, raportin tietosisällöstä ja raportointijärjestelmille asetettavista vaatimuksista sekä edellytyksistä, joilla Finanssivalvonnan on hyväksyttävä 3 momentin 4 kohdassa tarkoitetun järjestelmän ylläpitäjä.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun sijoituspalvelun tarjoajan, joka välittää 1 momentissa tarkoitettua rahoitusvälinettä koskevan toimeksiannon muulle sijoituspalvelun tarjoajalle toteuttamista varten, on raportoitava Finanssivalvonnalle viipymättä ja viimeistään seuraavana pankkipäivänä tieto liiketoimen toteutumisesta ja siitä, kenen lukuun liiketoimi on tehty, jollei liiketoimen toteuttanut sijoituspalvelun tarjoaja ole raportoinut näitä tietoja asianmukaisesti. Tässä momentissa säädettyyn raportointivelvollisuuteen sovelletaan, mitä 2 ja 3 momentissa säädetään.

Finanssivalvonnan velvollisuudesta toimittaa raportointitietoja edelleen ETA-valtioiden toimivaltaisille viranomaisille säädetään rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin täytäntöönpanoasetuksessa.

4 §

Rikkomuksista ilmoittaminen

Liikkeeseenlaskijalla on oltava menettely, jota noudattamalla liikkeeseenlaskijan palveluksessa olevat voivat ilmoittaa liikkeeseenlaskijan sisällä riippumattoman kanavan kautta finanssimarkkinoita koskevien säännösten ja määräysten epäillystä rikkomisesta. Ilmoitusmenettelyn tulee sisältää toimenpiteet, joilla suojataan ilmoituksen tekijää ja turvataan ilmoituksen tekijän ja ilmoituksen kohteena olevan henkilötietojen suoja noudattaen henkilötietolakia (523/1999). Ilmoitusmenettelyn tulee lisäksi sisältää ohjeet, joilla turvataan luottamuksellisuuden säilyminen suhteessa ilmoituksen tekijään, jollei rikkomuksen selvittämiseksi tai muuten viranomaisen oikeudesta tietojen saamiseen laissa toisin säädetä.

Liikkeeseenlaskijan on säilytettävä 1 momentissa tarkoitettua ilmoitusta koskevat tarpeelliset tiedot. Tiedot on poistettava viiden vuoden kuluttua ilmoituksen tekemisestä, jollei tietojen edelleen säilyttäminen ole tarpeen rikostutkimuksen, vireillä olevan oikeudenkäynnin, viranomaistutkimuksen taikka ilmoituksen tekijän tai ilmoituksen kohteena olevan henkilön oikeuksien turvaamiseksi. Tietojen edelleen säilyttämisen tarpeellisuus on tutkittava viimeistään kolmen vuoden kuluttua edellisestä tarkistamisesta. Tarkistamisesta on tehtävä merkintä.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen kohteena olevalla rekisteröidyllä ei ole tarkastusoikeutta 1 ja 2 momentissa tarkoitettuihin tietoihin. Tietosuojavaltuutettu voi rekisteröidyn pyynnöstä tarkastaa tietojen lainmukaisuuden.

5 §

Vastuun rajoitus tietojen antamisesta Finanssivalvonnalle

Henkilö, joka asettaa Finanssivalvonnan saataville tietoja markkinoiden väärinkäyttöasetuksen mukaisesti, ei riko sopimukseen, lakiin, asetukseen tai määräykseen perustuvaa tietojen ilmaisemista koskevaa rajoitusta, eikä ilmoituksen tekevää henkilöä aseteta vastuuvollisuuden ilmoituksen osalta.

6 §

Finanssivalvonnan määräystenantovaltuus

Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin täytäntöönpanoasetuksen sallimissa rajoissa 3 §:n 1 momentissa tarkoitetun kauppaportin tietosisällöstä sekä tehokkaan valvonnan turvaamiseksi 3 §:n 5 momentissa tarkoitetun kauppaportin tietosisällöstä. Lisäksi Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä 3 §:ssä tarkoitetun kauppaportin toimitustavasta ja esitysmuodosta sekä 4 §:n 1 momentissa tarkoitettujen ilmoitusten tekemisestä ja niiden käsittelystä liikkeeseenlaskijassa.

15 luku

Hallinnolliset seuraamukset

1 §

Rikemaksu

Finanssivalvonnasta annetun lain 38 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja säännöksiä ovat tämän pykälän 1 momentissa säädetyn lisäksi 1 momentin 1–4 kohdassa tarkoitettuja säännöksiä koskevat tarkemmat säännökset ja määräykset.

2 §

Seuraamusmaksu

Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:n 1 momentissa tarkoitettuja säännöksiä, joiden laiminlyönnistä tai rikkomisesta määrätään seuraamusmaksu, ovat:

3) 7 luvun 7 ja 16 §:n sekä 10 luvun 3 §:n 1 momentin ja 4 §:n säännökset tietojen julkistamisesta sekä 8 luvun 6 b §:n säännös joukkovelkakirjalainan haltijoiden yhdenvertaisesta kohtelusta;

5) 12 luvun 4 §:n säännökset rikkomuksista ilmoittamisesta

Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:n 1 momentissa tarkoitettuja säännöksiä ovat tämän pykälän 1 ja 2 momentissa säädetyn lisäksi seuraavien markkinoiden väärinkäyttöasetuksen säännösten rikkomisen tai laiminlyönnin:

- 1) 14 ja 15 artiklan säännös sisäpiirikauppoja ja sisäpiirintiedon laitonta ilmaisemista sekä markkinoiden manipulointia koskevasta kiellostä;
- 2) 16 artiklan 1-2 kohdan ja 17 artiklan 1-2, 4-5 ja 8 kohdan säännös markkinoiden väärinkäytön estämisestä ja havaitsemisesta sekä sisäpiirintiedon julkistamisesta;
- 3) 18 artiklan 1-6 kohdan, 19 artiklan 1-3, 6-7 ja 11 kohdan sekä 20 artiklan 1 kohdan säännös sisäpiirilueteloista, johtohenkilöiden liiketoimista sekä sijoitussuosituksista ja tilastoista.

Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:n 1 momentissa tarkoitettuja säännöksiä, joiden laiminlyönnistä tai rikkomisesta määrätään seuraamusmaksu, ovat lisäksi tämän pykälän 1-3 momentissa tarkoitettuja säännöksiä koskevat tarkemmat säännökset ja määräykset sekä esitedirektiivin, avoimuusdirektiivin ja markkinoiden väärinkäyttöasetuksen perusteella annettujen komission asetusten ja päätösten säännökset.

16 luku

Vahingonkorvaus

1 §

Korvausvastuun peruste

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta aiheuttaa toiselle vahinkoa tämän lain, sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten, markkinoiden väärinkäyttöasetuksen taikka markkinoiden väärinkäyttöasetuksen, avoimuusdirektiivin tai esitedirektiivin nojalla annettujen Euroopan komission asetusten tai päätösten vastaisella menettelyllä, on velvollinen korvaamaan aiheuttamansa vahingon.

17 luku

Valvontavaltuudet

2 §

Kielto- ja oikaisupäätös

Finanssivalvonta voi kieltää sitä, joka toimii markkinoiden väärinkäyttöasetuksen vastaisesti, jatkamasta tai uudistamista markkinoiden väärinkäyttöasetuksen vastaista menettelyä. Finanssivalvonta voi samalla velvoittaa menettelyn muutettavaksi tai oikaistavaksi, jos sitä on pidettävä tarpeellisenä sijoittajien oikean ja riittävän tiedon saamiseksi.

18 luku

Muutoksenhaku ja rangaistukset

2 §

Sisäpiirintiedon väärinkäyttö, sisäpiirintiedon ilmaiseminen, markkinoiden manipulointi ja arvopaperimarkkinoita koskeva tiedottamisrikos

Rangaistus tahallisesta tai törkeästä huolimattomuudesta tapahtuvasta sisäpiirintiedon väärinkäytöstä säädetään rikoslain 51 luvun 1 ja 2 §:ssä.

Rangaistus sisäpiirintiedon ilmaisemisesta säädetään rikoslain 51 luvun 2 a §:ssä.

Rangaistus markkinoiden manipuloinnista säädetään rikoslain 51 luvun 3 ja 4 §:ssä.

Rangaistus arvopaperimarkkinoita koskevasta tiedottamisrikoksesta säädetään rikoslain 51 luvun 5 ja 5 a §:ssä.

3 §

Salassapitovelvollisuuden rikkominen

Rangaistus 12 luvun 4 §:ssä ja 11 luvun 29 §:ssä säädetyn salassapitovelvollisuuden rikkomisesta tuomitaan rikoslain 38 luvun 1 tai 2 §:n mukaan, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

—
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tekoon ja laiminlyöntiin, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

—

2. Laki Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan Finanssivalvonnasta annetun lain (878/20008) 51 §,

muutetaan 6 luvun otsikko, 71 §:n 1 momentin 2 kohta

sellaisina kuin niistä ovat X § laissa xxx/xxxx, sekä

lisätään 21 §:ään uusi 3 momentti, uusi 25 a § ja 25 b §, 28 §:ään uusi 5 momentti, uusi 35 a § ja 37 b §, 41 a §:ään uusi 5-8 momentti ja uusi 50 [h] § seuraavasti:

21 §

Markkinoiden väärinkäyttöön liittyvä erityinen tietojensaantioikeus

Finanssivalvonnalla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada vakimuotoisia tietoja hyödykejohdannaisiin liittyvillä spot-markkinoilla toimivilta markkinaosapuolilta, raporteja liiketoimista sekä päästä suoraan kaupankävijöiden järjestelmiin.

25a §

Rangaistus väärän tiedon antamisesta

Rangaistuksesta väärän todistuksen antamisesta viranomaiselle säädetään rikoslain (39/1889) 16 luvun 8 §:ssä.

25 b §

Poliisin antama virka-apu

Poliisin velvollisuudesta antaa virka-apua säädetään poliisilain (872/2011) 9 luvun 1 §:ssä.

28 §

Johdon toiminnan rajoittaminen

Finanssivalvonta voi pysyvästi kieltää henkilöä toimimasta sijoituspalvelulaissa tarkoitettu sijoituspalveluyrityksessä johtoon kuuluvassa tehtävässä, jos tämä on toistuvasti rikkonut markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 14 tai 15 artiklan säännöksiä.

35 a §

Turvaamistoimen hakeminen

Finanssivalvonnalla on oikeus hakea käräjäoikeudelta seuraamusmaksun, rikemaksun tai uhkasakon maksamisen turvaamiseksi omaisuutta asetettavaksi takavarikkoon, josta säädetään oikeudenkäymiskaaren 7 luvussa. Finanssivalvontaa ei kuitenkaan määrätä asettamaan ulosottokaaren (705/2007) 8 luvun 2 §:ssä tarkoitettua vakuutta.

37 [b] §

Määräaikainen kaupankäyntikielto

Finanssivalvonta voi määrääjäksi, enintään viideksi vuodeksi, kieltää luonnollista henkilöä käymästä kauppaa rahoitusvälineillä omaan tai määräysvaltauyhteisönsä lukuun, jos tämä laiminlyö tai rikko markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 14-15 artiklan säännöksiä sisäpiirikaupoista, sisäpiirintiedon laitonta ilmaisemista koskevasta kiellosta tai markkinoiden manipulointia koskevasta kiellosta,

16 artiklan 1-2 kohdan säännöksiä markkinoiden väärinkäytön estämisestä ja havaitsemisesta, 17 artiklan 1, 2, 4, 5 tai 8 kohdan säännöksiä sisäpiirintiedon julkistamisesta, 18 artiklan 1-6 kohdan säännöksiä sisäpiiriluetteloista, 19 artiklan 1-3 kohdan, 5-7 kohdan tai 11 kohdan säännöksiä johtohenkilöiden liiketoimista taikka 20 artiklan 1 kohdan säännöksiä sijoitussuosituksista.

41 a §

Seuraamusmaksun enimmäismäärä eräissä tapauksissa

 Jos seuraamusmaksu koskee arvopaperimarkkinalain 15 luvun 2 §:n 3 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen säännösten rikkomista, oikeushenkilölle määrättävä seuraamusmaksu saa olla, sen mukaan, kumpi on suurempi, enintään joko 15 prosenttia oikeushenkilön tekoa tai laiminlyöntiä edeltävän vuoden liikevaihdosta tai enintään 15 miljoonaa euroa, sekä luonnolliselle henkilölle määrättävä seuraamusmaksu enintään viisi miljoonaa euroa.

Jos seuraamusmaksu koskee arvopaperimarkkinalain 15 luvun 2 §:n 3 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen säännösten rikkomista, oikeushenkilölle määrättävä seuraamusmaksu saa olla, sen mukaan, kumpi on suurempi, enintään joko kaksi prosenttia oikeushenkilön tekoa tai laiminlyöntiä edeltävän vuoden liikevaihdosta tai enintään 2 500 000 euroa, sekä luonnolliselle henkilölle määrättävä seuraamusmaksu enintään miljoonaa euroa.

Jos seuraamusmaksu koskee arvopaperimarkkinalain 15 luvun 2 §:n 3 momentin 3 kohdassa tarkoitettujen säännösten rikkomista, oikeushenkilölle määrättävä seuraamusmaksu saa olla enintään miljoona euroa ja luonnolliselle henkilölle määrättävä seuraamusmaksu enintään 500 000 euroa.

Edellä 5-7 momentissa säädetyn estämättä seuraamusmaksu saa kuitenkin olla enintään kolme kertaa suurempi kuin teolla tai laiminlyönnillä saatu hyöty, jos hyöty on määritettävissä.

6 luku

Ulkomaisten valvottavien ja niiden Suomessa olevien sivuliikkeiden valvonta ja yhteistyö ulkomaan valvontaviranomaisten kanssa sekä EU-asetusten valvonta

50 [h] §

Toiminta markkinoiden väärinkäyttöasetuksessa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena

Finanssivalvonta toimii markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 22 artiklassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena.

71 §

Oikeus ja velvollisuus luovuttaa tietoja

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään, Finanssivalvonnalla on oikeus luovuttaa salassapitosäännösten estämättä tietoja:

2) Suomen tai muun ETA-valtion syyttäjä- ja esitutkintaviranomaiselle rikoksen estämiseksi ja selvittämiseksi sekä liiketoimintakiellosta annetun lain (1059/1985) mukaisen liiketoimintakiellon määrittämiseksi.

 Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3. Laki rikoslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikoslain 51 luvun (39/1889) 1 §, 3 §, 4 §, 6 § ja 7 §,
 sellaisina kuin niistä ovat § laissa xxx/xxxx, sekä
lisätään uusi 2 a §, uusi 5 a §, uusi 6 a §, seuraavasti:

51 luku

Arvopaperimarkkinarikoksista

1 §

Sisäpiirintiedon väärinkäyttö

Joka tahallaan
 tai törkeästi huolimattomuudesta käyttää rahoitusvälineeseen liittyvää sisäpiirintietoa
 hyväksi

- 1) luovuttamalla tai hankkimalla rahoitusvälineen omaan
 tai toisen lukuun tai taikka peruuttamalla tai muuttamalla toimeksiantoa tai
- 2) neuvomalla suoraan tai välillisesti toista rahoitusvälineen
 hankinnassa tai luovutuksessa taikka toimeksiannon peruuttamisessa tai muuttamisessa, taikka
 on tuomittava sisäpiirintiedon väärinkäytöstä sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Sisäpiirintiedon väärinkäytöstä tuomitaan myös henkilö, joka käyttää hyväksi 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua neuvoa 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla.

Tahallisen rikoksen yritys on rangaistava.

2 a §

Sisäpiirintiedon ilmaiseminen

Joka oikeudettomasti ilmaisee sisäpiirintiedon tai 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun neuvon,
 on tuomittava sisäpiirintiedon ilmaisemisesta sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

3 §

Markkinoiden manipulointi

Joka manipuloi markkinoita,
 on tuomittava markkinoiden manipuloinnista sakkoon tai vankeuteen
 enintään kahdeksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

4 §

Törkeä markkinoiden manipulointi

Jos markkinoiden manipuloinnissa

- 1) aiheutetaan laajamittaista taloudellista vahinkoa tai
- 2) rikos on omiaan huomattavasti heikentämään luottamusta arvopaperimarkkinoiden

toimintaan

ja markkinoiden manipulointi on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksentehtävä on tuomittava törkeästä markkinoiden manipuloinnista vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään neljäksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

5 a §

Törkeä arvopaperimarkkinoita koskeva tiedottamisrikos

Jos arvopaperimarkkinoita koskevassa tiedottamisrikoksessa

- 1) aiheutetaan laajamittaista taloudellista vahinkoa,
- 2) tavoitellaan erityisen suurta hyötyä tai
- 3) rikos on omiaan huomattavasti heikentämään luottamusta arvopaperimarkkinoiden toimintaan

ja arvopaperimarkkinoita koskeva tiedottamisrikos on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksentehtävä on tuomittava törkeästä arvopaperimarkkinoita koskevasta tiedottamisrikoksesta vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään neljäksi vuodeksi.

6 §

Määritelmät

Tässä luvussa tarkoitetaan

- 1) Arvopaperilla sellaista arvopaperia, johon sovelletaan arvopaperimarkkinalakia;
- 2) Rahoitusvälineellä sijoituspalvelulain (747/2012) 1 luvun 10 §:ssä tarkoitettua rahoitusvälinettä;
- 3) Sisäpiirintiedolla asetuksen (EU) N:o 596/2014 7 artiklan 1-4 kohdassa tarkoitettua tietoa.
- 4) Markkinoiden manipuloinnilla asetuksen (EU) N:o 596/2014 12 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja toimintoja;
- 5) Säännellyllä markkinalla kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain (748/2012) 1 luvun 2 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettua säänneltyä markkinaa;
- 6) Monenkeskisellä kaupankäyntijärjestelmällä kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 1 luvun 2 §:n 1 momentin 7 kohdassa tarkoitettua monenkeskistä kaupankäyntijärjestelmää;
- 7) Hyödykettä koskevalla spot-sopimuksella asetuksen (EU) N:o 596/2014 3 artiklan 1 kohdan 15 alakohdassa määriteltyä hyödykettä koskevaa spot-sopimusta;
- 8) Takaisinosto-ohjelmalla osakeyhtiölain (624/2006) 15 luvun mukaista kaupankäyntiä omilla osakkeilla;
- 9) Viitearvolla asetuksen (EU) N:o 596/2014 3 artiklan 1 kohdan 29 alakohdassa määriteltyä viitearvoa;
- 10) Hyväksytyllä markkinakäytännöllä markkinakäytäntöä, jonka jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen hyväksyy asetuksen (EU) N:o 596/2014 13 artiklan mukaisesti;
- 11) Vakauttamisella asetuksen (EU) N:o 596/2014 3 artiklan 2 kohdan d alakohdassa määriteltyä vakauttamista;
- 12) Kauppapaikalla kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain (748/2012) 1 luvun 2 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettua säänneltyä markkinaa ja 7 kohdassa tarkoitettua monenkeskistä kaupankäyntijärjestelmää;
- 13) Tukkutason energiatuotteella Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1227/2011 2 artiklan 4 kohdassa määriteltyä tukkutason energiatuotetta;

14) Liikkeeseenlaskijalla asetuksen (EU) N:o 596/2014 3 artiklan 1 kohdan 21 alakohdassa määriteltyä liikkeeseenlaskijaa.

6 a §

Soveltamisala

Tämän luvun 1-4 §:n säännöksiä sovelletaan rahoitusvälineisiin

- 1) jotka on otettu kaupankäynnin kohteeksi säännellyillä markkinoilla tai joiden ottamista kaupankäynnin kohteeksi on haettu;
- 2) joilla käydään kauppaa monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä, jotka on otettu kaupankäynnin kohteeksi tai joiden ottamista kaupankäynnin kohteeksi on haettu.

Tämän luvun 1-4 §:n säännöksiä sovelletaan myös muihin kuin 1 momentissa tarkoitettuihin rahoitusvälineisiin, joiden arvo määräytyy 1 momentissa tarkoitettujen rahoitusvälineiden perusteella tai jotka vaikuttavat 1 momentissa tarkoitettujen rahoitusvälineiden arvoon.

Tämän luvun 3 ja 4 §:n säännöksiä sovelletaan myös

- 1) hyödykettä koskeviin spot-sopimuksiin, jotka eivät ole tukkutason energiatuotteita, kun niitä koskeva toimi vaikuttaa tai todennäköisesti vaikuttaa 1 – 2 momentissa tarkoitettujen rahoitusvälineiden arvoon;
- 2) rahoitusvälineisiin, joita koskeva toimi vaikuttaa tai todennäköisesti vaikuttaa hyödykettä koskevan spot-sopimuksen arvoon tämän arvon ollessa sidoksissa rahoitusvälineiden arvoon;
- 3) viitearvoja koskevan toimintaan.

Tämän luvun 1-4 §:n säännöksiä sovelletaan edellä 1- 3 momentissa tarkoitettuja rahoitusvälineitä koskeviin liiketoimiin, toimeksiantoihin ja toimintaan siitä riippumatta, toteutetaanko kyseinen liiketoimi, toimeksianto tai toiminta kauppapaikalla.

7 §

Rajoitussäännös

Tämän luvun 1-4 §:n säännöksiä ei sovelleta:

- 1) kaupankäyntiin omilla osakkeilla takaisinosto-ohjelmien mukaisesti, kun tällainen kaupankäynti tapahtuu asetuksen (EU) N:o 596/2014 5 artiklan 1, 2 ja 3 kohdan mukaisesti;
- 2) kaupankäyntiin asetuksen (EU) N:o 596/2014 3 artiklan 2 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettuihin arvopapereilla tai liitännäisvälineillä arvopapereiden vakauttamiseksi, kun tällainen kaupankäynti tapahtuu mainitun asetuksen 5 artiklan 4 ja 5 kohdan mukaisesti;
- 3) liiketoimiin, toimeksiantoihin tai toimintaan rahapolitiikan tai julkisen velan hoitamista koskevan politiikan toteuttamiseksi asetuksen (EU) N:o 596/2014 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti, liiketoimiin, toimeksiantoihin tai toimintaan, joka toteutetaan mainitun asetuksen 6 artiklan 2 kohdan mukaisesti, toimiin, jotka toteutetaan osana unionin ilmastopolitiikkaa mainitun asetuksen 6 artiklan 3 kohdan mukaisesti, tai toimiin, jotka toteutetaan osana unionin yhteistä maatalouspolitiikkaa tai unionin yhteistä kalastuspolitiikkaa mainitun asetuksen 6 artiklan 4 kohdan mukaisesti.

Luvun 1 ja 2 §:n säännöksiä sovellettaessa pelkästään sen perusteella, että henkilöllä on tai on ollut hallussaan sisäpiirintietoa, ei ole katsottava, että henkilö on käyttänyt kyseistä tietoa, mikäli toimintaa voidaan pitää asetuksen (EU) N:o 596/2014 9 artiklan mukaisena laillisenä toimintana.

Luvun 2 a §:n säännöstä ei sovelleta, mikäli sisäpiirintiedon ilmaiseminen tapahtuu osana työn, ammatin tai tehtävien tavanomaista suorittamista tai jos ilmaisemista voidaan pitää asetuksen (EU) N:o 596/2014 11 artiklan 1-8 kohdan mukaisena markkinoiden tunnusteluna.

Luvun 3 ja 4 §:n säännöksiä ei sovelleta toimintaan, jota voidaan pitää asetuksen (EU) N:o 596/2014 13 artiklan mukaisena laillisena toimintana ja joka on hyväksytyjen markkinakäytäntöjen mukaista kyseisellä kauppapaikalla.

Rikoslain voimaantulosäännös

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2016.

4. Laki kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain (748/2012) 2 luvun 25 §:n 5 momentti, 26 §:n 3 momentti ja 4 luvun 7 §:n 2 momentti, sekä *lisätään* 1 luvun 4 §:n 1 momenttiin uusi 6 kohta, 2 luvun 18 §:ään uusi 3 momentti, 4 luvun 4 §:ään uusi 5 momentti ja 9 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

1 luku Soveltamisala ja määritelmät

4 §

Euroopan unionin lainsäädäntö

Tässä laissa tarkoitetaan:

6) *markkinoiden väärinkäyttöasetuksella* Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 596/2014, markkinoiden väärinkäytöstä (markkinoiden väärinkäyttöasetus) sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/6/EY ja komission direktiivien 2003/124/EY, 2003/125/EY ja 2004/72/EY kumoamisesta.

2 luku Pörssitoiminta

18 §

Pörssin valvontatehtävä

Markkinoiden väärinkäytön estämisestä ja havaitsemisesta säädetään markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 16 artiklan 1 kohdassa.

25 §

Rahoitusvälineen ottaminen kaupankäynnin kohteeksi säännellylle markkinalle

Pörssin velvollisuudesta tehdä ilmoitus Finanssivalvonnalle rahoitusvälineestä, jonka ottamista kaupankäynnin kohteeksi niiden kauppapaikassa on pyydetty tai joka on otettu kaupankäynnin kohteeksi taikka jolla on käyty kauppaa ensimmäistä kertaa, säädetään markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 4 artiklassa. Jos kaupankäynnin kohteeksi otetaan osake, joka ei ole kaupankäynnin kohteena muulla säännellyllä markkinalla, pörssin on samalla ilmoitettava Finanssivalvonnalle rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin täytäntöönpanoasetuksen 33 artiklan 3 kohdassa edellytetyt arviot kyseisestä osakkeesta.

26 §

Kaupankäynnin lopettaminen

Pörssin on julkistettava välittömästi päätös kaupankäynnin lopettamisesta rahoitusvälineellä. Pörssin velvollisuudesta tehdä ilmoitus Finanssivalvonnalle silloin, kun rahoitusvälineellä ei enää käydä kauppaa tai sitä ei enää oteta kaupankäynnin kohteeksi, säädetään markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 4 artiklassa.

4 luku Monenkeskinen kaupankäyntijärjestelmä

4 §

Rahoitusvälineen ottaminen kaupankäynnin kohteeksi

Monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjän velvollisuudesta tehdä ilmoitus Finanssivalvonnalle rahoitusvälineestä, jonka ottamista kaupankäynnin kohteeksi niiden kauppapaikassa on pyydetty tai joka on otettu kaupankäynnin kohteeksi taikka jolla on käyty kauppaa ensimmäistä kertaa, säädetään markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 4 artiklassa.

7 §

Kaupankäynnin keskeyttäminen ja lopettaminen

Monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjän on julkistettava välittömästi päätös kaupankäynnin keskeyttämisestä tai lopettamisesta rahoitusvälineellä. Lisäksi kaupankäynnin järjestäjän on ilmoitettava kaupankäynnin keskeyttämisestä ja lopettamisesta Finanssivalvonnalle. Monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjän velvollisuudesta tehdä ilmoitus Finanssivalvonnalle silloin, kun rahoitusvälineellä ei enää käydä kauppaa tai sitä ei enää oteta kaupankäynnin kohteeksi, säädetään lisäksi markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 4 artiklassa.

9 §

Kaupankäynnin järjestäjän valvontatehtävät

Markkinoiden väärinkäytön estämisestä ja havaitsemisesta säädetään markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 16 artiklan 1 kohdassa.

—

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2016.

————

5. Laki vakuutusyhtiölain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään vakuutusyhtiölain (521/2008) 6 lukuun uusi 17 a sekä 21 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 303/2015, uusi 6 kohta seuraavasti:

6 luku

17 a §

Rikkomuksista ilmoittaminen

Vakuutusyhtiöllä on oltava menettely, jota noudattamalla sen palveluksessa olevat voivat ilmoittaa yhtiön sisällä riippumattoman kanavan kautta markkinoiden väärinkäytöstä (markkinoiden väärinkäyttöasetus) sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/6/EY ja komission direktiivien 2003/124/EY, 2003/125/EY ja 2004/72/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 596/2014 epäilyistä rikkomisesta. Ilmoitusmenettelyn tulee sisältää asianmukaiset ja riittävät toimenpiteet, joilla suojataan ilmoituksen tekijää ja turvataan ilmoituksen tekijän ja ilmoituksen kohteena olevan henkilötietojen suoja noudattaen henkilötietolakiä (523/1999). Ilmoitusmenettelyn tulee lisäksi sisältää ohjeet, joilla turvataan luottamuksellisuuden säilyminen suhteessa ilmoituksen tekijään, jollei rikkomuksen selvittämiseksi tai muuten viranomaisen oikeudesta tietojen saamiseen laissa toisin säädetä.

Vakuutusyhtiön on säilytettävä 1 momentissa tarkoitettua ilmoitusta koskevat tarpeelliset tiedot. Tiedot on poistettava viiden vuoden kuluttua ilmoituksen tekemisestä, jollei tietojen edelleen säilyttäminen ole tarpeen rikostutkinnan, vireillä olevan oikeudenkäynnin, viranomaistutkinnan taikka ilmoituksen tekijän tai ilmoituksen kohteena olevan henkilön oikeuksien turvaamiseksi. Tietojen edelleen säilyttämisen tarpeellisuus on tutkittava viimeistään kolmen vuoden kuluttua edellisestä tarkistamisesta. Tarkistamisesta on tehtävä merkintä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua ilmoituksen kohteena olevalla rekisteröidyllä ei ole tarkastusoikeutta 1 ja 2 momentissa tarkoitettuihin tietoihin. Tietosuojavaltuutettu voi rekisteröidyn pyynnöstä tarkastaa tietojen lainmukaisuuden.

21 §

Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuudet

Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä:

6) edellä 17 a §:ssä tarkoitettujen ilmoitusten tekemisestä ja niiden käsittelystä vakuutusyhtiössä.

—

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

6. Laki vakuutusedustuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään vakuutusedustuksesta annettuun lakiin (570/2005), siitä lailla 897/2008 kumotun 36 §:n tilalle, 7 lukuun 37 §:n edelle uusi 36 § seuraavasti:

7 luku

Muu valvonta ja vahingonkorvausvastuu

36 §

Rikkomuksista ilmoittaminen

Vakuutusedustusta harjoittavalla oikeushenkilöllä on oltava menettely, jota noudattamalla sen palveluksessa olevat voivat ilmoittaa oikeushenkilön sisällä riippumattoman kanavan kautta markkinoiden väärinkäytöstä (markkinoiden väärinkäyttöasetus) sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/6/EY ja komission direktiivien 2003/124/EY, 2003/125/EY ja 2004/72/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 596/2014 epäillystä rikkomisesta. Ilmoitusmenettelyn tulee sisältää asianmukaiset ja riittävät toimenpiteet, joilla suojataan ilmoituksen tekijää ja turvataan ilmoituksen tekijän ja ilmoituksen kohteena olevan henkilötietojen suoja noudattaen henkilötietolakia (523/1999). Ilmoitusmenettelyn tulee lisäksi sisältää ohjeet, joilla turvataan luottamuksellisuuden säilyminen suhteessa ilmoituksen tekijään, jollei rikkomuksen selvittämiseksi tai muuten viranomaisen oikeudesta tietojen saamiseen laissa toisin säädetä.

Vakuutusedustusta harjoittavan oikeushenkilön on säilytettävä 1 momentissa tarkoitettua ilmoitusta koskevat tarpeelliset tiedot. Tiedot on poistettava viiden vuoden kuluttua ilmoituksen tekemisestä, jollei tietojen edelleen säilyttäminen ole tarpeen rikostutkinnan, vireillä olevan oikeudenkäynnin, viranomaistutkinnan taikka ilmoituksen tekijän tai ilmoituksen kohteena olevan henkilön oikeuksien turvaamiseksi. Tietojen edelleen säilyttämisen tarpeellisuus on tutkittava viimeistään kolmen vuoden kuluttua edellisestä tarkistamisesta. Tarkistamisesta on tehtävä merkintä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettun ilmoituksen kohteena olevalla rekisteröidyllä ei ole tarkastusoikeutta 1 ja 2 momentissa tarkoitettuihin tietoihin. Tietosuojavaltutettu voi rekisteröidyn pyynnöstä tarkastaa tietojen lainmukaisuuden.

Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä 1 momentissa tarkoitettujen ilmoitusten tekemisestä ja niiden käsittelystä vakuutusedustusta harjoittavassa oikeushenkilössä.

—

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .
